

Haya Nathi

Speel mee met activiteiten uit en over Zuid-Afrika

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	5
Aandachtspunten voor het gebruik	6
Hoofdstuk 1: Het land, de natuur, de mensen en hun cultuur	7
Hoofdstuk 2: Zuid-Afrikaanse spelen en activiteiten	25
Hoofdstuk 3: Muziek en dans	43
Hoofdstuk 4: Beeldvormende activiteiten	59
Hoofdstuk 5: De Zuid-Afrikaanse keuken	75
En nu verder	93
Index	95
Colofon	96

VOGTWOORD

Haya nathi, samen spelen! Dat is waar Scouting goed in is, samen activiteiten ondernemen, de wereld om je heen ontdekken, elkaar helpen. Haya en nathi zijn ook Zuid-Afrikaanse woorden, woorden uit de Zulu-taal. Dit is één van de officiële talen in Zuid-Afrika en de taal, die veel van onze Scoutingvrienden en Guidingvriendinnen aan de andere kant van de wereld spreken.

Scouting Nederland heeft sinds 1997 een partnership met de South African Scout Association en de Girl Guides Association of South Africa. Nederlandse Scouts hebben contact met Scouts en Guides in Zuid-Afrika via e-mail en brieven. Zuid-Afrikanen komen naar Nederland, bijvoorbeeld om met een koor op te treden of deel te nemen aan de Nationale Jamboree. Nederlandse Scouts gaan op hun beurt naar Zuid-Afrika om het land te bewonderen, samen met de plaatselijke bevolking aan projecten te werken, de Scouts en Guides te ondersteunen en te leren van de mensen daar. Maar niet iedereen heeft de mogelijkheid naar dat fascinerende land te gaan en ook tussen de briefwisselingen door wil je misschien wat meer over Zuid-Afrika te weten komen. Dat kan natuurlijk het beste door middel van leuke en soms ook leerzame activiteiten. In dit boek vind je veel informatie over spelen en andere activiteiten uit Zuid-Afrika en over de Scouts en Guides daar. Je vindt ideeën hoe je zelf met het thema Zuid-Afrika aan de slag kunt gaan. Bijvoorbeeld tijdens een opkomst, als rode draad bij een kampvuur, als basis voor een regioactiviteit of gewoon als simpel spelletje tussendoor om een dood moment in te vullen.

Zuid-Afrika, een fascinerend land aan het zuidelijkste puntje van Afrika met een heel vriendelijke, gastvrije bevolking. Een land waarmee Nederland al heel lang banden heeft, een land met een bewogen geschiedenis, maar ook het land waar de eerste ideeën van Scouting vandaan kwamen!

Wij wensen je heel veel plezier met de kennismaking.

Team Noord-Zuid

Inleiding

Dit boek geeft je veel informatie over Zuid-Afrika en concrete programma-tips voor bijeenkomsten. We hebben er voor gekozen Zuid-Afrika in zijn grote verscheidenheid te laten zien.

In het eerste hoofdstuk word je meegenomen op een reis door het land. In ieder provincie vind je informatie over wat er te zien is, hoe de mensen er wonen en waar je meer informatie kunt vinden. Verweven door de tekst staan tips om je programma voor de groepsbijeenkomsten mee in te vullen. In het tweede hoofdstuk staan concrete spel- en activiteitideeën. Het zijn voor een deel spelen en activiteiten uit Zuid-Afrika, die daar door de Scouts en Guides gespeeld worden. Daarnaast vind je er uitgewerkte spelen, die over het land gaan en je kennis laten maken met de dierenwereld en de cultuur.

Zuid-Afrika is, ondanks allerlei problemen, vooral ook een vrolijk land. De mensen zingen er veel en maken veel muziek. In het derde hoofdstuk laten we je hiermee kennis maken. Liedjes en yells, tips voor een kampvuur en ideeën om instrumenten te maken zijn in dit hoofdstuk te vinden. Het vierde hoofdstuk, de beeldvormende activiteiten, laten je kennis maken met het Zuid-Afrika en met de beelden over het land, die veel mensen kennen. In dit hoofdstuk vind je activiteiten die ingaan op cultuurverschillen, discriminatie, armoede en aids. Door middel van activiteiten en spelen, hebben we geprobeerd deze moeilijke onderwerpen onder de aandacht te brengen. En als vijfde en laatste hoofdstuk krijg je veel recepten om je Afrikaanse bijeenkomsten een nog Afrikaanser tintje te geven.

Scouting Nederland en Zuid-Afrika

In Zuid-Afrika bestaan 2 organisaties waar het spel van Scouting, zoals wij dat ook kennen, gespeeld wordt. De South African Scout Association is van oudsher de organisatie voor de jongens, de Girl Guides Association of South Africa is de meisjesorganisatie.

Girl Guides Association of South Africa, GGSA

GIRL GUIDES
ASSOCIATION OF SOUTH AFRICA

De GGSA is de Zuid-Afrikaanse Scoutingorganisatie voor meisjes. Jongens en mannen worden in deze organisatie niet toegelaten, ook niet als leiding of bestuurder. Voor de heren is er de

South African Scout Association. In totaal heeft de GGSA zo'n 25.000 leden. Guiding en Scouting zijn ook in de jaren van de apartheid altijd 'gemengde' organisaties geweest, ondanks het feit dat dat verboden was. Uiteraard zijn de organisaties daar erg trots op. Toch betekent dit niet, dat er veel gemengde groepen zijn. De oude apartheidswetten verboden namelijk het bij elkaar in de buurt wonen van verschillende rassen. Ook nu zie je nog vaak, dat in de steden de Guiding- en Scoutinggroepen vaak blank en rijk zijn en op het platteland en in de townships de groepen vooral zwart en arm zijn.

Guiding bestaat al sinds 1910 in Zuid-Afrika. Het wekelijkse Guidingprogramma heeft altijd sterk op het oude Engelse systeem geleken, vanwege de grote Engelse invloed in Zuid-Afrika. In de programma's spelen badges dan ook een erg belangrijke rol. Net als in Nederland komen de speltakken één keer per week bij elkaar en de meeste groepen proberen één keer per jaar op kamp te gaan. Voor veel groepen is dat echter al te duur.

De South African Scout Association, SASA

De SASA was oorspronkelijk de Zuid-Afrikaanse Scoutingorganisatie voor jongens en mannen. Vrouwen werden alleen toegelaten als leiding. Sinds een tijdje mogen meisjes echter ook lid worden. De organisatie heeft naar schatting zo'n 150.000 leden. Het grootste deel daarvan woont in de provincie KwaZulu-Natal, waar Scouting op bijna elke school op het platteland en in townships terug te vinden is. Dat Scouting zo midden in de samenleving staat, komt door de grote steun van de overheid om jongeren bij Scouting te krijgen. In deze gebieden is de leiding van groepen bijna altijd als leraar aan een school verbonden. Het grote voordeel hiervan is, dat de opkomsten direct na schooltijd in de school gehouden kunnen worden. Dat is natuurlijk wel zo handig als je 5 kilometer naar school moet lopen en als je Scoutinggroep geen eigen gebouw heeft!

South African **SCOUT ASSOCIATION**

Team Noord-Zuid

Team Noord-Zuid is het landelijke team van Scouting Nederland dat verantwoordelijk is voor het onderhouden van en de invulling van het partnership.

We doen dit door contacten tussen Nederlandse en Zuid-Afrikaanse Scoutinggroepen te bevorderen en ondersteunen. Via briefwisselingen en e-mail wordt door Nederlandse groepen contact onderhouden met groepen aan de andere kant van de wereld. Door samen projecten te ondernemen wordt praktische informatie uitgewisseld en leren Nederlandse en Afrikaanse Scouts van elkaar. Ook worden verschillende keren per jaar reizen naar Zuid-Afrika georganiseerd. Tijdens de reizen wordt kennis gemaakt met het land en haar bevolking. Er worden activiteiten ondernomen met de Scouts en Guides en voor een deel vinden de overnachtingen bij Zuid-Afrikanen thuis plaats. Tijdens een aantal reizen worden concrete projecten uitgevoerd, zoals het opknappen van gebouwen. Het team geeft vier keer per jaar een nieuwsbrief uit: het Noord-Zuidnieuws. Meer informatie en het laatste nieuws van het team Noord-Zuid is te vinden op de website van Scouting Nederland onder het kopje internationaal. Zie hiervoor de adressen achterin.

Nog een tip voor het gebruik: de activiteiten zijn zoveel mogelijk beschreven in de vorm van 'kant en klare recepten' met als ingrediënten: activiteitsbeschrijving, leeftijdsindicatie, benodigde materialen, aantal deelnemers, tijdsduur en variantietips. Dat 'kant en klare recept' is natuurlijk altijd betrekkelijk, het 'gerecht op tafel' hangt af van jouw groep, jouw speelomgeving en niet in de laatste plaats van jouw ervaring als begeleider.

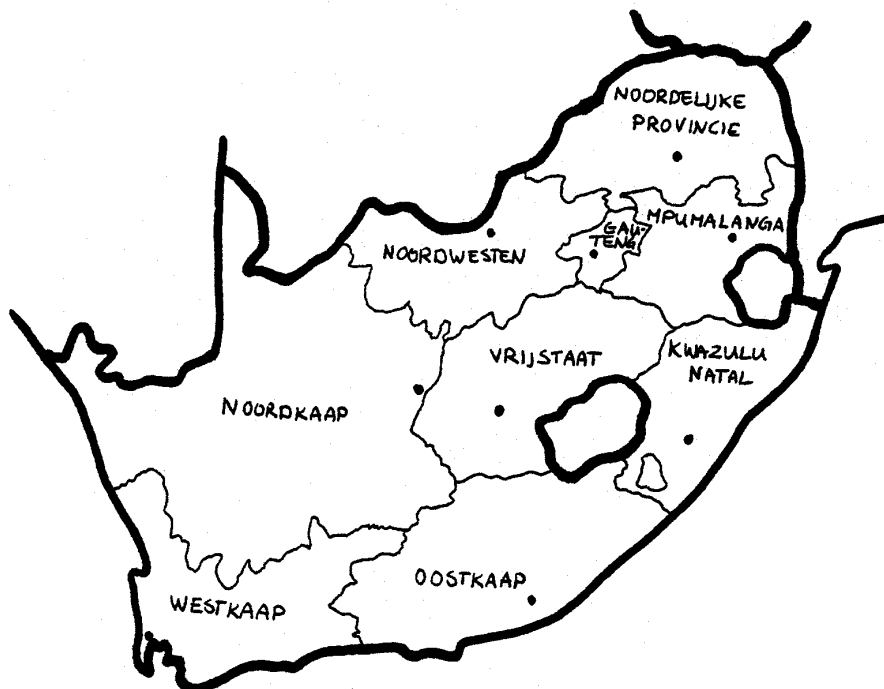
Het land, de natuur, de mensen en hun cultuur

Ga in dit hoofdstuk mee op reis naar Zuid-Afrika en proef de cultuur en het landschap. Je zult zien dat dit prachtige land meer te bieden heeft dan alleen Shaka Zulu, de diamantmijnen en het grote aids-probleem.

Zuid-Afrika is het land van de regenboognatie, de inwoners zijn even kleurrijk als hun vlag. Je vindt in Zuid-Afrika, naast de oorspronkelijke bewoners, mensen van alle volkeren van de wereld. Ook maak je kennis met een aantal Afrikaanse uitdrukkingen, zodat je alvast een beetje aan de taal kunt wennen. Je reist van provincie naar provincie, negen in totaal, en je krijgt tussendoor ook programmatips. We gaan niet diep in op dingen als de staatsvorm, de politiek of de apartheidsproblematiek. Daar kun je in de bibliotheek of een encyclopedie over lezen. Maar wel zul je lezen wat de mensen in Zuid-Afrika bindt, wat ze leuk vinden om te doen en hoe ze eeuwenoude tradities met moderne zaken combineren.

Een voorbeeld: je stuurt geen kaarten rond voor een bruiloft, maar je hangt gewoon een witte vlag uit, zodat iedereen het weet en doorgeeft dat er een bruiloft op komst is. Maar tegelijkertijd gebruik je ook een computer of een mobiele telefoon. Onderneem deze 'papierreis' en probeer de programmatips eens uit met je groep. Je zult er verstand van staan hoe leuk en anders een bijeenkomst dan kan zijn. Deze reis hebben we niet kunnen maken zonder hulp van mensen, die al in Zuid-Afrika zijn geweest of er familie of vrienden hebben wonen. Zij hebben ons zowel praktische als toeristische tips gegeven. Hierdoor zijn we in staat ook een aantal interessante websites te vermelden.

Tot siens!

Algemeen

Voordat onze reis start is het handig om een paar dingen te weten, anders raak je de draad kwijt tijdens de reis.

De provincies en talen

Zuid-Afrika heeft, sinds 1994, 9 provincies met elk een eigen hoofdstad en ook nog eens een eigen hoofdtal.

Over talen gesproken, er worden zo'n 46 verschillende stamtalen gesproken, waarvan er 11 officieel erkend zijn. Iemand uit de Weskaap verstaat iemand van Kwazulu-Natal echt niet, daarom wordt er op de scholen naast de eigen taal ook Engels of Afrikaans geleerd. Je kunt het enigszins vergelijken met ons eigen land; iemand uit Friesland verstaat ook iemand uit Limburg niet als hij zijn eigen dialect spreekt. Daarom leren we ook allemaal Nederlands. Op reis zul je zien dat Zuid-Afrika een land is met een heerlijk klimaat en vele uitersten qua natuur, mensen en cultuur. Zuid-Afrika is het land van de kleuren en de geuren. De moeite waard om doorheen te reizen. Je reist vaak in kleine minibuses, bij voorkeur overdag. Grote afstanden overbrug je met de trein of het vliegtuig.

Programmatip

Maak een collage van Zuid-Afrika.

Om een idee te krijgen van het land kun je een collage laten maken, waarbij je ook een goed beeld krijgt van het landschap en de grote verschillen. Maak in je clubhuis ruimte vrij om het land uit te beelden en verdeel het ook in de 9 provincies. Ga samen met de kinderen op zoek naar materialen om de collage te maken. Creëer zelf meren, bergen, stranden, steden en wat je maar kunt bedenken. Als je het goed doet, ben je niet zomaar klaar en ben je er wel enige bijeenkomsten mee bezig. Zo krijg je al een beeld van het land dat je gaat bezoeken. Gebruik als materialen bijvoorbeeld zand, gras, water, lijm of kiezelstjes.

Scouting

Je wilt misschien ook iets met Scouting en Zuid-Afrika gaan doen. Dat kan, maar ook hierbij zul je jezelf van tevoren een aantal zaken goed moeten realiseren. Scouting is in Zuid-Afrika anders georganiseerd dan bij ons. Jongens en meisjes spelen apart en ook blank en zwart zijn nog vaak apart. Scouting Zuid-Afrika is veelal op Engelse leest geschoeid.

De twee organisaties, één voor de jongens en één voor de meisjes, werken er hard aan om hierin verbetering te brengen, maar dat valt niet mee gezien het verleden en de afstanden. De oude thuislanden zijn officieel opgeheven en zijn nu provincies geworden, maar hier wonen nog steeds alleen maar zwarte Afrikanen. In de steden is het net zo, maar dan per wijk. Pas de laatste 5 jaar is er een soort integratie in de wat rijkere buurten, waarin zwart en blank samenwonen. Binnen de Scoutingorganisaties is integratie door de leefomstandigheden van de leden vaak alleen op 'bovengroep'-niveau mogelijk. Van de zwarte bevolking kan bijvoorbeeld slechts 10% de contributie betalen, laat staan een uniform. Het schooluniform, de 'skooldrag', wordt dan ook vaak gewoon op de Scoutingbijeenkomsten gedragen. De bijeenkomsten worden meestal na schooltijd, op de scholen gehouden. Anders is er vaak geen geschikte tijd te vinden. Ook de afstanden spelen mee, soms moeten de kinderen wel een paar uur lopen voor ze bij school zijn. Toch is het ledental nu groeiende en het enthousiasme is groot. Mede dankzij het partnership met Scouting Nederland zijn er een aantal wensen van Scouting Zuid-Afrika in vervulling gegaan. De Zuid-Afrikaanse Scoutingorganisaties doen van alles om fondsen te werven. Een voorbeeld is het één keer per jaar verkopen van kopjes thee door de meisjes. Dat klinkt misschien gek, maar in Zuid-Afrika drinken de mensen meer thee dan koffie.

Scouting in dit land is niet alleen maar spelen, maar ook jezelf nuttig maken voor je medemens. Of als vrijwilligers voorlichting geven op een aantrekkelijke manier.

Programmatip

Meisjes in Scouting Zuid-Afrika helpen in een project mee voorlichting te geven over aids-preventie. De mensen gaan naar een show of toneelstuk hierover, raken zo betrokken bij het onderwerp en krijgen als dank en aandenken een kralengeweven speld met het aids-symbool erin verwerkt. Zie ook hoofdstuk 4.

Internettip

www.madamandev.co.za/

Deze website moet je gewoon bekijken om alvast iets te begrijpen van Zuid-Afrika. Van deze strip zijn albums te koop, het is de nummer 1 Comic van Zuid-Afrika.

Ons reisplan door de 9 provincies.

We noemen de hoofdsteden, de provincies en hun hoofdstad. Hier zie je al op papier de grote verschillen. We gebruiken de Afrikaanse namen.

1. Kaapstad, Weskaap, Afrikaans.
2. Kimberley, Noordkaap, Afrikaans
3. Bisho, Oostkaap, Xhosa
4. Mmbatho-Mafeking, Noord-Wes, Tswana
5. Bloemfontein, Vrijstaat, Sotho
6. Johannesburg, Gauteng, diverse talen
7. Pietermaritzburg/Ulundi, KwaZulu-Natal, Zoeloe
8. Pietersburg, Noord-Provincie, Sotho
9. Nelspruit, Mpumalanga, Swazi

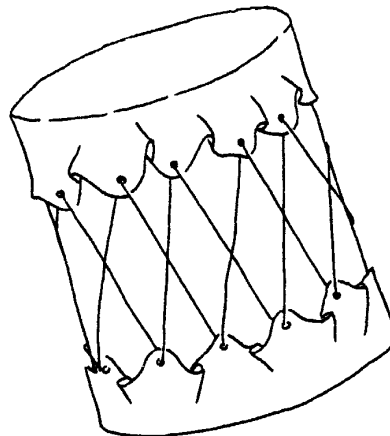
Programmatip

Een communicatiespel: hoe maak je nu iemand duidelijk wat je bedoelt in een andere taal? Maak tweetallen, een zender en een ontvanger. Je geeft elk tweetal zes driehoekjes per persoon. Ze gaan rug aan rug zitten. De zender maakt een figuur van de driehoekjes en vertelt hardop hoe hij dit doet zonder om te kijken. De ontvanger mag niets zeggen en niet kijken, hij probeert de figuur na te maken, afgaande op de informatie van de zender. Vooraf spreek je als zender en ontvanger een sein af om aan te geven dat de ontvanger klaar is met de figuur na te maken. Laat de deelnemers het eerst een paar keer in het Nederlands doen, daarna in het Engels of een andere taal die niet je moedertaal is. Als je ziet dat het goed gaat kun je eventueel een extra handicap toevoegen, bijvoorbeeld door een stukje touw erbij te geven, dat op een bepaalde manier weggelegd wordt.

Weskaap

We beginnen de reis in Kaapstad, de stad aan de voet van de Tafelberg en bij Kaap de Goede Hoop. Die naam kennen we allemaal vanuit onze geschiedenis- en aardrijkskundelessen. Maar wist je dat deze kaap ook de 'stormkaap' werd genoemd door de zeevaarders? Het kan hier namelijk behoorlijk stormen, zeker als de Suid-Ooster waait. Er heerst hier een heerlijk mediterraan klimaat, waarbij Kaapstad gemiddeld 2980 zonuren per jaar heeft tegenover bijvoorbeeld Parijs maar 1740.

De winter aan de Weskaap lijkt op onze herfst. Imposant is de Tafelberg, met de vlakke bovenkant, speciaal 's morgens vroeg, als de 'tafel' nog door wolken omgeven is. Kaap de Goede Hoop dankt zijn naam aan de Portugese zeevaarder Bartholomeu Diaz en niet aan de Nederlanders. Wij hebben alleen de vertaling van de Portugese naam gegeven. Oorspronkelijk, in 1488, was de naam: Cabo de Boa Esperiença. De Nederlander Jan van Riebeeck kwam pas veel later, in 1652 de Tafelbaai binnengezeild en is er gebleven. Deze beroemde man van de Verenigde Oost-Indische Compagnie moest een landingspost voor Nederlandse schepen bouwen. Hij kwam met 3 schepen en totaal 90 personen. Wist je trouwens dat door toedoen van de Verenigde Oost Indische Compagnie de slavenhandel naar Zuid-Afrika in gang werd gezet? Jan van Riebeeck kreeg niet meer mensen van de VOC om alle werkzaamheden te doen en daarom werden in 1658 de eerste slaven uit Angola naar het land gehaald. De toenmalige Afrikaanse bewoners, de Khoikhoi, weigerden namelijk voor hen te werken. De Khoikhoi werden door de eerste settlers Hottentotten genoemd. Dat kwam omdat men niets kon verstaan van wat ze riepen, behalve Hautitou: Hottentot. De Khoikhoi zijn bijna uitgestorven door de vele ziektes die de Europeanen met zich meebrachten. De Khoikhoi maakten ook veel muziek, bijvoorbeeld op de rietfluit en de Ghoera, een kalebas waaraan een boog met snaren was bevestigd.

Kaapstad: maak in Kaapstad een stadswandeling en ontdek de invloeden van alle reizigers, die deze stad in de loop van de tijd hebben aangedaan. Zowel in bouwstijl als in het dagelijkse leven zie je deze invloeden terug. Bezoek bijvoorbeeld het South African Museum. Hier maak je kennis met alle etnologische en culturele diversiteiten van de 'regenboognatie'.

Internettip

www.museums.org.za

Of ga naar de groene long van Kaapstad, de 'Compagnietuinen', je vindt ze aan het eind van de drukke Adderly Street. Voor de lunch duik je lekker één van de parken in om lekker te picknicken. Wil je liever een gezellig plein met allerlei Afrikaanse kraampjes en muziek? Dat kan ook, ga dan naar het Groenmarktplein of naar de straat van tweedehandswinkels, hotels voor rugzaktoeristen, restaurantjes en boetieks, de Langstraat of Longstreet

Internettip

www.longstreet.co.za

Er is heel veel te zien in deze imposante stad, zeker ook aan de waterkant. Op heldere dagen kun je zelfs Robbeneiland zien, een berucht eiland. Eerst werd het gebruikt voor weggelopen slaven en later als gevangenis voor politieke gevangenen, zoals Nelson Mandela! Tegenwoordig is het een monument, waar een beperkt aantal bezoekers per dag naar toe mag. Beperkt omdat het tegelijk ook een natuurmonument is, een must om te zien!

Internettip

www.robben-island.org.za

Wil je naar het strand? Dat kan, maar ga je naar Clifton, Camps Bay of Lalandudno, bereid je dan voor op een bijzonder koele duik. Ga liever een stukje verder naar Muizenberg en Vishoek, daar heb je gegarandeerd warmer water. Het hangt een beetje af van de wind, is er een 'Suid-Ooster', ga dan liever naar Clifton's. Langs de kust bij Kaapstad komen ook pinguïns voor, één van de weinige plaatsen ter wereld waar je in de warmte deze pooldieren kunt tegenkomen.

Lekker eten in Kaapstad is ook geen probleem. De specialiteit van Kaapstad is de Kaaps-Maleise keuken, deze is pittig en fruitig, maar zelden heet. Drink net als de Afrikanen een kopje rooibosthee in plaats van koffie en eet 's morgens 'mieliepap', maïspap, in plaats van een boterham en je bent al heel Afrikaans bezig. 's Avonds eet je natuurlijk een 'braai'. In hoofdstuk 5 kun je heel wat recepten vinden, die je met je groep kunt uitproberen. Het uitgaansleven speelt zich af rond 'restaurant mile' in Kloofstreet, vlakbij de Compagnietuinen. In Kaapstad kun je ook terecht voor informatie over de beide Scouting organisaties. Houd je van muziek? Dan kun je volop genieten in Zuid-Afrika en dus ook in Kaapstad. Stem je radio maar af op FM 89.90 MHz en je zit op een soort radio 538.

Er is veel muziek in Zuid-Afrika, meer hierover vind je in hoofdstuk 3.

We verlaten Kaapstad en trekken oostwaarts langs de kust. Hier vind je allerlei mooie baaien met schitterende stranden. Zwemmen en surfen zijn hier dan ook erg populair. Vind je het leuk om grotten te bezoeken? Dan zijn de Cango Grotten zeker de moeite waard om op je agenda te zetten, je vindt ze op 32 km ten noorden van Oudtshoorn onder de 1436 m hoge Swartbergen. Een bezoek hieraan, met gids, duurt slechts een uur en is dus zeker goed te doen.

Een ansichtkaart vanuit Mosselbaai

Wil je lekker de toerist uithangen door kaartjes naar huis te sturen? Stop dan op de route even in Mosselbaai, het plaatsje met een bijzonder lange postgeschiedenis en de 'place-to-be' voor een ansichtkaart. In 1500 werd hier al door een Portugese matroos een briefje voor zijn moeder in een oude laars aan een boom gehangen. Het briefje werd een jaar later door een andere matroos gevonden en doorgestuurd. De boom is er nog steeds en valt nu onder het Bartolomeu Diaz museum. Stop jouw kaartje of brief gewoon in een van de rechthoekige schoendozen en hij wordt verstuurd!

Programmatip

Je ziet in Zuid-Afrika mensen van alles op hun hoofd dragen, ze leren dat al van jongs af aan. Doe dat zelf maar eens na! Zie ook hoofdstuk 4 voor een spelletje hierover.

Er zijn in de Weskaap inmiddels heel wat natuurparken en er is volop de gelegenheid om een safari te maken. Als je zelf iets onderneemt, informeer dan jezelf vooraf goed en neem zeker een gids. Kamperen kan ook heel goed, zeker gezien het weer, maar vraag wel ter plaatse even wat de mogelijkheden zijn en of het veilig is. En kamperen betekent: elke avond een 'braai' samen met andere kampeers.

Vertrek je vanuit Kaapstad direct richting Noordkaap, plan je route dan langs Clanwilliam. Van daaruit kun je schitterende excursies maken naar de Cederbergen. Maar let op, de Cederberg Wilderness Area is een beschermd gebied en er mogen per dag maar een beperkt aantal bezoekers in. Om te klimmen of te wandelen moet je een vergunning en accommodatie vooraf aanvragen bij het Bosbeheer in Algeria. Maar dan kom je ook in een schitterend stukje natuur, waar diverse pantersoorten leven.

Op aanraden van andere reizigers gaan we tot slot in de Weskaap één van de vele wijngaarden bezoeken. Jan van Riebeeck had in zijn tijd al wijngaarden aangelegd. Je moet hierbij even bedenken dat water vroeger niet drinkbaar was, soms zelfs giftig, en daarom dronk men vaak melk, bier of wijn. Er worden veel wijnexcursies georganiseerd, van saai tot heel leuk.

Tijd om eens verder richting het noorden te gaan. We trekken naar Noordkaap.

Noordkaap

Noordkaap heeft als hoofdstad Kimberly. En dan denk je direct aan de diamantmijnen. Maar Noordkaap heeft zeker meer te bieden. Het is het oorspronkelijke land van de 'San', ook wel boesmans genoemd. Deze stonden bekend als een groot jagersvolk, ze gebruikten vele soorten gif voor hun pijlen. Maar ook zijn ze beroemd om de vele fraai rotstekeningen. Rijd eens naar Springbok, een belangrijke plaats in Namaqualand. Deze plaats is ontstaan door de koperwinning en de aanwezigheid van een zoetwaterbron, zeldzaam in dit gebied. Dé attractie van Springbok ligt op 15 km van de stad, het Goegap Natuurreservaat, waar je doorheen kunt met allerlei soorten vervoermiddelen. Wil je echter fietsen of paardrijden, dan zul je zelf je fiets of paard mee moeten nemen. Bij de Oranje Rivier vind je de grootste en rijkste alluviale diamantafzettingen, bij toeval ontdekt in 1926 door een Brit. Op deze 2000 km lange rivier kun je

trouwens fantastisch wildwatervaren! Wist je dat bij de Gariep (voorheen Oranjerivier) nu veel van de Sotho-sprekende mensen wonen? Je vindt ze ook in Drakensberg en in Transvaal. Overeenkomsten hebben ze nog steeds met elkaar, zoals de ronde hutten en de dorpsomheiningen of lapas. In het verleden mochten de mannen ook meerdere vrouwen hebben en de belangrijkste vrouw van hoofdmann werd de 'lig' van de van de stam genoemd.

Als je de kustroute rijdt dan mag je niet van de weg af. Hier strijdt Zuid-Afrika, net als Nederland, al jaren tegen de zee, ze proberen het afbrokkelen van land tegen te gaan. Aan de andere kant ruikt de woestijn op, dus eigenlijk zit je daar in de val; het is het water of het zand! In deze omgeving heb je een paar speciale woestijnparken, waar het erg warm kan zijn, in de zomer loopt de temperatuur op tot zo'n 50 graden C. Dat merk je bijvoorbeeld heel goed als je het Richterspark in gaat, dat deels bestaat uit een stuk woestijn. Ook voor dit park geldt een beperkt aantal bezoekers per dag om de natuur niet te schaden. Een ander groot park is het Kgalagadi Nationaal park, een 'must' voor de woestijnliefhebber. Dit is het grootste park met z'n 38.000 m² omvang en vormt met het Gemsbokpark een natuurlijke grens tussen Zuid-Afrika en Botswana. Het is er wel zoals gezegd 'baie' warm.

Maar vergeet je de kustroute en ga je direct richting Kimberley, dan schiet je wel snel op. Onderweg nog even langs de Augrabieswatervallen, zo'n 110 km ten westen van Upington. Het is één van de zes grootste watervallen ter wereld en, behalve in de droge tijd, heel spectaculair om te zien. Het water valt met geweld zo'n 56 meter in de eerste val naar beneden en een stuk verder nog eens 35 meter. Er is speciaal een hangbrug gebouwd en daar kun je alles goed zien. Het verhaal vertelt dat de bodem aan de voet van de waterval bezaait ligt met diamanten. Het is alleen door het donderende watergeweld zo moeilijk zoeken! Upington is trouwens ook de vertrekplaats voor safari's naar onder andere de Kalahariwoestijn.

We komen aan in de voormalige diamanthoofdstad Kimberley. En we gaan nu een keertje onder de grond iets bezoeken in plaats van erboven: het Kimberley Mijn Museum aan de West Circular Road. Met een originele tram rijd je in een nagebouwde stad rondom de Big Hole. De straten, met kinderkopjes, leiden langs allerlei historische winkeltjes, een apotheek en een kleine kerk. De Big Hole is de naam voor het grootste gat, ooit door mensen gemaakt, waar men naar diamanten heeft gegraven. Natuurlijk gaan we ook naar de 'Diggers', om te graven naar diamanten, dat moet je meegemaakt hebben.

Internettip

dtours@kimnet.co.za

Als je hier een toer maakt dan kun je ook in deze tijd nog met succes graven naar ruwe diamanten. Tenminste, als je er wat moeite voor wilt doen. Een andere mogelijkheid is het reisprogramma om te gooien en de kans aangrijpen om door te reizen naar de meest noordelijke punt, 355 km noordelijk van Upington, naar het meest fascinerende nationale park van Zuid-Afrika: het Kalahari Gemsbok Nationaal Park. De enige opening van dit bijzondere park vindt je bij Twee Rivieren, een plaats waar de Auob en de Nossob samenvloeien. Hier zie je de grootste variëteit aan dieren, maar ook enorme zoutpannen met de zo karakteristieke Acacia of Kameeldoringboom, her en der langs de loop van de rivierbedding. Gom van deze boom wordt door dieren gegeten en door de mensen gebruikt in de traditionele geneeskunst.

Programmatip

Ook in Nederland maken we gebruik van planten en kruiden voor de geneeskunst. Als je met brandnetels in aanraking komt, ga dan op zoek naar Hondsdraf of Weegbree. Deze kleine plantjes vind je altijd in de buurt van het 'kwaad' zodat je de 'brand' direct kunt bestrijden. Ga met de kinderen de polder of het bos eens in en verzamel een aantal planten, veel ervan zijn eetbaar. Van brandnetels kun je bijvoorbeeld heel goed thee zetten of soep maken! Neem wel een goede plantengids mee of iemand, die veel verstand van planten heeft.

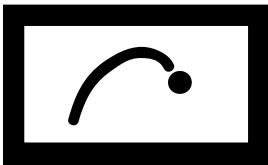
Genoeg gepraat, alhoewel dat doen de mensen graag in Zuid-Afrika. Een praatje om niets maken en er de tijd voor nemen. Kom je later dan de afgesproken tijd? Geen punt, je bent er nu toch. Heel wat anders dan in ons jachtige bestaan. We gaan op weg naar Oostkaap.

Oostkaap

We zakken weer af naar het zuiden om naar Oostkaap te gaan. Oostkaap, het land van de Xhosa en de tuinroute. Wist je dat de Xhosa's bekend staan om hun met rode oker geverfde kledij? De vrouwen dragen grote tulbanden, kralen, koperen armbanden en versierde borststukken. Het statussymbool van een getrouwde vrouw is een pijp met een lange steel, soms versierd met kralen. De Xhosa's waren eens het machtigste volk in Oostkaap. Nu leven ze verspreid door het hele land.

'De Tuinroute van Afrika', zo wordt de kuststreek langs de Oostkaap en de Westkaap ook wel genoemd. Een ruige kustlijn, geflankeerd door regenwoud, blauwe lagunes en daaraan parallel lopend grillige bergketens met kleurrijke 'fynbossen' op hun hellingen. We rijden naar het Tsitsikamma Nationaal Park, dat zo'n 65 km lang is. Een compleet oerwoud met veel verschillende soorten flora en fauna. In het binnenland vind je bijvoorbeeld prachtige oude Geelhoutbomen, waarvan sommige meer dan 150 meter hoog zijn. Langs de kust vind je lagunes, duinen, kliffen, stranden om te zonnebaden, en koraalriffen. Voor liefhebbers van zon, wind en water ideaal om iets te ondernemen. Om te zwemmen en te snorkelen gaan we naar de monding van de Stormsrivier. Wil je een paar dagen trekken, pak dan je spullen en doe de Ottertrail door het park. Een tocht van zo'n 41 km en in vijf dagen af te leggen. Onderweg overnacht je in kampen met hutten! Let wel op, er mogen per dag maar 12 wandelaars op de route en meestal moet je een jaar van tevoren boeken. Voor de korte trektochten heb je geen vergunning nodig.

Doorreizend langs de kust kom je in de grote havenstad Port Elizabeth. Onderweg passeer je de legendarische surfbai Jeffrey's Bay, alle grote surfers van de wereld komen hier tegen elkaar strijden. Port Elizabeth kan een beetje tegenvalen na alle natuur, die hier ophoudt en waar de auto-industrie begint. Maar ook dat is Zuid-Afrika, de tegenstellingen. Dit zie je ook aan de bevolking, je treft hier alle types aan en alle belangrijke godsdiensten. Dat maakt het allemaal zo fascinerend om te zien.

We verlaten de stad en gaan op zoek naar olifanten en een fotosafari. De olifanten zoeken we op in het Addo Elephant National Park en je bekijkt ze vanuit speciale observatieposten. Deze enorme dieren waren bijna uitgestorven, maar gelukkig werd er ingegrepen en kun je deze geweldenaren nog steeds bewonderen. Voor de fotosafari kun je boeken in het dure Shamware Wildreservaat. Want alleen de gasten die overnachten, mogen mee op safari. De uitgelezen kans om zo'n 26 verschillende soorten dieren te zien, die in dit park leven, waaronder panters, neushoorns, buffels, giraffen en zebra's. Een safari in dit bijzondere reservaat, met zijn groene heuvels en valleien met beken en rivieren, lijkt absoluut niet op de klassieke safari. Het doet dan ook wel erg Engels aan.

Programmatip

Plaatjes kijken doen we allemaal. Niet moeilijk, wel leuk om te doen. Maak samen met de kinderen een memoriespel van de Afrikaanse dieren. Zie ook hoofdstuk 2, Op safari. Geef de winnaars een Afrikaans cadeautje

Het is tijd voor een stukje geleerdheid en daarom doen we Grahamstown aan. Dat ligt ongeveer 130 km van Port Elizabeth. Grahamstown is een universiteitsstad, genoemd naar de stichter John Graham. Hier kun je de resten van het koloniale verleden goed zien: veel witgekalkte Gregoriaanse en Victoriaanse gebouwen, heel Engels dus. Naast de universiteit vind je binnen de stadsmuur ook bijna 40 verschillende kerken. Het wordt daarom ook wel de 'Stad der Heiligen' genoemd. Klim de Signal Hill op en je hebt een schitterend uitzicht over de stad. In juli houdt Grahamstown het belangrijkste evenement op de Zuid-Afrikaanse, culturele kalender. Dat is het 'Standard Bank Nasionale Kunstefees', een evenement waarbij acteurs, muzikanten, dansers, schilders en kunstenaars zowel moderne als klassieke Afrikaanse werken laten zien en/of horen.

Wist je bijvoorbeeld dat de eerste Afrikaanse kleurenfilm pas in 1950 werd gemaakt. 'Daar doer in die Bosveld', door regisseur Jamie Uys. Moderne filmmakers zijn onder andere Paul Slabolepszy en Katinka Heyns.

In de Oostkaap ligt een deel van de fantastisch mooie Drakensberg. Daar hebben we nu geen tijd voor, maar als we langs Lesotho reizen zullen we er even neerstrijken. We reizen weer noordwaarts op zoek naar de Grote Karoo. Hiervoor gaan we richting Craddock. De Grote Karoo is dunbevolkt en vormt een natuurlijke barrière naar de provincie Gauteng. We dwalen even af naar Graaff-Reinet, de 'Parel van de Karoo' genoemd. Dit plaatsje ligt ongeveer 120 km ten westen van Craddock in de bocht van de Zondagsrivier. Waarom gaan we hierheen?

Omdat hier in 1790 de boeren in opstand kwamen tegen de Verenigde Oost-Indische Compagnie, vergelijkbaar met de Franse revolutie. Ze vochten met de lokale magistraten. Hun onafhankelijke republiek ging helaas na enkele maanden alweer verloren door de Britse bezetting. Het stadje heeft meer dan 200 monumenten en valt nog steeds op door zijn ordentelijkheid. Heel apart is dat de grootste wijnrank van de wereld hier groeit in de tuin van de pastorie. De stam heeft een omvang van 2,4 m en een hoogte van 1,5 m, de ranken nemen een ruimte in van zo'n 124 m². Zo breed en groot heb je ze nog nergens gezien, daar kun je wel wat druiven van plukken. Wist je dat in deze streek de grote leider van de Voortrekkers, Andries Pretorius woonde voordat hij zich aansloot bij de 'Grote Trek' en de Voortrekkers leidde in de slag van de Bloedrivier tegen de Zoeloes?

Als je de Grote Karoo nadert, vallen van verre al de bizar gevormde 'koppies' op. Dit is een heel droog landschap, het regent hier vrijwel niet. Dat betekent dus dat je voldoende drinkwater mee moet nemen als je hierdoor heen reist. En dus vullen we al onze veldflessen en jerrycans nog even. Voor fossielzoekers is de Grote Karoo met de Karoobekken de ideale plaats. Volgens kenners is het hier een en al fossiel.

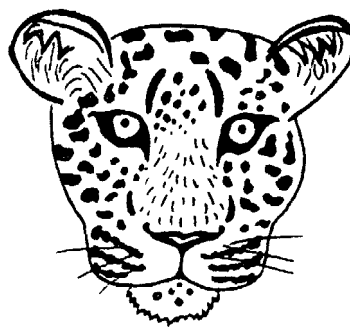
Programmatip

Fossielen zoeken en herkennen is een kunst op zich. Je kunt een begin maken door middel van een gipsafdruk. De kinderen zoeken stenen met ongelijke kanten en groeven of iets anders waar ze een afdruk van willen maken: bladeren, stenen of een pootafdruk. Maak wat gips aan en giet het over het voorwerp. Hard laten worden en voorzichtig het gips verwijderen van het voorwerp. Door een gipsafdruk te maken hoef je in principe het voorwerp niet van zijn plaats te halen. De gipsafdrukken kun je thuis of in het clubhuis bestuderen.

Hierna komen we aan in de wintersportplaats Beaufort, de hoofdstad van de Karoo. Onverwacht misschien, maar hier kun je de lange latten onderbinden. En, ook heel verrassend, hier vind je Merinosschape, ooit geschonken door de familie Van Oranje. Ze zijn dol op struikgewas, kruiden en vetplanten. Een dieet dat je mensen niet direct aan zult raden om te volgen, maar het geeft hun vlees een bijzondere smaak. Goed voor de 'braai' zeg maar.

We besluiten 2 nachten in zo'n slaperig dorpje langs de route door te brengen. De tijd lijkt hier maar langzaam vooruit te gaan en het tempo van leven is verleidelijk langzaam. Hier groet je elkaar bij de naam en houd je net als in Zuid-Europese landen even rust tijdens de lunch. Maar heb je even de tijd, dan ontdek je een dorp rijk aan tradities, romantiek en folklore. Misschien sta je dan wel op met een 'babbalas' - kater-, maar je bent wel een bijzondere ervaring rijker.

Bathurst staat ook op het programma. Hier staat de oudste kroeg van het hele land, de Pig & Whistle, en het is nog steeds een centrum van gezelligheid en lol. De oude stenen kerken, begroeid met klimop, waren een vluchtplaats voor vrouwen en kinderen tijdens de oorlog tussen de kolonisten en de Xhosa.

Vrijstaat

We reizen door naar de provincie Vrijstaat. Door de Boeren eens uitgeroepen tot republiek met als hoofdstad Bloemfontein. Hoewel heel het heel Nederlands-Afrikaans klinkt is, zijn hier de Engelse wortels het best bewaard gebleven. De Engelsen hebben deze stad veroverd op de Boeren en verdedigden de stad met succes. Het is volgens de kenners de moeite waard om Bloemfontein een bezoekje te brengen. Wist je dat de naam 'Bloemfontein' teruggaat tot 1840? Een Engels sprekende voortrekker vond het toen hoog tijd om zijn 'hartbeeshuisie', een typische Voortrekkershut met een rieten dak en een vloer van aangestampte mest, te bouwen. Hij deed dit vlakbij een bron die omringd werd door bloemenvelden. Andere pioniers volgden den zijn voorbeeld en vandaar de naam.

Maar voordat we er zijn, gaan we langs Bethlehem. Hier moet je echt even de zandstenen Voortrekkershutten zien. Van Bethlehem gaan we met een omweg naar Clarens. Een leuke nederzetting, aan de rand van het Golden Gate Highlands National Park, dat nu een bekende kunstenaarskolonie is. De naam komt van het Zwitserse dorpje Clarens, waar de voormalige president van Zuid-Afrika, Paul Kruger, naar toe was geëmigreerd. Een bekende uitspraak van Paul Kruger is 'Alles sal reg kom'.

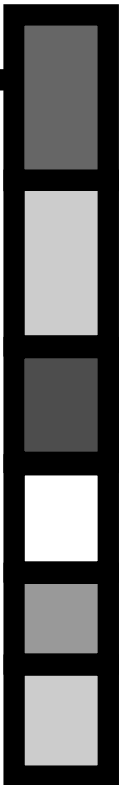
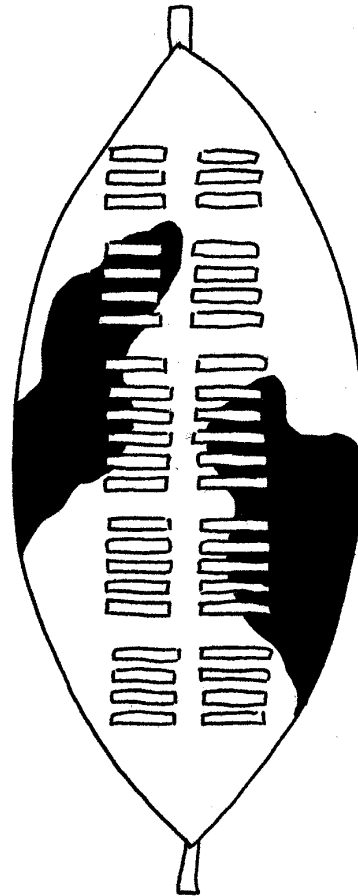
Via de N5 belanden we dan toch in Bloemfontein. In Bloemfontein wandelen we door de President Brandtstraat, een van de mooiste en oudste straten van Zuid-Afrika. Je kunt hier veel monumenten bezoeken als je dat wilt. Bijvoorbeeld de Oude Presidentswoning, het Raadhuis, het Hof van Beroep en ten slotte het meer eigentijdse Sand du Plessis Theater. Krijg het in deze stad maar niet aan de stok met de politie, want je bent in Zuid-Afrika's zetel van de rechterlijke macht. Er zijn hier genoeg agenten aanwezig en een gewaarschuwd mens telt voor twee! Je kunt ook een stukje geschiedenis bezoeken in het Oorlogsmuseum van de Boerenrepubliek, een monument dat je herinnert aan meer dan 26.000 boerenvrouwen en kinderen, die stierven in Engelse concentratiekampen.

Programmatip

Als je in Zuid-Afrika 's avonds uitgaat moet je uitkijken voor zakkenrollers. Het zakkenrollen wordt veel gedaan uit armoede. Toeristen zijn rijk en kunnen het wel 'missen', bovendien letten ze vaak slecht op hun spullen. Het zakkenrollersspel: verdeel de kinderen in 2 ploegen, een ploeg toeristen en een ploeg zakkenrollers. Geef van de toeristenploeg aan elk kind een stukje draad en laat het opbergen in een van zijn zakken. Maar zo dat er nog een stukje uit blijft steken. De andere ploeg gaat nu proberen om deze draadjes 'te rollen'. Vertel de kinderen vooraf het verhaal.

Een ander belangrijk stukje geschiedenis van Bloemfontein is dat hier in 1912 het ANC werd opgericht, voor de zwarte bevolking een mijlpaal om niet te vergeten!

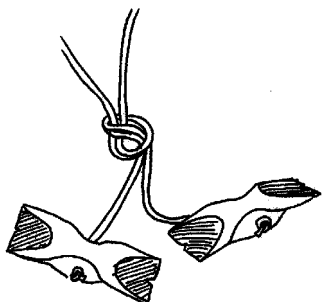
Noordwes

We gaan naar Noordwes, waar de hoofdstamtaal Tswana is. De provincie met de roots van Scouting, van Lord Baden Powell. Hier heeft hij bij Mafeking gevochten en er staat voor hem een standbeeld. Maar we lopen vooruit op de reis. Veel van de oorspronkelijke bewoners, de Tswana's leven nog hier. Een deel noemt zich nu de Rolong's, wat afstamt van Marolong, hoofdman van de Tswana's. Het andere deel noemt zich Bafokeng. Beiden spreken Tswana.

Ken je de legende van de regenkoninkin? De legende vertelt het verhaal van een dochter van een hoofdman uit het noorden, in de 16e eeuw. Zij vlucht het land uit met het geheim van haar stam om regen te maken. Samen met een aantal volgelingen ging ze in de Molototsiriviervalei wonen. Zij vormden een volkje dat de Lobedu's werd genoemd.

De vrouw, Modjadji, werd hun leider en regenmaker, de beroemdste van Zuid-Afrika. Volgens de mensen gaan de krachten van Modjadji over van geslacht naar geslacht. De huidige Modjadji, de vijfde, woont vlak bij een woud met oeroude bomen.

Noordwes heeft heel wat fraais te bieden. Met een gids gaan we naar een markt. Hij waarschuwt ons voor het kopen van maskers of beeldjes, je moet eerst vragen wat het uitbeeldt. De uitbeeldingen hebben veel met het nog steeds heersende bijgeloof te maken. Koop je het verkeerde masker of beeldje dan zou dat een belediging kunnen zijn voor je Afrikaanse gastheer of gastvrouw, die de betekenis wel kent. We zijn nu vlakbij het historische dorpje Mafeking, dat ligt naast de hoofdstad van Noordwes, Mmabatho. Zoals al eerder gemeld staat hier het standbeeld van Baden Powell en dus een must voor Scouts. We lopen door het dorpje en laten ons door een lokale gids de meest wilde verhalen vertellen.

Wist je dat de Gilwell-kralen ook een Afrikaanse geschiedenis hebben? Baden Powell, destijds Engels militair, overwon de stam van Dinizulu, een buitengewoon groot Zoeloekoning. De koning droeg een streng van wel 1000 kralen van hard, geel hout van een bijzondere boom. Elke kraal stond voor een heldhaftige actie. B.P. nam de ketting mee. Bij de eerste Gilwelltrainingen was B.P. zelf aanwezig. Na afloop vroegen de deelnemers naar een bewijs dat ze getraind waren. B.P. improviseerde ter plaatse en nam 2 kralen van zijn eigen snoer, deed ze aan een leren veter van zijn laars en hing ze om de nek van de deelnemers. Sindsdien krijgt elke deelnemer aan een Gilwelltraining zijn eigen kralen met leren veter. In Mafeking is ook een Scoutingcentrum van de South African Scout Association te vinden. Hier kun je allerlei leuke activiteiten ondernemen en bijvoorbeeld meewerken aan de bescherming van de dieren die hier in het wild voorkomen.

 Internettip
scene.scouting.org.za

Gauteng

We verlaten Mafeking en reizen door een andere, vrij kleine, provincie Gauteng. De hoofdstad van Gauteng is die andere roemruchte stad van Zuid-Afrika, Johannesburg. We rijden eerst een stukje naar het noorden. Naar de residentie van Zuid-Afrika, Pretoria. Pretoria ligt slechts 50 km van Johannesburg en hier worden de belangrijkste besluiten van het land genomen. Sinds de politieke aardverschuiving in 1994 is de stad veranderd van een saaie in een levendige gemeenschap van een hoog internationaal niveau. Pretoria wordt ook wel Jacaranda City genoemd en dat snap je direct als je de stad binnenrijdt. Alleen al in het stadscentrum staan circa 55.000 Jacaranda's. Eigenlijk moet je in oktober komen, dan bloeien deze planten met hun markante lila bloesems. Dan is er ook het Jacarinda-bloemenfestival. Prachtig om te zien!

Wat is er te zien en te doen in Pretoria? Je ziet hier veel uit Paul Krugers Zuid-Afrikaanse Republiek. We nemen good old Paul Kruger eens wat nader onder de loep. We bezoeken het Paul Krugerhuis aan Churchstreet, waar de staatsman woonde tussen 1884 en 1901. Ook bezoeken we zijn graf op de vlakbij gelegen 'Heldenakker'. We gaan ook nog naar het Voortrekkersmonument, dat je herinnert aan de 'Groot Trek'. Als je daar staat, kun je de gebouwen zien van de Unisa, University of South-Africa. Natuurlijk mogen de Union Buildings ook niet op het lijstje ontbreken, ze vormen het decor voor de historische beëdiging van Nelson Mandela als president in 1994.

Als je even genoeg cultuur gezien hebt kun je ook de natuur intrekken: het Austin Roberts-vogelreservaat bijvoorbeeld, waar je de beroemde paradijskraanvogel kunt zien. In de buurt van Pretoria ligt Sun City, waar elk jaar Miss South-Africa gekozen wordt. Deze stad wordt ook wel de stad van kunst en kitsch genoemd?! De stad is gebouwd op een oude vulkaankrater en is een waar strandparadijs. Als je tijd heb, bezoek dan dit 'Las Vegas' van Zuid-Afrika. Stap eens binnen in het sprookjesachtige 'Hotel Palace of the lost city'. Voor zowel volwassenen als kinderen is de Roaring Lagoon geweldig. Iedere anderhalve minuut rolt er een 1,8 meter hoge golf naar het witte palmenstrand.

Buiten de poorten van Sun City kom je weer op het Zuid-Afrikaanse platteland. Hier leeft de bevolking in grote armoede. Een groter contrast is eigenlijk niet denkbaar.

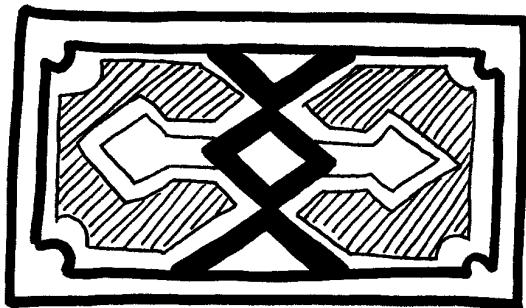
Op 20 minuten rijden van Sun City ligt Bapong, een klein dorpje met zo'n 1000 inwoners, waar het dorpshoofd (de Chief) het nog voor het zeggen heeft. Naast het dorp ligt een Katholieke kostschool, waar Sister Mary John ook een Guiding groep runt met zo'n 50 meiden. Net als zoveel Nederlandse Scouts kun je hier een fantastisch kampvuur meemaken met enorm veel zang en dans.

En dan op naar Johannesburg, of Jo-burg in het kort. De stad waar al veel over is geschreven en gezegd. En zelfs gezongen, de Amerikaan Eddy Grant zong 'Jo'anna', maar bedoelde Johannesburg in de periode van apartheid en ook onze Nederlandse popgroepen hebben zich hierdoor wel eens laten inspireren. Gauteng en ook Johannesburg kennen een groot aantal stammen. Het meest springen hier de Ndebele in het oog met hun kleurrijke versieringen, zowel in dracht als op hun huizen.

Programmatip

Versier een wand in je clubhuis in Ndebestijl. Zet eerst een geometrisch patroon uit met zwart, vul het in met heldere kleuren. Zo breng je net als Ndebelen de zon in huis. Kijk ook bij hoofdstuk 2!

De extreme uitersten van Zuid-Afrika zie je heel goed in Johannesburg. Het super de luxe en peperdure Carlton Centre Mall aan de Commissionerstreet ligt maar acht blokken van de traditionele, gezellige Diagonal Street. We kiezen voor de Diagonal Street en shoppen langs de kleine, donkere kruidenwinkeltjes als de KwaZulu Muti Shop. Alles wat een 'Sangoma', medicijnman of -vrouw, nodig heeft, wordt in deze winkeltjes gekocht en de door hen gemaakte dingen kun je daar ook weer kopen. Een Sangoma is meestal een vrouw. Vroeger hadden we ze ook in Nederland, een kruidenvrouwje. Zij hielp je als je ziek was. In Zuid-Afrika is een Sangoma heel belangrijk, zij moet ook proberen in de toekomst te kijken en ze gooit daarvoor een handvol botten op de grond en leest zo wat er staat te gebeuren.

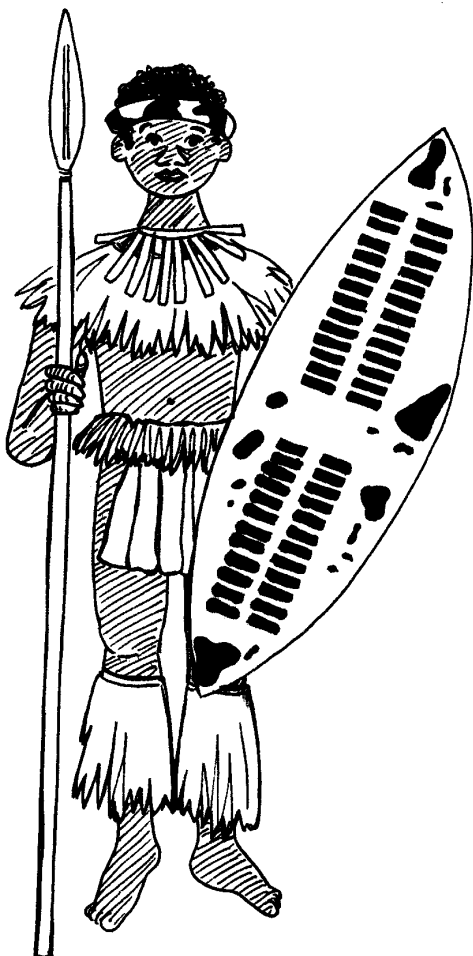
Natuurlijk wel samen met allerlei ingewikkelde voorbereidingen en dansrituelen. Voor ze begint met de behandelingen laat ze de geesten van het huis weten dat ze gearriveerd is en hen geen kwaad wil doen.

We gaan iets drinken in Kapitan's Café op de hoek van Diagonal Street en Kort Street. Het is een van de populairste cafés van Johannesburg. In het begin van de zestiger jaren zelfs heel populair bij jonge advocaten zoals Nelson Mandela en Oliver Tambo. Je kunt er ook eten, de kerriegerechtten van Kapitan's Café behoren tot de beste buiten India, die moet je dus echt even proeven.

Alles wat je maar kunt bedenken op het gebied van cultuur, muziek en kunst, vind je terug in één van de belangrijkste culturele centra van Johannesburg, de enorme Newtown Precinct aan Jepestraat. Hier hebben ze een verzameling pakhuizen omgetoverd tot podia voor experimenteel toneel, live-muziek, tentoonstellingen en ook workshops voor studenten. Natuurlijk moet je dan ook naar het beroemde Market Theatre. Hier liggen de wortels van het protesttheater in de zeventiger en tachtiger jaren, de revolutie tegen apartheid. Het is nu een cultureel centrum. Als je rondloopt bedenk dan dat er nog steeds een probleem is rond apartheid, al is deze officieel afgeschaft. Er zijn nog steeds townships, nu zelfs met gangsterbendes, en er heerst nog steeds veel armoede. Na zoveel jaar apartheidregime kun je niet verwachten dat alles in een keer fijn en mooi is. De mensen werken er aan, maar moeten ook aan elkaar wennen. Nu we het er over hebben, willen we ook op bezoek in zo'n township. We boeken een dagtrip, laten ons er rondrijden, maken een praatje met de bewoners en verbazen ons over het verschil met het leven in de stad. Soweto is een van de bekendste townships. Op de terugreis naar Johannesburg neemt de chauffeur een andere route en rijd je langs de wijk met daklozen. Deze mensen wonen echt in dozen, wat een verschil met onze huizen!

Johannesburg is een stad met veel vlooiemarkten, waar zelfs handelaren uit Nigeria, Kongo en Ivoorkust komen om hun handel te verkopen. Hier ligt je kans voor betaalbare, leuke souvenirs. Het beste kun je naar Newton Africa Market gaan tegenover het Market Theatre. Deze markt is de meest oorspronkelijke markt met zo'n 350 kramen, waar je van alles kunt kopen. Wil je iets echt ambachtelijks? Ga dan naar Mai Mai Market aan de Anderson Street. Hier zitten mijnarbeiders na werktijd hout te bewerken, ze leggen prachtige panelen van kisten in.

Een andere markt ligt in de wijk Bruma, de Flee Market World. Deze markt telt meer dan 600 kramen en ook hier kun je van alles kopen. Op deze markt word je bovendien gratis getraakteerd op straatmuziek en Zulu-dansen. Voor de kinderen zijn er zelfs aparte activiteiten, zoals schminken en springkussens.

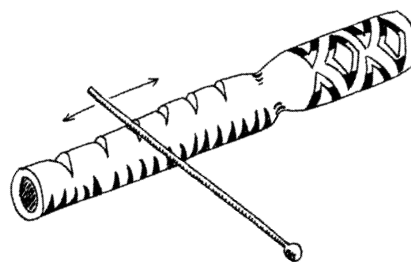

! Programmatip

Schminken is een kunst, die ook in Zuid-Afrika veel wordt beoefend. Vooral bij speciale ritën of feesten. Als een jongen bijvoorbeeld in zijn periode van volwassen worden zit, wordt zijn gezicht helemaal wit gemaakt. Heb je een schminkdoos, probeer dan eens om Afrikaanse maskers te schminken op de gezichten van de kinderen. Of een dierengezicht van een cheeta of giraffe. Een uitdaging om mee bezig te zijn.

Als je iets op het water wil doen, ga dan naar het populaire Zoo Lake, vlakbij het Herman Eckstein Park in Saxonwold, aan de overkant van Jan Smuts Avenue. Je huurt een roei-boot en gaat het meer op. Of je gaat naar Johannesburg Botanical Gardens, aan Thomas Bowler Street. Niet alleen vanwege de rozen- of bonsaituin, maar ook voor het meer, waar je kunt roeien, windsurfen of zeilen. Er is ook een soort Madurodam en wel op de noordelijke oever van Wemmer Pan in Resettenville. Hier ligt Santarama Miniland, de miniatuurstad op een schaal van 1:25 gemaakt. Je wandelt langs veel bekende Zuid-Afrikaanse bouwwerken en landschapskenmerken, waaronder de Big Hole.

Het uitgaansleven in Johannesburg is een beetje verplaatst naar de buitenwijken in verband met de groeiende criminaliteit in het centrum. Je gaat naar Melville, Rosebank of het ietwat vervallen, maar beslist opwindende Rockey Street in Yeoville, net ten oosten van het centrum. Rockey Street was ooit een van de hipste wijken van het land, waar een cultuur zonder rassenscheiding bestond lang voor de apartheid werd opgeheven. Johannesburg is ook het hart van de Zuid-Afrikaanse muziekindustrie en daarom hebben de meeste van 's lands beste bands hier hun thuishaven. Voor een avondje uit met live-muziek kun je uit van alles kiezen. Van standaard rock, pop en dance tot townshipjazz, afro-jazz en gospel. Townshipjazz is uitgevonden door de legendarische saxofonist Kippie Moeketsi in de jaren vijftig. In Rockey Street spelen bands uit heel Afrika.

Aangezien Johannesburg ontstaan is door het winnen van goud, zijn er ook veel mijnen die niet meer gebruikt worden. In de loop van de tijd zijn enorme afvalbergen ontstaan. Een nieuwe sport is daar ontstaan. Je neemt je skies en gaat van een afvalberg de mijn in!

We hebben genoeg van de grote stad en trekken er weer op uit, naar het beroemde Krugersdorp Game Reserve. Met de camera bewapend gaan we op jacht naar de beloofde witte neushoorn, giraffes en antilopen. Overnachten doe je hier in een tent op de camping.

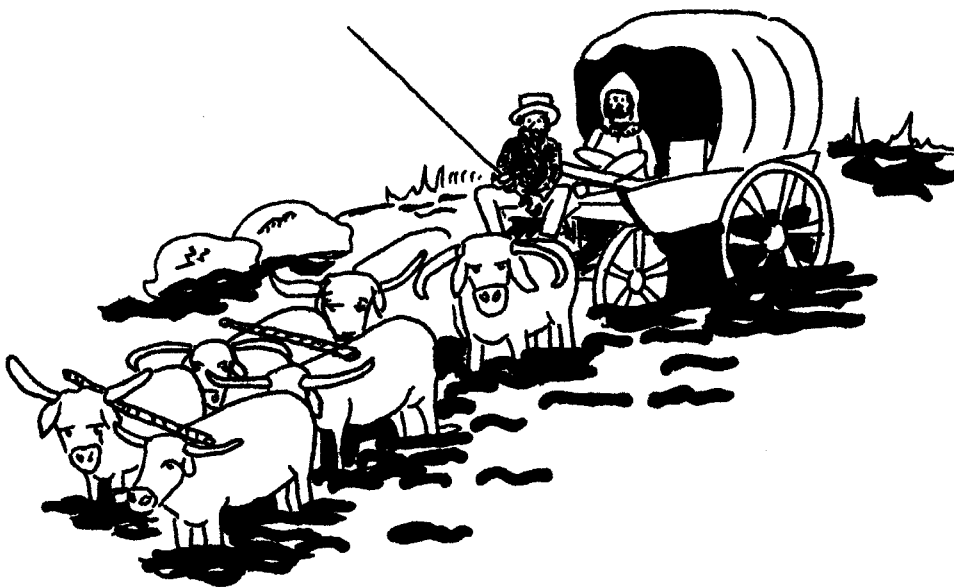
Noord-Provincie

Als je alles weer gepakt hebt, gaan we naar Noord-Provincie. Het land van de Sotho's, ook wel Pedi's genoemd. De Pedi's hebben een sterke culturele band met de Venda's en wonen in het zelfregerende Lebowa. Rijdend over de R36 kom je langs de hete, met 'baobabs' -apebroodbomen-begroeide vlakten. Ons doel is de Soutpansberg even ten noorden van Louis Trichardt. Op de hellingen leven verschillende soorten antilopen en vogels. In de grotten aan de noordelijke zijde kun je rotstekeningen en muurschilderingen zien van de San. Door dit gebergte kun je een vijfdaagse trektocht maken, de Soutpansberg Hiking Trail. Wist je dat Louis Trichardt de leider was van de Voortrekkers voor de eerste 'Groot Trek' landinwaarts. Helaas stierf de helft van de Voortrekkers, waaronder Trichardt, aan zware koorts. De blanken geloofden toen nog niet in de geneeskraft van de Sangoma's!

De hoofdstad van Noord-Provincie is Pietersburg, een wat stoffige en saaie stad. Maar ja, het kan niet allemaal even mooi zijn om te zien. Je kunt niet alles bezoeken, maar het gebied ten noorden van Soutpansberg en van de Venda is zeker interessant. De Venda waren bekwame mijnwerkers en metselaars, maar ook bedreven in het smelten en bewerken van ijzer en koper. Ze dreven handel in ijzer, koper en ivoor met zowel Arabische als Afrikaanse handelaren.

Hier worden de traditionele ritens nog in ere gehouden. Veel plaatsen in deze prachtige bergstreek worden als heilig beschouwd door de Venda en ook bewaakt. De handelsroute loopt door deze streek en die is van economisch belang. Dit is een van de streken waar je op afspraak een inwijdingsrite bij kunt wonen.

Als je hier bent, moet je doorrijden naar het beroemde Kruger Nationaal Park. Dat is Zuid-Afrika's oudste nationale park, 100 jaar oud. Het wildpark heeft een oppervlakte van 20.000 km², net zo groot als Israël. Een park met een schat aan planten en dieren, maar ook aan overnachtingsmogelijkheden. Mits je er op tijd bij bent! Je kunt er slapen in hutten of voormalige boerderijen midden in de bush. De strikte maximumsnelheid in het park is 40 km/u. In dit park kun je ook een groepsaccommodatie huren. Pikant detail van dit park is, dat tijdens de apartheidperiode mensen uit hun huis zijn gezet voor dit park. Het was toen ook niet toegankelijk voor zwarte mensen. Nu kunnen de mensen hun huis en grond teruggeisen. De parkwachters, een selecte groep mensen, krijgen een paramilitaire training om zich te verdedigen tegen stropers. Ook treden ze soms op als grenswacht om illegale immigranten uit Mozambique tegen te houden. Een van de dieren die in het park voorkomen zijn de Kudu's. Deze antilopen behoren tot de mooiste van Afrika.

Ze hebben imposante hoorns. Baden Powell bracht een hoorn mee van zijn veldtocht tegen de Matabele. Hij was van een Matabele officier met de naam Siginyamatshe. Tijdens de Jamboree in 1929 gebruikte B.P. de hoorn om iedereen bij elkaar te roepen. Het gebruik werd daarna voor Scouting een traditie. Overal op de wereld wordt de Kuduhoorn op verkennerkampen en trainingen gebruikt om signalen door te geven. Het geluid draagt heel ver en is daarom zo goed bruikbaar.

Via de N1 rijdend, zie je aan één kant telkens het silhouet van een bergmassief aan de horizon. Dat zijn de Waterbergen, die nauwelijks bezocht worden door toeristen. We rijden door naar het Marakele Nationaal Park, ongeveer 200 km van Gauteng, en gaan op zoek naar de grootste broedkolonie van de bedreigde Kaapse Gier. In dit park heb je ook prachtige, zeldzame boomvarens en zie je kuddes olifanten en zwarte neushoorns.

Mpumalanga

De op een na laatste provincie. Onze reis gaat van het schitterende Krugerpark verder door naar Mpumalanga, de provincie van de Swazi en de beloofde Drakensberg, met Nelspruit als hoofdstad. De Swazi's waren familie van de Dlamini-stam en de Zulu's, dat kun je ook aan hun taal horen en zien aan hun cultuur. Ook de Swazi's waren machtig en vochten tegen de Engelsen in de Boerenoorlog. Swaziland ligt in Mpumalanga en is onafhankelijk, maar de Swazi's vind je door de hele provincie. De belangrijkste gebeurtenis van de Swazi's is het 'feest van de eerste opbrengst' ofwel 'incwala'. Dit wordt gevierd na de laatste volle maan in December. Een stel mannen gaan dan naar de kust om zeewater te halen, dat volgens hen speciale krachten heeft. Hun terugkomst wordt gevierd met een ceremonie, waarbij de koning met een bepaald medicijn wordt gereinigd en met een zwarte 'bul' wordt geslagen. Dan gaat de heilige periode van 3 weken voor de Swazi's in. Het symboliseert het sterker worden van hun koning en de eenheid van hun natie.

De route voert ons van Blyde River Canyon, met de bekende Drie Rondnavels, via Graskop naar Sabie. Een schitterende route, met machtige uitzichten onderweg. Bij Pinnacle Rock, Jock's View en God's Window stoppen we telkens even om vanaf deze hooggelegen rotspunten te genieten van de uitgestrekte laagvlaktes. Sabie ligt op de Panoramaroute. Rond Sabie zijn de hellingen bedekt met bospercelen voor de houtproductie; het hout dient als grondstof voor de papierindustrie en hier staan dan ook de belangrijkste papierfabrieken van Zuid-Afrika. Houd je van watervallen? Neem dan een picknickmand mee en wandel één van de korte routes naar uitkijpunten zoals de Sabie, Horseshoe, Lone Creek, Bridal Veil en de MacMac. MacMac is genoemd naar de Schotse goudzoekers in deze streek en ze zijn allemaal magnifiek om te zien. We genieten van de fraaie Drakensbergen onderweg. Deze blijven fantastisch om te zien, ondanks al het moois dat we op onze reis al hebben gezien. Dit gebergte strekt zich uit over een lengte van 320 km langs de provincies KwaZulu-Natal en Mpumalanga. De rand van het immense hoogland waaruit het grootste deel van het binnenland bestaat, gaat ineens over in die kenmerkende afdaling naar het laagland. Langs de rand kun je goed zien hoe het gebergte door stuwung is ontstaan. En daar dwars door heen lopen tal van bergpassen, waarvan er veel ontdekt zijn door ossenwagendrijvers.

Terwijl we onderweg even iets drinken horen we dat Zuid-Afrika een van de weinige landen is waar nog veel stoomtreinen rijden. De Magaliesberg Express is één van de leukste om te ervaren. Deze trein vertrekt om 8.45 uur op zondagmorgen vanuit Johannesburg naar Magalies met een reisduur van ongeveer 2 uur. Deze trein heeft een loungertuig met bar en een souvenirwinkel aan boord. Na aankomst in Magalies worden de vuren ontstoken voor de welbekende 'braai', dan moet je natuurlijk wel even zelf je stoel en je bestek meenemen.

Programmatip

Organiseer een 'braai' voor je club. Dat betekent niet zomaar een barbecue! Nee, het is er één waar een enorme pan op het vuur staat en waar je van alles tegelijk in doet aan eten. Kijk voor meer tips in hoofdstuk 5. Boboti is bijvoorbeeld lekker om er bij te maken. Informeer eens naar batikkleding en trek deze als organisatoren aan. Maak een kring van zitjes met tafels rond de braai en zorg voor allerlei hapjes en sauzen. Zet tuinfakkels of olielampen aan de rand neer voor de sfeer en zorg voor een gezellig Afrikaans achtergrondmuziekje.

Een braai doe je gezamenlijk en dus zit of staat iedereen er rondom heen. Allemaal roeren, draaien en praten tegelijk. Van steak tot banaan, veel meer dan wij hier op de barbecue doen. Maar het is dan ook een 'braai'!

Terwijl je de rand van de Drakensbergen volgt, kom je ook in de buurt van Lydenburg. We besluiten daar even een kijkje te nemen. Lydenburg dankt zijn naam aan de weinige overlevenden van een malariaplaga. Het is zelfs even hoofdstad van de oude provincie Provincie geweest. We rijden door en komen langs de 'Escarpment', een steile wand, bij de stadjes Waterval Boven en Waterval Onder, liggend aan de spoorlijn naar Mozambique. Op deze spoorlijn mogen we als Nederlanders best trots zijn. Het waren Nederlandse ingenieurs, die in 1985 alles in het werk stelden om het spoor over de bergwand door trekken op de plaats waar de 'Elandsriver' zich in een spectaculaire waterval naar beneden stort. Vanaf de weg kun je de steile tunnel en een tandradbaan zien en ben je een beetje sportief, dan loop je een stukje verder en kun je genieten van een prachtig uitzicht op de waterval. De Ndebelekunst laat ons niet los en dus zetten we koers naar Botshabelo Mission Station. Daar wacht iemand je op en leidt je rond langs schitterende voorbeelden van de Ndebelekunst. Duidelijk komt hun voorliefde voor kleurrijke en symbolische figuren naar voren in al hun werk. Je ziet prachtige voorbeelden van, met geometrische motieven, versierde huizen en complex kralenwerk op vrouwenkleding. Er is ook een openluchtmuseum en hier loop je met de rondleiding mee.

Wist je dat de Ndebele tot de Bantoe- en Ngundisprekende stammen behoren? En dat zij ook weer ver familie zijn van de Zulu's? Ndebelevrouwen dragen traditioneel zware kettingen en enkelbanden, soms tot aan de knie, die zelden afgedaan worden.

KwaZulu-Natal

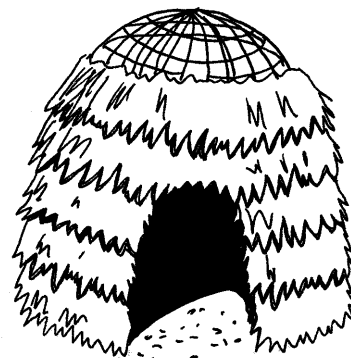
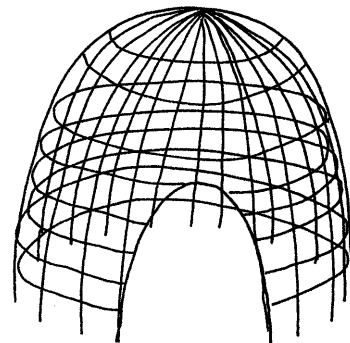
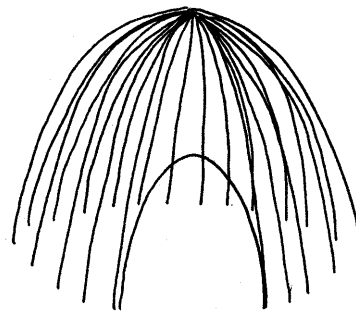
Last but not least, de provincie van de Zulu's, KwaZulu-Natal. Als je denkt alles gezien te hebben op het gebied van geweven kralen, dan heb je het mis. Want de Zulu's zijn hier nog beter in dan de Ndebele. Een trots volk, dat door Shaka Zulu tot een machtig volk werd geleid. Overigens was dat niet zo'n gemakkelijke man, hij regeerde met ijzeren hand en zou nu als een dictator worden gezien. Shaka viel op door zijn lengte en zijn kracht. Het woordje Zulu betekent trouwens 'hemel'.

Vandaag de dag zijn de Zulu's nog machtig en hebben ze ook nog steeds veel politieke invloed. Een belangrijke politieke Zulu-partij is de Inkatha Vrijheidspartij. Deze partij is overigens niet bij iedereen geliefd, omdat zij net als Shaka nog al eens met harde hand de orde willen handhaven.

Programmatip

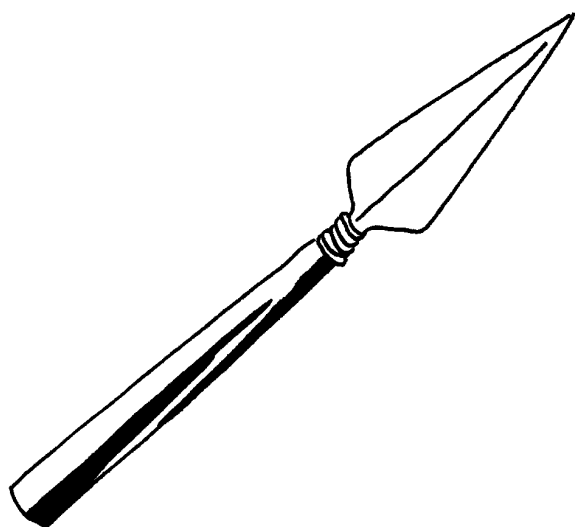
Maak met elkaar eens een Zuluhut na. Probeer het eerst in het klein en daarna in het groot.

Van Mpumalanga komen we in Vrijheid, ongeveer 100 km zuidwest van het Itala Wildreservaat, bekend om zijn tragische verleden. Het lag toevallig midden in het strijdgeweld, eerst tussen de Britten en de Zulu's en later tussen de Britten en de Boeren. Heel even was het ook de hoofdstad van de Onafhankelijke Nieuwe Boeren Republiek, dat op een stuk grond lag dat Zulukoning Dinizulu aan 500 Afrikaanse Voortrekkers had gegeven.

Hierna rijden we naar Dundee en passeren de Blood River. Ongeveer 20 km voor Dundee gaan we de weg af om naar het Blood River Monument te gaan kijken. Dit is een nogal grove replica in brons op ware grootte van 64 huifkarren van Voortrekkers. Hier wisten 468 Boeren, gewapend met kannonnen en geweren, een aanval van 10.000 Zulukrijgers af te slaan. De Zulu's waren met hun korte speren, assegaaien, niet opgewassen tegen de vuurkracht van de boeren en 3000 Zulu's werden gedood.

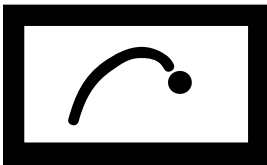
Wist je dat een Zulukrijger traditioneel een lendenkleed draagt van dierenhuid en een assegaai. Belangrijke mannen zoals Shaka en Dinizulu mochten een luipaardvel dragen en een halssnoer met houten kralen (Gilwell). Tegenwoordig draagt een Zulu een luipaardvel als hij gaat trouwen. Zuluvrouwen zijn kunstenaresses met kapsels. Zij zijn er zeer trots op en wrijven er ook vaak rode klei in om het nog ingewikkelder te kunnen maken. Soms dragen ze er ook hele bijzondere hoeden of ingewikkelde, ingedraaide hoofd-
doeken bij. Daarnaast hebben ze prachtige halssnoeren en dragen ze enorme oorringen in hun uitgerekte oorlellen.

De tijd begint te dringen en we pakken alles in om naar Durban te gaan. Maar eerst gaan we nog langs in de hoofdstad van KwaZulu-Natal, Pietermaritzburg. Genoemd naar 2 grote leiders van de Voortrekkers, Piet Retief en Gerrit Maritz. Als je de stad binnen rijdt, krijg je het gevoel op het Engelse platteland te zijn. Witte hekken, gladgeschoren gazons, paden van rode bakstenen en keurig verzorgde azaleastruiken, onvoorstelbaar gewoon. Het wordt dan ook wel een van de meest Victoriaanse steden genoemd. We volgen één van de vele wandelroutes in het centrum. Je wandelt onder andere langs het gerestaureerde huis van Andries Pretorius, de grote held van de Voortrekkers, en komen bij het Natal Museum. Vlakbij is ook het Victoriaanse spoorwegstation, de plaats waar de beroemde Indiase politicus Gandhi uit een trein gezet werd, omdat hij het had gewaagd in de coupé voor blanken te gaan zitten. We verlaten de stad en vervolgen onze route. Onderweg komen we talloze leuke plekjes tegen om even te stoppen. Van pottenbakkerijen, veldboerderijen tot kruidentuintjes. Genoeg om te zien, maar we willen nu door naar de kust en naar Durban. Toch stoppen we nog voor het Albert Falls Public Nature Resort, zuidoost van Howick. Een spaarbekken, dat heel populair is bij wandelaars, hengelaars, zeilers en kanovaarders. De gelijknamige waterval is indrukwekkend, maar wordt overtroffen door de Howick Falls, 20 km verder. Daar stort de rivier de Umgeni 110 m omlaag langs een verticale rotswand. Je moet er niet aan denken dat je daar met je kano vaart!

Durban: in deze kosmopolitische vakantiestad ontmoeten Oost en West elkaar aan de rand van een weelderige kuststreek met suikerplantages. Het is de derde stad van Zuid-Afrika en dé populairste vakantiestad van het land. Dat komt onder meer door het subtropische klimaat, 's zomers 32 graden Celsius, de heerlijke stranden en het hele jaar door het warme water van de Indische Oceaan. Er zijn ook heel veel hotels, maar de meeste zijn bijzonder smakeloos om te zien.

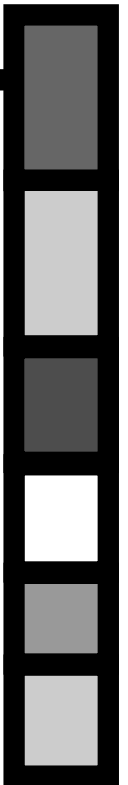
De stad werd door de Britten gesticht als Port Natal, de Zoeloes noemen het tegenwoordig echter 'eThekweni', plaats aan de zee. Het unieke aan deze stad is dat het de grootste Indiase gemeenschap heeft, ongeveer 1 miljoen. Het zijn meestal nazaten van de contractarbeiders uit de zestiger jaren. Voor we de stad in gaan willen we eerst naar het strand en trekken naar South Beach en North Beach. De eerste is het drukste en op het tweede strand zie je veel surfers en mensen, die gezien willen worden. Lopend naar het water zie je duidelijk zones aangegeven, waar je wel en niet mag zwemmen.

Deze worden beschermd door haaiennetten en bewaakt door leden van de reddingsbrigade, de Baywatch van Durban. Vind je het leuk om rond te struinen in ongerepte getijdenpoelen en te zoeken naar koralen, ga dan naar Treasure Beach. Je kunt nog even de echte toerist uithangen door naar het hart van het amusementscentrum, Marine Parade, te gaan. Hier tref je volop vijvers, fonteinen, gokautomaten en fastfood-restaurants aan, geflankeerd door enorme appartementencomplexen. Nog niet genoeg van het water? Ga dan naar Waterworld of Seaworld. Waterworld heeft allerlei doe-activiteiten zoals glijbanen en boottochten en Seaworld heeft een dolfinarium, waar ook zeeleeuwen en pinguïns een grote rol spelen. Nog tijd om te shoppen, dan doe je dat in het grootste en beste winkelcentrum van Durban in The Paviljon. Voor meer exotische dingetjes trekken we naar Victoria Street Market, vlakbij de Warwick Avenue. Hier schreeuwen Afrikanen en Indiërs zich schor om hun waren aan de man te brengen.

Durban is een stad met weinig musea, maar uitgaan is geen enkel probleem. Florida Road is de 'place to be', vlak bij Kings Park Stadium. In het havengebied zie je veel visrestaurants, hotels, bars en disco's. Playhouse Theatre biedt een uitgebreid programma, populair zijn de concerten met het symfonieorkest op donderdagavond. Maar wil je een kaartje, dan moet je op tijd bespreken.

Het is tijd om in te gaan pakken en naar huis te gaan. Natuurlijk blijkt dat we allemaal teveel bagage hebben en bij moeten betalen voor het overgewicht. Maar dat is niet erg, want het was een geweldige reis!

Afrikaanse Spelen

Als je de uitdaging aangaat en iets tijdens je opkomst gaat organiseren over Zuid-Afrika dan zit je al snel met de vraag: 'Wat voor spelletjes en activiteiten doen de kinderen, Scouts in Zuid-Afrika?' Natuurlijk doen de kinderen in Zuid-Afrika ook spelen en activiteiten, die wij kennen. Door de Nederlanders en Engelsen zijn in het verleden veel van onze spelletjes en activiteiten in Zuid-Afrika geïntroduceerd en deze worden nu als eigen spel beschouwd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan dammen, verstopper-tje, voetbal of cricket, dat bijzonder populair onder de zwarte bevolking is. En ze gebruiken in principe ook dezelfde tochttechnieken bij de Scouts als wij hier in Nederland. Maar wat zijn nu echte Afrikaanse spelletjes en programma-ideeën, die wij niet kennen en die ook voor onze groepen leuk zijn? Dit hoofdstuk staat in het teken van dat soort spelletjes en andere programmatips.

Unomkhetwa

Een spel dat graag door jongens gespeeld wordt, met name bij de Ndebele-stam. Gemakkelijk spel met weinig spelregels.

Soort spel

Uitdagingspel

Spelbedoeling

De meeste steentjes proberen te vangen

Waar te spelen

Overal

Aantal deelnemers

2 spelers

Benodigde materialen

Per speler een even aantal steentjes

Activiteitbeschrijving

Beide spelers hebben de steentjes in een hand. Ze gooien ze tegelijk in de lucht en proberen er weer zoveel mogelijk te vangen. Degene die de meeste steentjes weet te vangen, heeft het spel gewonnen.

Tijdsduur

Kortdurend spel, dat je vaak kunt herhalen, eventueel in een competitievorm

Leeftijdsindicatie

7-11 jaar

Handelsspel

Dit is een spel van de Zulu's. Koeien zijn hun meest kostbare bezit. Daar moeten ze jaren voor sparen. Als een Zulu een koe koopt, dan probeert hij hem zo snel mogelijk thuis te brengen, want er zijn natuurlijk voortdurend kapers op de kust.

 Soort spel
Tikspel

 Spelbedoeling
Zoveel mogelijk koeien kopen voor je ploeg.

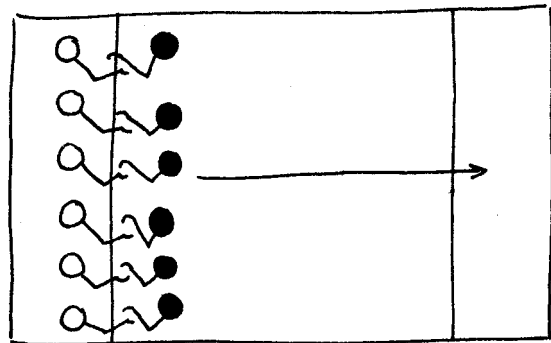
 Waar te spelen
Het spel kan het beste buiten gespeeld worden of in een gymzaal. Het speelveld moet ruim 10 meter breed zijn.

 Aantal deelnemers
8 tot 20

 Benodigde materialen
Touw of afzetlint. Bij een harde ondergrond kun je stoepkrijt gebruiken

 Tijdsduur
Ongeveer 20 minuten

 Leeftijdsindicatie
7-10 jaar

 Activiteitsbeschrijving
Je maakt 2 gelijke ploegen en 2 cirkels, dat zijn de dorpen, door middel van touwen, linten of krijt. Beide ploegen proberen zo veel mogelijk koeien binnen te halen. De ene ploeg komt koeien kopen bij de andere groep. Bij elke verkoper hoort een vaste koper. De verkopers staan achter de grens van hun dorp met een uitgestoken hand. Zodra de koper op de open hand van zijn verkoper slaat, is de koop gesloten en probeert de koper zo snel mogelijk in zijn eigen dorp te komen. De verkoper probeert zijn koe terug te halen door de koper te tikken, voordat deze de grens van zijn eigen dorp overgaat. Lukt dat niet, dan heeft de koper zijn koe. Lukt dat wel, dan probeert de verkoper zo snel mogelijk weer terug naar zijn eigen dorp te rennen en zich in veiligheid te stellen. Wissel na een bepaalde tijd van functie en aan het eind wordt er gekeken hoeveel koeien elke ploeg, dorp, heeft kunnen kopen. Je geeft van tevoren aan, dat de verkopers hun hand niet mogen terugtrekken.

Op jacht

De Zuid-Afrikaanse stammen waren altijd al goede spoorzoekers. Zij gingen op jacht en volgden hierbij de sporen van het wild. Bepaalde routes onthielden ze door middel van eenvoudige middelen. De grondlegger van Scouting, Lord Baden Powell, heeft van deze kennis dan ook dankbaar gebruik gemaakt. Deze basiskennis vind je terug in veel tochttechnieken die we nog steeds gebruiken. Een spoor volgen is een techniek waarop je eindeloos en overal kunt variëren. Het leert je goed uit te kijken naar het volgende teken en je kaart goed te lezen. Veel tochttechnieken kun je spelenderwijs aanleren.

Soort spel
Tochttechnieken

Spelbedoeling
Door middel van een tochttechniek van punt A naar B komen.

Waar te spelen
Buiten

Aantal deelnemers
Groepen van elk ongeveer 6 personen.

Benodigde materialen
Afhankelijk van de soort tochttechniek

Tijdsduur
Afhankelijk van de afstand

Leeftijdsindicatie
10-14 jaar

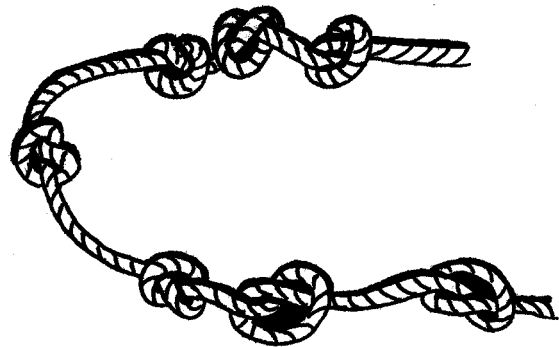
Activiteitbeschrijving

Vegetatieroute

Kenmerkend voor deze tochttechniek is een beschrijving, waarin zoveel mogelijk naar de vegetatie onderweg wordt verwezen. Je kunt deze route zowel in een bos, als in een stadspark uitzetten. Let op bij het maken van de beschrijvingen. Bijvoorbeeld als er een café is, dat 'De Drie Linden' heet en er staan 3 lindebomen, wat doe je dan als er staat 'ga bij de 3 linden linksaf!' Je moet dan bij de 3 bomen linksaf gaan en niet bij het café. De valkuil is de kleinste letter van de linden. Andere suggesties: de spar is een boom én een winkel, of de kievit is een vogel én de naam van een koeriersdienst.

Touwknopen-route

Om een route uit te zetten en te lopen neem je een touw. Daar leg je knopen in volgens een bepaald systeem. Deze touwknopen-route is een variatie op de bekende kralenroute. Neem een touw en leg de knopen, die bepalen in welke richting je op ieder kruispunt de route vervolgt. Start bijvoorbeeld met een lusje onderaan, 1 knoop is rechtdoor, 2 knopen tegen elkaar is rechtsaf, 3 knopen is linksaf.

Sluipspel

In de natuur besluipen veel dieren hun prooi tot ze vlakbij zijn en dan slaan ze toe. Heel slim, anders moeten ze teveel sprinten of worden ze zelf weer een prooi. Onderstaand sluipspel is een variatie, die je als avondspel kunt gebruiken. Je zult merken dat sommige deelnemers hele creatieve technieken of oplossingen bedenken.

Soort spel

Sluipspel

Spelbedoeling

Zo dicht mogelijk bij de lamp proberen te komen, zonder gezien te worden.

Waar te spelen

Bos of park.

Aantal deelnemers

Ongeveer 24 en 5 spelbegeleiders

Benodigde materialen

Een grote zaklantaarn, een fluitje en kleine zaklampen voor de spelbegeleiders

Tijdsduur

Ongeveer een uur in het donker

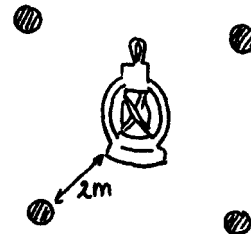
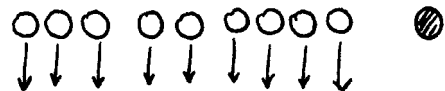
Leeftijdsindicatie

7-14 jaar

Activiteitsbeschrijving

Je hangt de grote lamp in een boom met een fluitje erbij. Vier spelbegeleiders gaan in een cirkel op ongeveer 10 meter vanaf de lamp zitten. De 5e spelbegeleider blijft bij de startlijn. De deelnemers starten vanaf circa 30 meter van de grote lamp. Als ze in de buurt van de 4 spelbegeleiders komen, mogen deze met hun kleine zaklamp op ze schijnen en hun naam noemen. Is de naam correct, dan moeten ze terug naar de startlijn en anders mogen ze verder sluipen naar de lamp toe. Het spel is uit als iemand op het fluitje bij de grote lamp heeft geblazen. Je kunt dit spel gemakkelijk diverse malen herhalen. Je geeft als leiding aan of er gewisseld mag worden van kleding of schoenen door de deelnemers.

Variatiemogelijkheid

Een variatie die je overdag kunt spelen. Je zet ergens een stoel neer en hangt het fluitje eraan. Een aantal spelbegeleiders zit nu geblinddoekt om de stoel heen op een bepaalde afstand. De deelnemers sluipen dichterbij en proberen bij het fluitje te komen. De geblinddoekte spelbegeleiders wijzen in de richting, waar ze een geluid vandaan horen komen. Je let als niet geblinddoekte spelbegeleider op of ze in de goede richting wijzen en je stuurt de deelnemer dan terug. Als de richting niet goed was, dan laat je de deelnemer doorgaan naar het fluitje.

Wari-of bonenspel

Het Wari- of bonenspel wordt ook wel het Mancalaspel genoemd. Want Mancala is een groep spelen in talloze variaties, gespeeld in alle windstreken in Afrika. Het is een spelvorm die al eeuwen oud is en nog altijd heel populair. Bij ons is de term bonenspel het meest bekend, omdat het vaak met bonen wordt gespeeld. Je kunt het zowel alleen als met z'n tweeën spelen. Het is een spel, dat je al met heel weinig materiaal kunt spelen.

Soort spel

Vaardigheidsspel

Spelbedoeling

Het verzamelen van zoveel mogelijk bonen in jouw verzamelkuiltje.

Waar te spelen

Overal

Aantal deelnemers

1 of 2 personen

Benodigde materialen

Een speelbord met 2 x 6 kuiltjes tegenover elkaar en een verzamelkuiltje aan elk eind. Als spelmateriaal kiezelsteentjes, bonen, gedroogde vruchtjes, zaden of kralen.

Tijdsduur

Van 5 minuten tot een uur, afhankelijk van de variatie

Leeftijdsindicatie

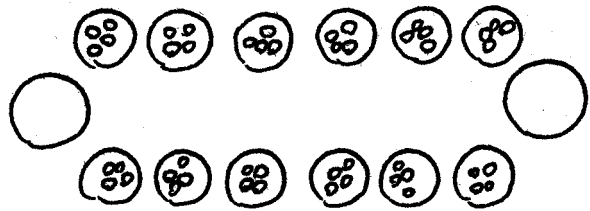
Vanaf 7 jaar

Activiteitbeschrijving

Uitvoering 1 met 2 spelers

Je legt het spelbord tussen de 2 spelers in. Leg in elk kuiltje 4 'stenen', behalve in de verzamelkuiltjes. Je speelt om de beurt. De verzamelkuiltjes gebruik je om de 'geslagen' steentjes per speler in te bewaren. Je start door als eerste speler 4 steentjes uit één van je kuiltjes te halen. Die 4 steentjes worden tegen de klok in, telkens 1 per kuiltje, weer uitgezet.

Eventueel ook bij je tegenstander, maar niet in de verzamelkuiltjes! Als je aan de beurt bent, moet je dus een kuiltje leegmaken aan jouw kant van het bord en die steentjes weer opnieuw uitzetten of 'uitzaaien'. Het aantal steentjes per kuiltje wisselt dus elke keer. Als je aan de beurt bent en 'uitgezaaid' hebt mag je alle kuiltjes, waarin nog 2 of 3 stenen liggen en die achter elkaar liggen, leeghalen en in jouw verzamelkuiltje leggen. Die stenen heb je dan 'geslagen'. Je beurt is afgelopen, als je bij een kuiltje komt, dat minder dan 2 of 3 stenen bevat. Kom je bij een kuiltje dat 12 of meer stenen bevat, dan sla je deze over en laat je het steentje in een volgend kuiltje vallen. Als je klaar bent met je beurt en er zijn geen stenen meer bij je tegenstander in zijn kuiltjes, dan haalt hij alle overgebleven stenen aan jouw kant eruit en legt ze in zijn verzamelkuiltje. Einde spel. Wie heeft de meeste stenen?

Uitvoering 2 met 1 speler

Hierbij wordt 1 verzamelkuiltje niet gebruikt. Ook hier leg je in elk kuiltje om te beginnen 4 stenen. Het verschil met uitvoering 1 zit erin dat je nu je eigen verzamelkuiltje ook gebruikt met het weer 'uitzaaien' van de stenen. Als nu de laatste steen, die wordt uitgezaaid in een bezet kuiltje valt, haal je de inhoud uit het kuiltje en zaait ze weer uit. Valt de laatste steen echter in het verzamelkuiltje, dan mag je uit elk willekeurig kuiltje de inhoud halen en weer uitzaaien. De bedoeling is om alle steentjes in het verzamelkuiltje te krijgen. Valt de laatste steen in een leeg kuiltje tijdens een 'zaaibeurt' dan is het spel mislukt. Variatie hierop is het toestaan van 'uitzaaien' in beide richtingen.

Geef de bal door!

Jongens en meisjes in Zuid-Afrika doen ook graag gewone balspelletjes. Dit is een spel dat in Zuid-Afrika vaak door jongens gespeeld wordt, maar het kan natuurlijk ook door meisjes gespeeld worden!

Soort spel
Samenwerking

Spelbedoeling
De bal doorgeven, zonder dat hij valt.

Waar te spelen
Binnen of buiten

Aantal deelnemers
10 tot 20 personen

Benodigd materiaal
1 of meerdere tennisballen

Tijdsduur
10-20 minuten

Leeftijdsindicatie
7-14 jaar

Activiteitbeschrijving
Alle spelers staan in een kring. Je speelt elkaar de tennisbal toe zonder je handen te gebruiken. Andere lichaamsdelen mag je wel gebruiken. Wie de bal laat vallen krijgt een strafpunt! Wie heeft er na afloop de minste strafpunten?

Spoeel in knope

Voor mensen die bekend zijn met maritieme termen is dit iets leuks om zelf eens uit te proberen. Hoeveel knopen per uur vaar je? De zeevaarders hadden een bijzondere methode uitgevonden om de afstand en snelheid op zee te berekenen, dat staat bekend als het 'gisbestek'. Nu wordt die methode al lang niet meer gebruikt. Maar als je een keer zonder moderne middelen op het water zit en je wilt weten hoe snel je nu eigenlijk vaart en hoeveel zeemijl je hebt afgelegd, dan moet je dit eens proberen. Je moet wel even weten hoe lang je boot is!

Aantal deelnemers
1 of meer

Benodigde materialen

- Een boot
- Een stuk touw
- Een stuk zwaar hout, bijvoorbeeld een piketpaaltje

Tijdsduur
5 minuten

Leeftijdsindicatie
11-14 jaar

Activiteitbeschrijving
Je maakt het touw vast aan het stuk hout. Je gooit nu het hout overboord vanaf de boeg en houdt het uiteinde van het touw goed vast. Begin tegelijk de seconden te tellen totdat het hout bij de achtersteven is. Omdat je weet hoe lang je schip is kun je de snelheid berekenen. Herhaal dit een paar keer en na een paar uur heb je een schatting van de afstand die je hebt afgelegd. Soms werden er een aantal knopen in het touw gelegd. Hierdoor is de term 'knope' ontstaan en die gebruik je nog steeds om de snelheid op zee of in de lucht aan te geven. Handig om te weten dat 1 knoop gelijk staat aan 1,85 km/h.

Ben je al groot?

Bekend zijn de vele ceremonieën en rituelen van de vele stammen in Zuid-Afrika. Ook kinderen moesten vaak bepaalde proeven afleggen om te laten zien, dat ze al groot waren. Bijvoorbeeld dat ze alles durven te eten. Kinderen willen vaak onbekende dingen niet zo snel eten. Door middel van dit kimspeel kun je ze wel laten proeven van veel dingen, bijvoorbeeld van Afrikaans eten. Vaak blijkt dat ze het eigenlijk best wel lekker vinden en dat sommige dingen ook in Nederland gewoon te koop zijn en helemaal niet eng, zoals ananas of bananen.

Soort spel

Kimspeel

Spelbedoeling

Het op speelse wijze laten kennismaken met 'vreemd' eten

Waar te spelen

Afhankelijk van het weer, binnen of buiten

Aantal deelnemers

Groepjes van 4 à 5 personen en 2 begeleiders.

Benodigde materialen

- Circa 6 potjes of schaaltjes met bijvoorbeeld ananas, banaan, pinda's, cacao, maispap -ook wel mieliepap genaamd-, druiven, asperges. Zie voor ideeën ook hoofdstuk 5.
- Een schone doek of doos om over de potjes heen te leggen.
- Lepels of vorkjes om te proeven.
- Een emmer water om telkens even af te spoelen.
- Een theedoek en een blinddoek

Tijdsduur

5-10 minuten per keer

Leeftijdsindicatie

5-10 jaar

Activiteitbeschrijving

Je plaatst de potjes op een vlakke ondergrond. Eén begeleider gaat bij de potjes zitten. De kinderen zitten verder weg en telkens wordt er een kind geblinddoekt door de andere begeleider naar de potjes gebracht. Je krijgt van alle potjes een hapje en na elk hapje mag je zeggen wat je geproefd hebt. Vertel vooraf het verhaal over de ceremonieën en de rituelen bij. Maak er je eigen Afrikaanse ceremonie van. Hebben de kinderen alles geproefd, dan zijn ze dappere krijgers en kunnen ze alles aan. Je kunt van de groepjes Afrikaanse stammen maken met Afrikaanse namen als Zulu's, Ndebele, Khoikhoi, Swazi's, Xhosa of Tsonga.

Tips

Het is belangrijk om te weten of de kinderen wel alles mogen eten of dat er mogelijk kinderen allergisch voor de een of andere stof zijn! Dit kimspeel is ook heel leuk om op een zomerkamp in een ander thema te spelen. Ook voor 10-14 jarigen is dit in te passen, alleen moet je het verhaal dan aanscherpen.

Riksja rijden in Durban

In Durban kun je jezelf in een prachtig versierde riksja rond laten rijden. De Zulustam doet dit vooral voor de toeristen en versieren de riksja's met hele kunstwerken van geweven kralen. In het verleden deden zij dit zelfs in competitieverband. De Zulu's rijden de riksja rond en maken tegelijk hele dramatische sprongen en fluiten hierbij keihard.

Soort spel

Behendigheidsspel

Spelbedoeling

Zo snel mogelijk iemand ergens naar toe te brengen. Kan in estafettevorm.

Waar te spelen

Buiten op grasveld

Aantal deelnemers

Groepjes van 4 of 6 personen voor de estafettevorm

Benodigde materialen

1 kruiwagen per subgroepje

Afrikaanse souvenirs voor de race, bijvoorbeeld een krijgerschild of asagaai van de Zulu's, een ansichtkaart 'Met groeten uit Durban', een rieten handveger, een zakvormige pot van de Xhosa-stam, een rietfluit, een jungletrommel of een kralengeweven sierstuk van de Zulu's

Tijdsduur

Zo'n 15 minuten

Leeftijdsindicatie

7-14 jaar

Activiteitbeschrijving

Van elk groepje gaat er telkens 1 in de kruiwagen zitten en een ander trekt hem voort tot het eindpunt. Zo rijd je de toeristische route van Durban. Bij het eindpunt gaat de kruiwagen over op het volgende stel, tot het hele groepje is geweest. Onderweg moeten ze allerlei Afrikaanse souvenirs oppikken. De snelste tijd en het hoogste aantal opgepikte souvenirs tellen mee voor de einduitslag.

Tips

Afhankelijk van de leeftijdsgroep moet je een handicap inbouwen. Voor de WEK-leeftijd is het moeilijker om dingen tijdens de race op te pikken dan voor Scouts. Een handicap kan bijvoorbeeld zijn dat je onderweg ook rare sprongen moeten maken of moet fluiten. Laat je als begeleider niet kennen en doe het een keertje voor, het zal ze uitdagen het beter en dramatischer dan jij te doen!

Bouw je eigen Ndebelehuis

De Ndebele-meisjes bouwen vaak fantasiehuisjes van stenen of de plattegronden ervan. Als ze wat ouder zijn leren ze de muren van huizen beschilderen en dat doen ze dan ook bij hun fantasiehuisjes in de hele specifieke Ndebestijl.

Soort spel

Bouwspel

Spelbedoeling

Het maken van een Ndebele-huisje

Waar te spelen

Binnen en buiten

Aantal deelnemers

Individueel of in groepjes

Benodigde materialen

- Verschillende soorten steentjes, dat kunnen gewoon zwerfsteentjes zijn. De kinderen kunnen ze van huis meebrengen of per groepje gaan zoeken.
- Eventueel klei om de muren aan te smeren.
- Verf in heldere kleuren en kwasten

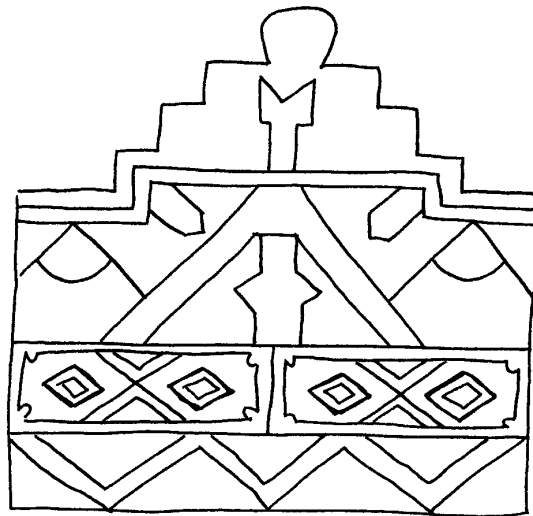
Tijdsduur

Deze activiteit kan één of meerdere bijeenkomsten duren.

Leeftijdsindicatie

7-12 jaar

Activiteitsbeschrijving

Begin met een eenvoudig rond hutje, bedek dit met gedroogd gras, laat een rookgaatje in het midden open en maak een deuropening in de stenen muur. Voor de degelijke bouwers komt dan de volgende stap. Smeer de muren aan met klei, het is erg handig om hierbij water te gebruiken, dat smeert gemakkelijker. Wil je er een echt Ndebelehuisje van maken, dan smeer je de klei er niet zomaar op, maar na een eerste laag smeer je er een dunne 2e laag in Ndebelefiguren op. Rechte zwarte strepen afgewisseld met symmetrische figuren. Teken eerst de zwarte lijnen, kleur daarna pas in met heldere kleuren.

Op safari

In Zuid-Afrika leven heel veel diersoorten. Deze dieren leven volgens een bepaalde rangorde, zij vormen een eigen voedselketen. Door middel van deze variatie op het bekende spel stratego leren de kinderen Afrikaanse dieren kennen. De 'vlag' is in dit spel voedsel. Veel dieren zijn beschermd en er wordt een heleboel aan gedaan om dit 'wildlife' in stand te houden. De Zuid-Afrikanen gaan heel zorgvuldig om met hun natuur en hebben veel nationale parken, waar je maar met een beperkt aantal bezoekers per dag in mag.

Soort spel

Groot bosspel

Spelbedoeling

Het veroveren van het voedsel

Waar te spelen

In het bos

Aantal deelnemers

2 ploegen van 10 tot 20 deelnemers

Benodigde materialen

Een dierenstratego-spel met kartonnen kaartjes in de volgende verhouding:

- 1 olifant
- 2 leeuwen
- 4 kameelperden,
kameelperd is Afrikaans voor giraffe
- 6 neushoorns
- 8 luipaarden
- 8 kwagga's, een kwagga is een bruinzwarte zebra
- 10 blauwapen
- 12 gemsbokken
- 20 aardvarkens
- 3 nagapies, een nagapie is een kleine Afrikaanse aap
- 12 walvissen
- 2 x een zakje 'voedsel'

Tijdsduur

Ongeveer een uur

Leeftijdsindicatie

7-14 jaar

Activiteitbeschrijving

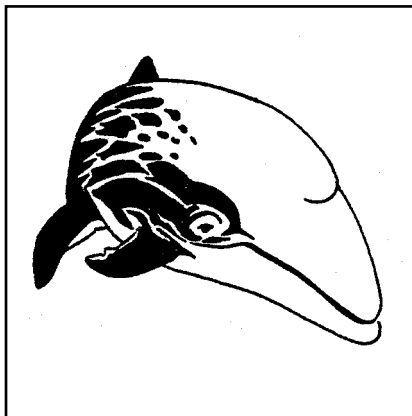
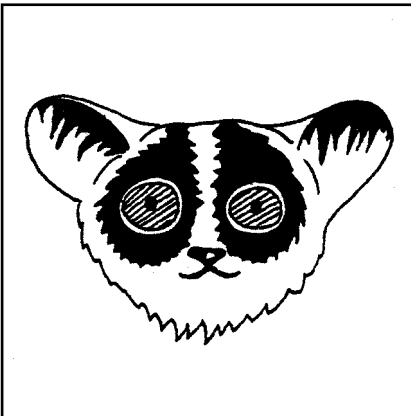
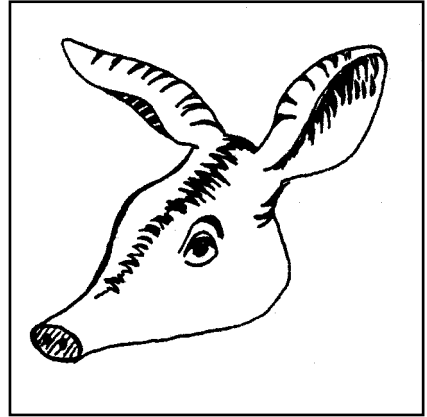
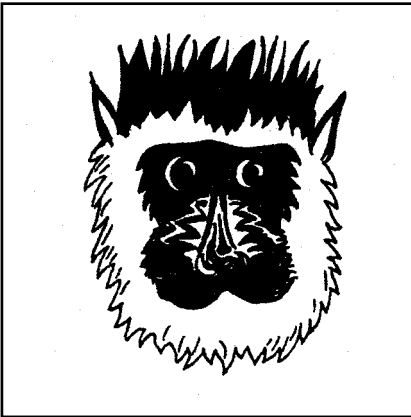
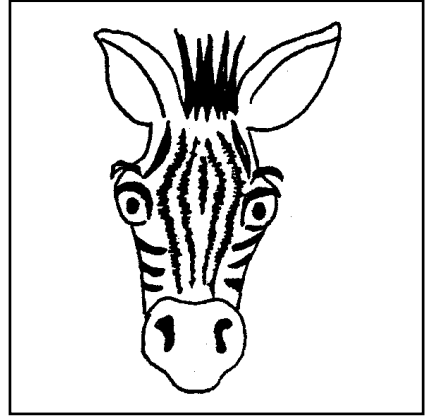
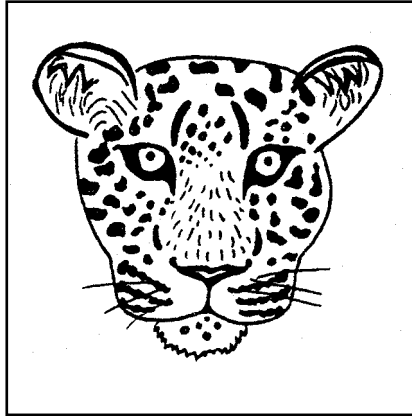
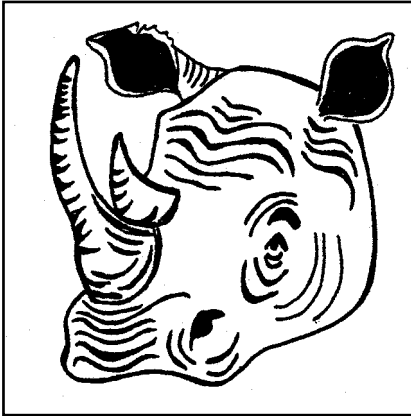
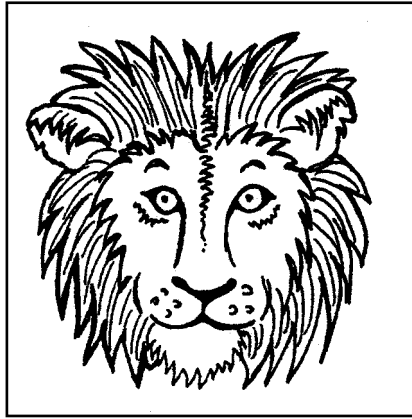
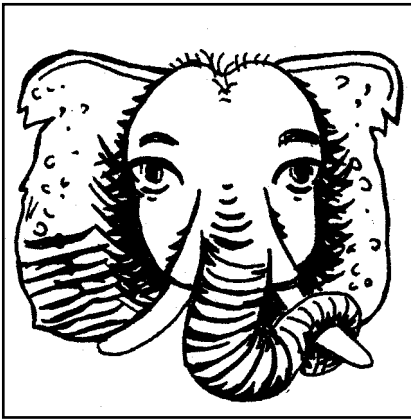
Een bijeenkomst kun je samen met de kinderen plaatjes opzoeken van de dieren. Zorg dat je eventueel de plaatjes kunt kopiëren. Je plakt de plaatjes op de kaartjes en vermeld het nummer van de rangorde erbij. Hoe hoger je nummer, des te lager in rang ben je. Dus de olifant is nummer 1 en het luipaard nummer 5. De spelregels zijn hetzelfde als bij het normale stratego. Er worden 2 ploegen gemaakt en beide ploegen verstoppen hun 'voedsel'. Een bom, in dit spel een walvis kan niet tikken en tik je de walvis aan moet je dus jouw kaartje afgeven. De nagapie is de enige die de olifant kan uitschakelen. In de buurt van het voedsel zit een begeleider om de kaartjes in ontvangst te nemen en/of uit te delen. Is het voedsel van de andere partij door een ploeg gevonden dan brengen ze dit voedsel naar de startplaats met een begeleider. Deze fluit af en dat is het einde van het spel.

Variatie

Wil je op een andere manier de kinderen kennis laten maken met Afrikaanse dieren? Maak dan samen met de kinderen een dieren-memoryspel. Kinderen vinden het vaak leuk om dingen op te zoeken en uit te knippen. Tijdens de activiteit kun je dan tegelijk wat vertellen over de dieren in het spel. Het spel is eenvoudig te maken. Zorg dat je van alle dieren 2 gelijke plaatjes hebt, plak ze op kartonnetjes en klaar, 20 dieren is 40 plaatjes en kartonnetjes. Het kan ook een idee zijn iemand van het Wereld Natuur Fonds te vragen om iets over deze dieren te komen vertellen.

Kopieervel

Batik je eigen Afrika-shirt

Onderdeel van de regenboognatie van Zuid-Afrika zijn de emigranten van Indiase afkomst. Zij brachten de kunst van batik mee naar Zuid-Afrika. Tegenwoordig wordt er overal veel gebatikt in de warme Afrikaanse kleuren en patronen. Er zijn zelfs organisaties, waaronder scoutinggroepen, die batikken om fondsen te werven. Je kunt op 2 manieren batikken, we beschrijven ze hier allebei. Ook voor Explorers leuk om te doen.

Waar te doen

Bij voorkeur verf je buiten of in een goed geventileerde binnenruimte.

Aantal deelnemers

Afhankelijk van je hoeveelheid verf

Benodigde materialen

- Batikpennen, te koop in een hobbyzaak
- Was
- Oud pannetje
- Brandertje
- Textielverf, te koop bij een drogist
- Bolletje paktouw
- Schaar
- Oud T-shirt, overhemd of stuk laken, liefst wit. Zelf mee te nemen door de deelnemers
- Emmers of teilen water: per verfkleur een aparte emmer.
- Strijkbout en strijkplank
- Toiletpapier

Tijdsduur

2 à 3 bijeenkomsten in verband met het drogen van de shirts

Leeftijdsindicatie

7-17 jaar

Activiteitbeschrijving

Uitvoering 1

Een eenvoudige manier, ook voor 7-10 jarigen goed te doen. Knip stukken van het bolletje paktouw af. Bind met het touw stukken stof af, of leg knopen in de stof zelf, zodat er op die plaatsen geen verf kan komen. Doe de 'afgeknoopte' doeken of shirts in een emmer met verf. Je laat dit een paar uur staan en spoelt het dan goed uit. Haal de knopen eruit en hang de shirts te drogen. Wil je nog een ander kleurtje erbij, knoop dan opnieuw stukken af en herhaal alles.

Uitvoering 2

Hiervoor gebruik je de batikpennen en de was. De was laat je smelten in het pannetje. Terwijl je hiermee bezig bent, maakt iedereen alvast een ontwerp voor op het shirt. De batikpen gaat in de gesmolten was. Let op: dit is heet!! Met de gesmolten was teken je het ontwerp na op het shirt. De was hard snel en je moet dus vrij snel je batikpen weer in het pannetje dopen. Stop de shirts of doeken in het verfbad, net als bij uitvoering 1. Als de shirts droog zijn is het tijd voor de volgende stap. Leg enkele vellen toiletpapier op een strijkplank en laat je strijkbout heet worden. Leg de gebatikte lap op de vellen toiletpapier en dek dan de lap ook af met toiletpapier. Ga met de strijkbout over het toiletpapier om de was eruit te strijken. De was gaat dan in het papier zitten. Wil je nog meer figuren of kleuren erop? Dan start je opnieuw met de beschreven methode. Goed uitspoelen en de was eruit strijken is heel belangrijk.

Kralen weven

De Zulu's zijn de top in Zuid-Afrika, als het gaat om kralen weven. De Ndebele doen het ook, maar de Zulu's maken de fraaiste dingen. Van een eenvoudig ringetje tot een ingewikkeld borststuk, schort of een zijkant voor een riksja. En telkens met vaste patronen en heldere kleuren. Het is een kunst die vooral door de vrouwen wordt beoefend en van moeder op dochter wordt overgebracht. Het leren weven van kralen begint al op jonge leeftijd.

Leeftijdsindicatie

7-14 jaar

Aantal deelnemers

Afhankelijk van de beschikbare materialen

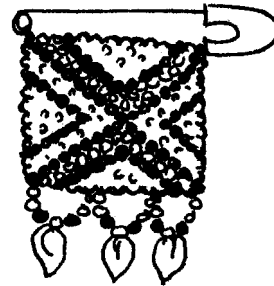
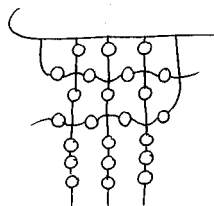
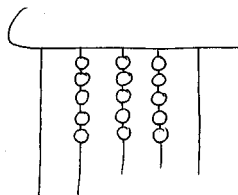
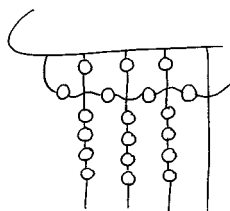
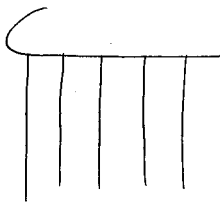
Tijdsduur

Eén of meerdere groepsbijeenkomsten

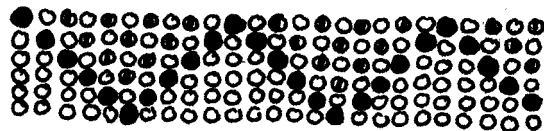
Benodigde materialen

- Rijggaren of nylon draad
- Hele kleine glazen kraaltjes in verschillende kleuren
- Zulupatroon
- Eventueel naalden
- Veiligheidsspelden

Activiteitbeschrijving

Het maken van een Zoeloespeld. Bevestig een aantal lengtedraden aan één kant van de veiligheidsspeld. Je rijgt de kraaltjes aan de lengtedraden, behalve aan beide uiteinden. Neem de 2 'ongeregen uiteinden' en rijg hier ook kralen aan. Je weeft ze dwars tussen de andere draden door. Onderlangs, bovenlangs telkens weer. Goed aanschuiven! Herhaal dit en let op je patroon dat je aan het weven bent, zorg dat je op tijd de juiste kleuren aanrijgt. Heb je het patroon helemaal klaar dan zie je een glinsterend geheel dat vrij stijf is. Je sluit het onderste randje met kralen af en rijgt de eindjes van de draadjes onzichtbaar naar boven en bind ze af. Gebruik je nylon draad dan kun je ze 'afkitten' met speciale lijm. Heel voorzichtig een druppeltje lijm op het afbindknoopje en je knoopje gaat niet meer los. De veiligheidsspeld is nu je eigen Zulu-broche geworden!

Variatie

Deze neemt veel meer tijd in beslag, maar geeft dan ook een heel mooi resultaat! Je neemt een lap stof en tekent er een Zulupatroon op. Vul het patroon in door de glaskraaltjes erop vast te rijgen heel dicht bij elkaar. Dit wordt door zowel de Zulu's als de Ndebele gedaan.

Tip

Kijk ook eens bij hoofdstuk 4 bij 'aids-preventie'

Een touwpuzzel

Een touwpuzzel zie je vooral in het westen van Afrika. De simpelste variant is een tak met een kraal.

Leeftijdsindicatie

11-14 jaar

Aantal deelnemers

Je kunt de puzzel alleen proberen op te lossen

Tijdsduur

5 tot 10 minuten voor het oplossen

Benodigde materialen

- Een stukje multiplex of hardboard van 16 x 3 cm
- Een ring van circa 3 cm in doorsnee
- Een stukje koord of touw
- Een zaag
- Schuurpapier
- Een boor

Activiteitsbeschrijving

Het maken van de touwpuzzel.

Boor een gaatje in beide uiteinden van het plankje en trek daar het touw door. Je boort een groter gat in het midden, zo groot dat er vier diktes touw in kunnen bewegen. Bevestig de ring aan het touw en het touw aan het plankje zoals je op het voorbeeld kunt zien.

Het oplossen van de touwpuzzel.

Het gaat erom dat de ring gaat verhuizen. Je trekt eerst aan de middelste lus B en je schuift de ring langs A tot hij binnen de baan van lus B is gekomen, zoals in figuur 1 en 2.

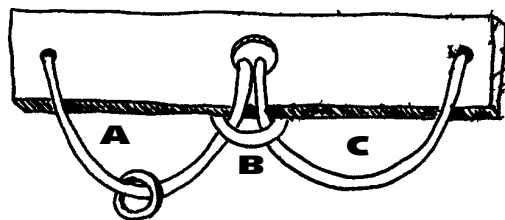
Door aan de lussen A en C te trekken haal je lus B terug totdat hij door het middelste gat wordt getrokken. De puzzel ziet er nu uit als op figuur 3. Schuif vervolgens de ring naar rechts door de twee middelste lussen heen, zoals figuur 4 laat zien.

Je duwt lus B terug door het middelste gat tot hij weer aan de voorkant zichtbaar is. De ring zit nu om lus C, binnen de baan van lus B, zoals in figuur 5.

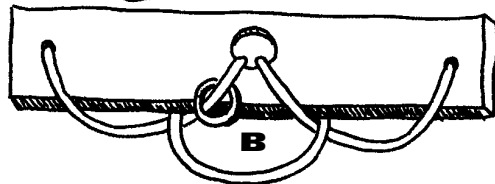
Vergroot lus B en schuif de ring verder over lus C, zie figuur 6. Trek dan de lussen weer strak zodat ze hun oorspronkelijke vorm terugkrijgen, zoals bij figuur 1.

Wanneer je het kunstje eenmaal kent, is het heel eenvoudig.

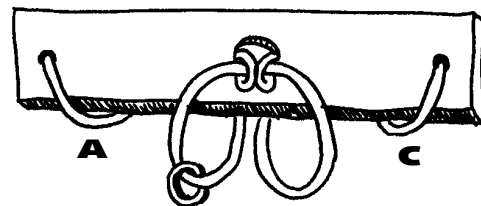
1

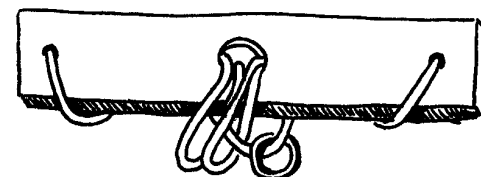
2

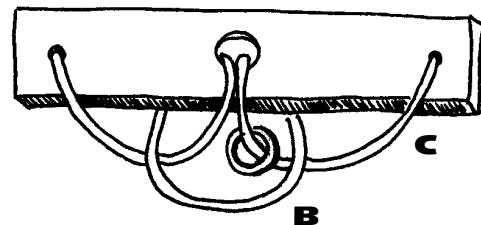
3

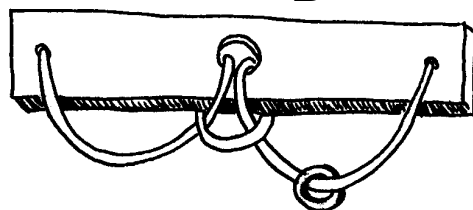
4

5

6

Kgati

Dit spel komt bij de Tswana uit de Noord-Wes vandaan.

Soort spel

Touwspringen

Waar te spelen

Binnen of buiten op een egale ondergrond en zonder obstakels in de buurt.

Aantal deelnemers

Minimaal 5

Benodigd materiaal

Een stuk touw van 3 à 4 meter

Tijdsduur

Afhankelijk van aantal spelers, ongeveer 10 tot 20 min.

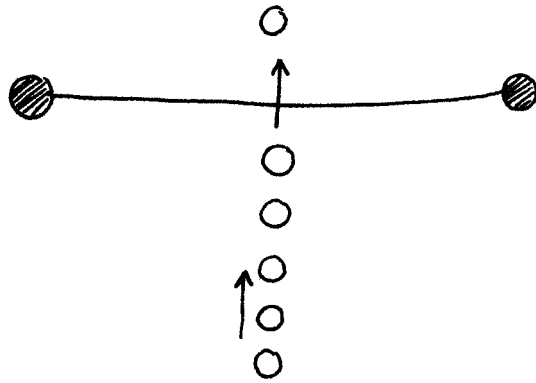
Leeftijdsindicatie

Alle leeftijden

Activiteitbeschrijving

Twee personen houden elk een uiteinde van het touw vast. Het touw wordt 3 keer gedraaid en dan omhoog gehouden. Dat wordt steeds herhaald. Je loopt onder het touw, terwijl het omhoog gehouden worden. Daarna spring je 3 keer in het touw en je springt eruit als het touw weer omhoog gehouden wordt. De anderen doen daarna hetzelfde. Je bent af als je het ritme verstoort, 'vergeet te springen' of als je blijft haken in het touw. Dan ben jij diegene die het touw moet vasthouden en draaien.

Diketo

Diketo is een reactiespel met stenen, dat wordt gespeeld door Zoeloe-, Tswana-, Xhosa- en Sothokinderen in Zuid-Afrika.

Soort spel

Een reactiespel met stenen

Spelbedoeling

Je probeert alle stenen uit het gat te krijgen. Dit doe je door het omhoog gooien en weer opvangen van de 'speelsteen', terwijl je de andere stenen uit het gat haalt.

Waar te spelen

Buiten, maar het kan ook binnen.

Aantal deelnemers

Minimaal 3

Benodigde materialen

- 10 steentjes
- Een gat in de grond of cirkel op de grond met krijt
- Eén aparte 'speelsteen'

Leeftijdsindicatie

Alle leeftijden

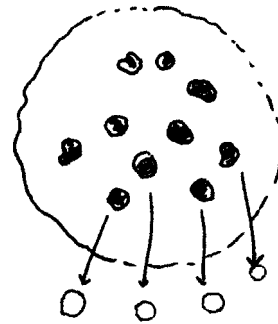
Tijdsduur

Van 5 minuten tot een uur.

Activiteitsbeschrijving

Je maakt een gat in de grond of een cirkel op de grond. Leg de 10 steentjes in het gat of de cirkel. Dan kun je met het spel beginnen: alle spelers zitten op ongeveer een armlengte van het gat of cirkel. Je gooit met een hand de speelsteen omhoog en haalt dan met diezelfde hand zoveel mogelijk andere stenen uit het gat. Dan probeer je de speelsteen weer te vangen voor hij de grond raakt. Gooi de speelsteen opnieuw omhoog en leg de andere stenen, op één na, weer in het gat. Je probeert dan ook weer de speelsteen te vangen. Alles doe je telkens met dezelfde hand! Herhaal dit tot er geen stenen meer in het gat liggen. Maar als je de speelsteen niet vangt, dan is de beurt aan de volgende speler. Variatie: je houdt nu telkens 2 of 3 stenen achter.

Bati

Dit spel wordt veel gespeeld in Zuid-Afrika. Het is onbekend waar het vandaan komt, maar toch leuk om te doen!

Soort spel

Een soort trefbalspel

Spelbedoeling

Het halen van punten door het rechtzetten van blikjes, zonder afgegooid te worden.

Waar te spelen

Binnen of buiten op een speelveld van 8 x 4 meter

Aantal deelnemers

2 teams van 2

Benodigde materialen

- 6 à 7 blikjes van verschillende grootte
- Een zachte bal

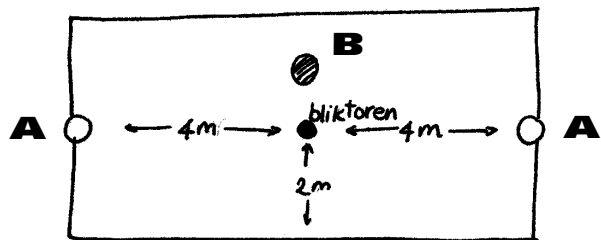
Tijdsduur

15 minuten per spel

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Activiteitbeschrijving

Je bepaalt het midden van het veld en zet daar de blikjes naast elkaar, van groot naar klein op een rij. Het ene team, A, gooit met de bal en het andere team, B, verdedigt de blikjes. De spelers van A staan aan de kopse kanten van het veld met de bal. Eén speler van B staat naast de blikjes en de ander begint naast het veld. Partij A probeert de blikjes met de bal om te gooien. De speler van B, die in het veld staat, moet de blikjes ophalen en weer recht zetten. Partij A probeert de blikjes om te gooien of de speler van de tegenpartij te raken, die de blikjes opdraapt en neerzet. Als het de speler van B lukt de blikjes terug te zetten zonder afgegooid te worden krijgt B een punt. Lukt dat niet, dan neemt de andere speler van B het over, totdat ze allebei afgegooid zijn. Dan gaat de beurt naar de partij A en kan deze partij punten scoren.

Muziek en dans

Muziek en dans zijn in Zuid-Afrika heel belangrijk. In Europa luisteren we vaak passief naar muziek, maar in Zuid-Afrika en andere Afrikaanse landen zijn live muziek, dansen en zingen een onderdeel van het alledaagse leven. Tijdens officiële gelegenheden, zoals bruiloften, initiatie- en oogstfeesten worden dansen uitgevoerd, maar ook tijdens het gewone werk danst en zingt de Zuid-Afrikaan veel. Het eentonige werk op het land, in de fabrieken en in de mijnen wordt verlevendigd door muziek. De Scouts en Guides in Zuid-Afrika zingen ook graag en vaak. Als je een keer de kans krijgt naar dit land te gaan, dan zul je merken, dat tijdens 'dode' momenten de mensen allerlei liedjes zingen.

Percussie

Trommelmuziek en de tamtam associeer je vaak met Afrika. In Zuid-Afrika was het trommelspelen niet zo algemeen als bij voorbeeld in het westen van Afrika. Veel volkeren hadden zelfs niet eens trommels. De Zulu's bijvoorbeeld hadden geen trommels, maar zongen vooral krijgsliederen, waarbij ze met hun wapens op de met beestenhuiden bespannen schilden sloegen en op de grond stampten. Hierover schrijft ook Lord Baden Powell als hij op zoek is naar het leger van Zuluhoofdman Dinizulu. Na de kolonisatie namen een aantal volken, die voor die tijd geen trommels kenden, de trommel van de Engelsen over. Tegenwoordig gebruiken ze in de muziek veel percussie. In de steden gebruiken Zulu- en Xhosa-arbeiders zelfs oliedrums om het ritme mee aan te geven. Ook tijdens een Afrikaanse opkomst kun je veel met percussie doen.

Voordat je kunt beginnen, heb je natuurlijk een djembé of tamtam nodig. Deze kun je heel goed zelf maken. In Afrika wordt de djembé gemaakt van hout (een uitgeholde boomstam) en bespannen met een geiten-, antilopen- of zebravel. Je kunt in Nederland allerlei goedkoop afvalmateriaal als bespanning gebruiken.

Het maken van een djembé

Benodigde materialen

Een groot blik, de binnenband van een vrachtwagen of tractor, een groot stuk leer kan ook en een nylon koord.

Tijdsduur

De tijdsduur is afhankelijk van de concentratie van de groep, maar je bent er al snel een uur mee bezig.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

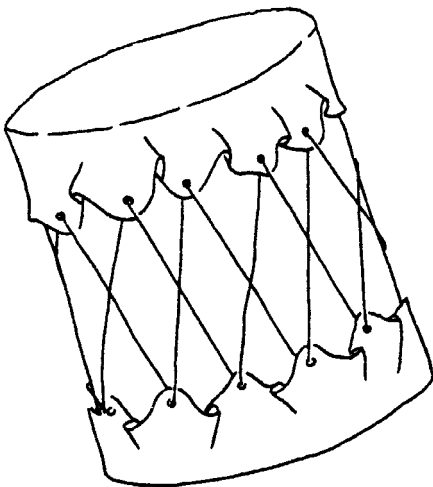
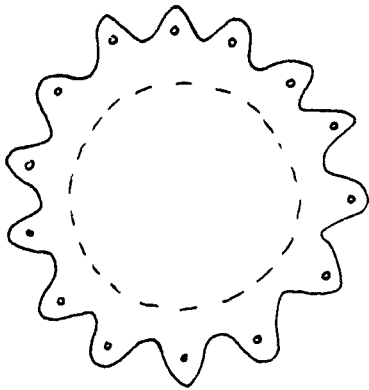
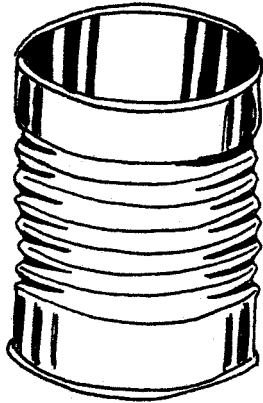
Activiteitbeschrijving

Eerst haal je de boven- en onderkant uit het blik. Gebruik een vijl om de scherpe randen weg te werken. Hierna knip je twee stukken uit de binnenband, groter dan de opening van het blik. Zie de tekening voor de vorm. Maak gaatjes in de randen van het rubber en leg het rubber over de openingen van het blik. Gebruik het koord om het rubber op te spannen. Zorg dat het goed strak zit, dan krijg je het mooiste geluid. Hierna kun je natuurlijk het blik beplakken of beschilderen.

Tip

Zorg ervoor dat je veilig met het blik omgaat. Zet voor de zekerheid een EHBO-trommel in de buurt.

Het gebruik van de djembé

Als je klaar bent, dan gaat het echte feest pas beginnen. Door verschillende maten trommels te maken en de vellen op een verschillende manier te bespannen krijg je, tijdens het trommelen allerlei verschillende geluiden. Je kunt de trommel natuurlijk met stokken bespelen, maar op een echte djembé sla je met je handen. Door je hand op verschillende manieren op het vel te plaatsen, krijg je verschillende soorten geluid. Daarnaast kun je natuurlijk de ritmes op heel veel verschillende manieren variëren.

Er zijn drie manieren om te slaan; met gesloten en gespannen vingers op de rand van de djembé: de toon, met ontspannen open vingers op de rand van de djembé: de slap en met de vlakke hand in het midden van het vel: de bas.

Tijdens het spelen, sla je voortdurend afwisselend met je linker- en rechterhand. Voordat je met verschillende ritmes begint, kun je het beste het slaan van 'tonen' oefenen.

Hierbij sla je dus om beurten met de linker- en rechterhand op de trommel. Dit moet er goed inzitten. Hierna kun je gaan variëren. Het is leuk, als je met meerdere spelers bent, om iedereen verschillende ritmes te laten spelen.

In Afrika tel je eigenlijk niet tijdens het bespelen van de djembé. Afrikanen zeggen vaak: je moet niet tellen, je moet voelen. Bij het bespelen van de djembé maken de Afrikanen vooral gebruik van het gehoor en maken ze variaties op bestaande thema's. Om het voor ons, Europeanen, wat gemakkelijker te maken is het wel mogelijk om via een speciaal muziekschrift aan te geven hoe een bepaald ritme bespeeld moet worden.

Hieronder vind je een paar voorbeelden. In het onderstaande schema gaan we uit van een vierkwartsmaat. Je begint met je sterkste hand. Ben je rechtshandig, dan begin je dus met rechts. Je blijft doortellen en je geeft de 'slag', die bij het kruisje aangegeven staat. Staat er geen kruisje, dan geef je een denkbeeldige slag, je slaat dus niet!

In het voorbeeld hiernaast dus: rechts bas, links toon, rechts toon, links toon, rechts bas, links niets, rechts slap, links niets enz.

	1	2	3	4
Slap			X	X
Toon	X	X	X	X
Bas	X		X	X

	1	2	3	4
Slap				
Toon		X	X	X
Bas	X		X	X

Tips

Informeer eens bij de plaatselijke muziekschool, een buurt- of cultureel centrum of daar percussielessen gegeven worden. Misschien wil een docent wel een keer tijdens de opkomst langskomen om jouw groep de basisprincipes bij te brengen. Je kunt ook op het internet veel over percussie vinden. De belangrijkste site is percussie.pagina.nl

Berichten doorsturen

In Afrika werd de tamtam ook gebruikt om berichten over te sturen. Een variatie op het krantenverkoperspel uit hoofdstuk 4, Beeldvormende activiteiten is de volgende activiteit.

Je hebt een aantal oude oliedrums nodig, die als trommels kunnen dienen. Gebruik stokken om op de trommels te kunnen slaan. De groep deel je in tweeën. Eén groep slaat op de trommels. De andere groep wordt weer in twee groepjes verdeeld, ieder aan één kant van de trommels. De ene helft krijgt de titel van een lied en moet dit zingen. De andere helft, die aan de andere kant staat van de trommelende Scouts staat, moet het lied raden.

Muziekinstrumenten

Om muziek te maken kun je heel veel verschillende voorwerpen gebruiken. Het hoeven echt geen dure instrumenten te zijn, die je in de winkel moet kopen. Ook in Zuid-Afrika maak je de meeste instrumenten zelf. De krijgers van de San, een Afrikaanse stam, rijgen bijvoorbeeld zaden aan draad en binden dit om hun enkels. Tijdens het dansen maakt dit dan een ratelend geluid. Ook plaatsten ze hun boog in een klankkast, zoals een kalebas, en slaan op de snaar van de boog met een stok. Tegenwoordig gebruiken ze ook blikjes als klankkast en koperdraad als snaar.

De Khoikhoi hebben een soort rieten fluiten, waarop ze blazen als op een panfluit. Iedere muzikant heeft een verschillende fluit en blaast op het afgesproken moment de daarbij behorende toon. Hieronder staan een aantal voorbeelden van andere instrumenten die eenvoudig met goedkoop materiaal te maken zijn. Denk ook zelf eens na wat je allemaal kan gebruiken als instrument en stel je eigen orkest samen.

Tijdsduur

De tijdsduur is afhankelijk van de concentratie van de groep, maar je bent al snel een half uur tot een uur per activiteit bezig.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Tip

Zorg ervoor dat je veilig met het gereedschap omgaat. Zet voor de zekerheid een EHBO-trommel in de buurt.

≡ Een handpiano

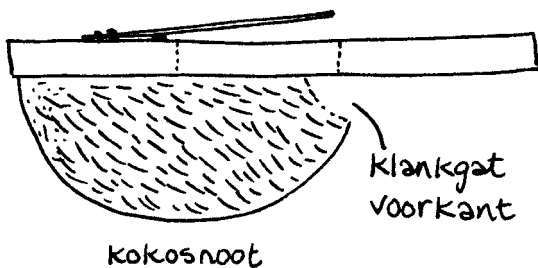
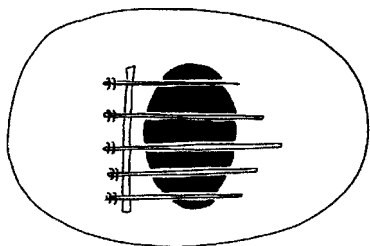
Benodigde materialen

Een houten plankje van 1 cm dik en 20 bij 15 cm, stevig ijzerdraad -bijvoorbeeld oude fietsspaken-, een halve kokosnoot, 10 krammetjes, een hamer, een figuurzaag, een boor of handboor, houtlijm en een draadtang.

Activiteitbeschrijving

Je zaagt uit de houten plank een eivorm zoals op de tekening en je maakt in het brede deel een gat met een doorsnede van 3 cm. Knip 5 stukken spaak, van 8, 7, 6, 5 en 4 cm voor de snaren. Deze bevestig je ieder met 2 krammen op het houten plankje, boven het klankgat. Schuif nu onder deze snaren, aan de kant van het gat waar je de snaren bevestigd hebt nog een stuk ijzerdraad van 6 cm lang, zodat de 5 snaren een beetje omhoog komen te staan. Hierna zaag je een klein stukje uit de zijkant van de kokosnoot. Als je dat stukje nu met de open kant tegen het plankje legt, moet de uitgezaagde opening net voorbij het klankgat komen en wijzen in de richting van de snaren. Plak de kokosnoot nu met houtlijm vast en klaar is je handpiano.

≡ Schuddoos of schuddoker

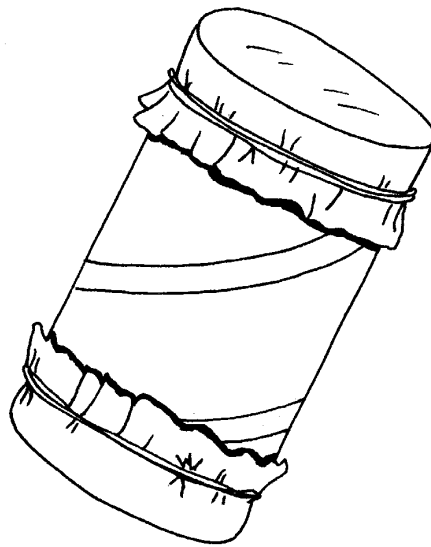
Benodigde materialen

Kartonnen doosjes, blikjes, wc-rollen of stukjes pvc-buis, een stukje stof, elastiekjes en kleine steentjes, bonen, erwten, kralen of rijst.

Activiteitbeschrijving

Je doet de bonen, stenen, erwten of kralen in het doosje, de wc-rol of het stukje pvc-buis. Je kunt de laatste afsluiten door met een elastiekje een stukje stof op de uiteinden vast te maken. Door verschillende formaten te gebruiken en ze met verschillende materialen te vullen krijg je verschillende geluiden. Beplak of beschilder de instrumenten en klaar is Kees!

≡ Een Afrikaanse trommel

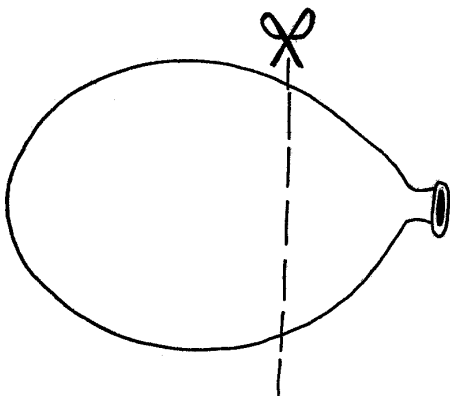
Benodigde materialen

Een laag ananasblikje, 2 ballonnen, een houten stokje met een doorsnede van 12mm en 20 cm lang, 2 elastiekjes, een nylon koord van $2 \times 13\frac{1}{2}$ cm en 2 kralen.

Activiteitbeschrijving

Haal eerst de boven en onderkant uit het blikje. Je maakt een gat in de zijkant, zodat het houten stokje er net in past en goed vast zit. Maak dan in de zijkant van het blikje twee gaatjes, aan iedere kant van het stokje één. Hier haal je beide koordjes doorheen. Aan de binnenkant maak je een knoop, zodat de touwtjes niet meer los kunnen schieten. Maak aan beide uiteinden een kraal vast. Bespan nu de boven- en onderkant van het blik met een stuk ballon en maak ze vast met de elastiekjes. Door de trommel nu op en neer te bewegen en te draaien komen de kralen op de trommelvellen, waardoor je muziek krijgt.

≡ Een ribbelstok

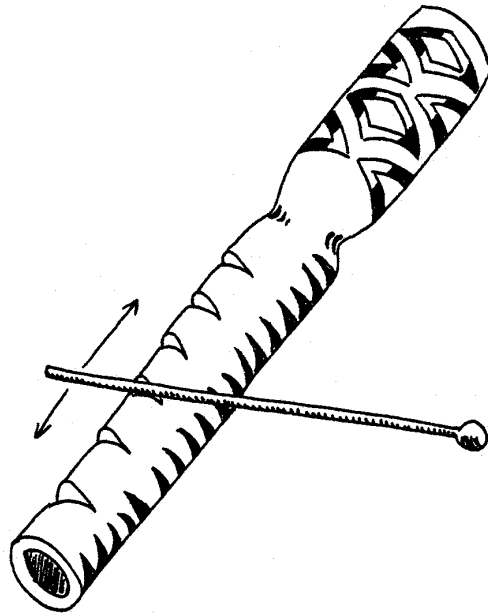
Benodigde materialen

Een stok, bijvoorbeeld een stuk bezemsteel of bamboe, een zaag, een grote spijker of een houten stokje.

Activiteitbeschrijving

Je zaagt over _ van de stok kleine inkepingen in het hout. Rasp hierover met de spijker of het kleinere stokje. Je kunt het handvat mooi bewerken en beschilderen.

≡≡≡ Een flessenorgel

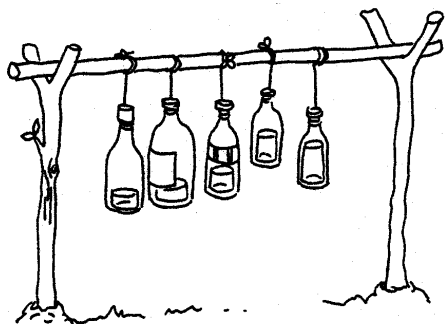
Benodigde materialen

Minimaal 4 glazen flessen, elk gevuld met een verschillende hoeveelheid water, touw en een stokje.

Activiteitbeschrijving

Je hangt de flessen op aan een touw. Gebruik dan het stokje om tegen de flessen te slaan en zo een orgelconcert te kunnen geven.

≡≡≡ Een paleida

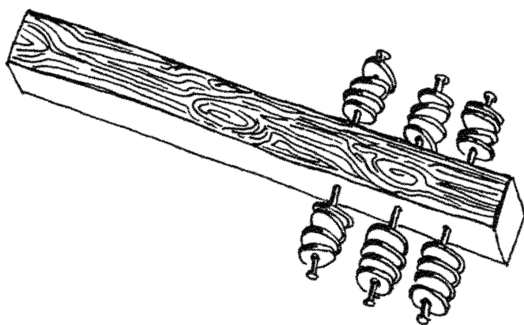
Benodigde materialen

Een houten lat van 30 cm lang en 3 cm breed, spijkers, 24 kroonkurken en een hamer.

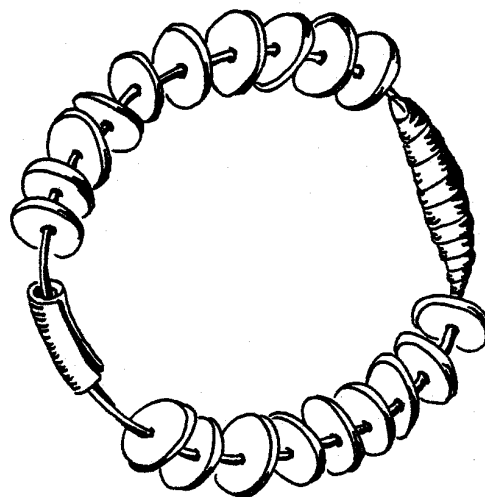

Activiteitbeschrijving

Je slaat de kroonkurken met de hamer plat. Hierna maak je met behulp van een spijker een gaatje in de kroonkurken. Rijg nu de kroonkurken per 4 aan de spijker en bevestig deze aan de zijkant van het houten latje, drie spijkers aan elke kant. Laat de onderkant van het latje vrij zodat je dit als handvat kan gebruiken. Eventueel kun je hierna de rammelaar mooi beschilderen.

≡≡≡ Een schellentraam

Benodigde materialen

Dik ijzerdraad, kroonkurken, een hamer, een dikke spijker -dikker dan het ijzerdraad-, een stukje rubberen slang of tape

Activiteitbeschrijving

Je slaat de kroonkurken met een hamer plat. Hierna maak je er met de spijker gaten in, die groter zijn dan het ijzerdraad. Rijg een groot aantal kroonkurken op het ijzerdraad en buig het daarna tot een hoepel. Je windt de stukken draad aan elkaar, zodat ze vast zitten. Maak hier het handvat door het om elkaar gewonden draad met tape te omwinden of door er een stuk rubberen slang over te schuiven.

Een Afrikaans kampvuur

In Afrika wordt het heel vroeg donker. De schemering duurt er maar heel kort, het is ineens nacht. En dan kan de temperatuur heel snel dalen. De stammen, die op de savannes leven maken daarom al sinds mensenheugenis kampvuren. Voor het licht en de warmte, maar ook om wilde dieren op een afstand te houden. Bij het vuur wordt veel gedanst en gezongen en er worden verhalen verteld. Toen de blanken naar Zuid-Afrika kwamen maakten ze ook grote vuren. De voortrekkers plaatsten hun ossenwagens in een cirkel, waarbinnen ze veilig waren. Hier werden de vuren gestookt. Ook nu nog worden rond een braai de auto's vaak in een cirkel geplaatst!

Ook in je groep kan een kampvuur een leuke afsluiting zijn van een Afrikaanse middag of een braai. Probeer een mysterieuze sfeer te creëren, alsof de groep zich bevindt in de uitgestrekte velden van Zuid-Afrika, omringd door wilde dieren. Vertel een spannend verhaal of nodig iemand uit die Afrikaanse verhalen kan vertellen. Hierna volgen een aantal voorbeelden van Zuid-Afrikaanse liedjes en een aantal yells, die goed in het thema passen.

Tip

Kijk in het kampvuurboek, dat uitgegeven is door Scouting Nederland voor ideeën en tips om een goed vuur te maken en het op een originele manier te ontsteken.

Yells

≡≡≡ Ingoyama-yell

De Zulus hadden vroeger oorlogskreten, waarbij de leider een regel schreeuwde en de rest van de manschappen antwoordde. In Scouting for Boys noemt Baden-Powell de Ingoyama yell. Hij hoorde deze yell voor het eerst in Zululand (nu KwaZulu-Natal).

De betekenis van deze yell is: 'Hij is een leeuw. Ja! Hij is zelfs beter, hij is een nijlpaard!' (zie beneden)

Naast deze typische Zuid-Afrikaanse yell zijn er nog veel meer yells, die je goed kunt gebruiken bij een Afrikaans kampvuur.

≡≡≡ Tongo-yell

De leider zingt een regel en de rest herhaalt. Je herhaalt de yell een aantal keer, waarbij je iedere keer harder gaat zingen. Na de laatste keer schreeuwt iedereen heel hard: 'TONGO'

Tongo
Jim-de-bio-bi-i-o
Tongo
Oo-pay-de-koombya
Ou-aller
Mal-est-pas-mal-ou-est

Leider Koor

In - gon - yam - a   Gon - yam - a   In - vu - bul

Ye - boh!   Ye - boh!   In - vu - bu

≡≡≡ **Bonzooi-yell**

Ook hier zing je als leider de regel voor en herhaalt de groep deze regel. Je varieert door hard, zacht, hoog en laag te zingen. Deze yell is goed te gebruiken in een verhaal. Bijvoorbeeld: een Afrikaanse stam gaat op olifantenjacht. Vertel dit verhaal en laat je fantasie de vrije loop. Laat de groep tussendoor het lied zingen. Bijvoorbeeld door de vrouwen, die afscheid nemen -hoog zingen-, de mannen die aan het kanoën zijn -ritmisch zingen-, de mannen die een vijandelijk kamp passeren -zachtjes zingen-, de mannen, die een olifant doden -luidruchtig en blij zingen- de aankomst terug in het kamp -feestelijk zingen-.

**Bon-zooi,
Hum-bri-a-rie hum-brie-jee,
Bon-zooi,
A-lo-ë,
Alé papalo-é,**

≡≡≡ **A simpa simpa saya-yell**

**A simpa simpa saya
A simpa simpa say!
A simpa simpa saya
A simpa simpa say!
See him there, the Zulu warrior
See him there, the Zulu chief, chief, chief!
See him there, the Zulu warrior
See him there, the Zulu chief!**

≡≡≡ **I zicka zimba-yell**

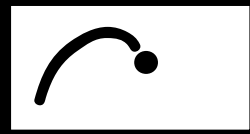
**I zicka zimba, zimba, zimba
I zicka zimba, zimba, hey
I zicka zimba, zimba, zimba
I zicka zimba, zimba, hey
Hold him down, you Zulu Warrior
Hold him down, you Zulu chief
Chief chief chief...**

Liedjes uit Zuid-Afrika

In Zuid-Afrika wordt heel veel gezongen. Via liedjes worden verhalen doorgegeven van ouders op kinderen en worden belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van een stam verteld. Daarnaast werd en wordt er gezongen bij allerlei bijzondere gebeurtenissen. Huwelijken, initiaties, geboorten en de oogst worden gevierd met zang en dans. Tegenwoordig is muziek nog steeds heel erg belangrijk voor de Afrikanen, zoals je kunt lezen in het eerste hoofdstuk. Jazz is heel populair en denk ook maar eens aan een groep als Ladysmith Black Mambazo, die over de hele wereld cd's verkopen. Veel liedjes, die vroeger door de voortrekkers gezongen werden tijdens hun grote trek, werden door padvindsters in Nederland ook bij kampvuren gezongen. Nog steeds zijn een aantal daarvan in menig liedbundel te vinden. Hierna volgen een aantal liedjes, zowel kampvuurliedjes als andere Afrikaanse liederen.

≡≡≡ **Shosholoza**

**Shosholoza
Kule ... Zontaba
Stimela siphume South Africa
Wen'uyabaleka
Kule ... Zontaba
Stimela siphume South Africa
Shosholoza
Kule ... Zontaba
Stimela siphume South Africa
Kule .. Zontaba
Stimula siphume South Africa**

≡≡≡ **Nkosi Sikelel' iAfrika, God Bless Africa**

Het volkslied van Zuid-Afrika werd geschreven door dominee Enoch Sontonga en was het lied voor de strijd voor vrijheid in Zuid-Afrika. Het is vertaald in veel verschillende landen en is ook het volkslied van andere landen in Zuidelijk en Oostelijk Afrika geworden. Voor de eerste twee coupletten bestaat geen officiële versie, de woorden verschillen daarom van regio tot regio. Ze zijn afhankelijk van de taal, waarin je zingt. De laatste twee coupletten komen van Die Stem van Suid-Afrika. Dit was tot 1994 het officiële volkslied van Zuid-Afrika. Tussen 1994 en 1996 werden Nkosi Sikelel' iAfrika en Die Stem als volkslied gebruikt. Na 1996 werden de twee liederen gecombineerd tot het nieuwe volkslied. Gewoonlijk zijn de vier coupletten, die van de vier grote taalgroepen in het land: Xhosa/Zulu, Sesotho/Setswana, Afrikaans en Engels. In onderstaande versie is het eerste couplet Xhosa en het tweede Sesotho.

**Nkosi sikelel' iAfrika
Maluphakanyisw' uphondo lwayo,
Yizwa imithandazo yethu,
Nkosi sikelela, thina lusapho lwayo.**

**Morena boloka setjhaba sa heso,
O fedise dintwa la matshwenyeho,
O se boloke,
O se boloke setjhaba sa heso,
Setjhaba sa South Afrika - South Afrika.**

**Uit die blou van onse hemel
Uit die diepte van ons see
Oor ons ewige gebergtes
Waar die kranse antwoord gee,**

**Sounds the call to come together
And united we shall stand
Let us live and strive for freedom
In South Africa our land**

≡≡≡ **Gimme Hope, Jo'anna** van Eddy Grant

**Well Jo'anna she runs a country
She runs in Durban and the Transvaal
She makes a few of her people happy, oh
She don't care about the rest at all
She's got a system they call apartheid
It keeps a brother in a subjection
But maybe pressure can make Jo'anna see
How everybody could a live as one**

Refrein:

**Gimme hope, Jo'anna
Hope, Jo'anna
Gimme hope, Jo'anna
'Fore the morning come
Gimme hope, Jo'anna
Hope, Jo'anna
Hope before the morning come**

**I hear she make all the golden money
To buy new weapons, any shape of guns
While every mother in black Soweto fears
The killing of another son
Sneakin' across all the neighbours' borders
Now and again having little fun
She doesn't care if the fun and games
she play
Is dang'rous to ev'ryone
Refrein**

**She's got supporters in high up places
Who turn their heads to the city sun
Jo'anna give them the fancy money
Oh to tempt anyone who'd come
She even knows how to swing opinion
In every magazine and the journals
For every bad move that this Jo'anna makes
They got a good explanation
Refrein**

**Even the preacher who works for Jesus
The Archbishop who's a peaceful man
Together say that the freedom fighters
Will overcome the very strong
I wanna know if you're blind Jo'anna
If you wanna hear the sound of drums
Can't you see that the tide is turning
Oh don't make me wait till the morning come
Refrein**

Sarie Marais

My Sa-rie Ma-raïis is so ver van my hart, Maar 'k hoop om haar weer te
sien. Sy het in die wyk van die mooi-ri-vier ge woon, nog voor die oor log
het be - gin. O bring my trug na die ou Trans-vaal. Daar waar my
Sa - rie woon. Daar on-der in die mie-lies bij die groen do-ring-boom,
daar woon my Sa - rie Ma - raïis. Daar on-der in die mie-lies bij die groen
do-ring-boom. Daar woon my Sa-rie Ma - raïis.

Mamma, 'k wil een man hê!

Ma-ma, 'k wil een man hê! Wat voor man, mij lie-ve kind?

Wil jij dan een Frans-man hê? Nee, ma-ma, nee! 'n
Duit-ser hê? Nee, ma-ma, nee! 'n
En-gels-man? Nee, ma-ma, nee! 'n
Boer soms hê? Ja, ma-ma, ja! 'n

Fran-se-man, die wil ek nie, want par-lez-vous ver-sta ek nie;
Duit-ser-man, die wil ek nie, want schwei-ne-fleis dat lus ek nie;
En-gels-man, die wil ek nie, want I love you ver-sta ek nie;
Boe-re-man, die wil ek hê, in Boer-se ar-me wil ek lê;

Dit is mij ple-sier. Met die Boer-jong-ke-rels hier.

Tina Singu, een lied uit Basutoland

De betekenis van dit lied is: 'We branden het vuur, we branden, we branden'

Leider Groep

Ti - na sing - u le - lu - vu - tae - o Wat - sha, Wat - sha,

Deel 1

Leider Groep

wat - sha, Ti - na, Ti - na sing - u le - lu - vu - tae - o

Wat - sha, wat - sha, wat - sha wat - sha, la - la - la - la - la

Deel 2

Wat - sha. — wat - sha. — wat - sha wat - sha wat - sha —

la, la - la - la - la - la - la, la - la - la - la - la - la, la - la - la - la - la - la, la - la - la - la - la -

wat - sha, — wat - sha, — wat - sha, wat - sha, wat - sha.

la, la - la - la - la - la - la, la - la - la - la - la - la la - la - la - la - la - la.

Wimbaway

Dit lied zing je met vier partijen. De eerste groep begint en zingt twee keer de eerste regel. Dan valt de tweede groep in en zingt, terwijl groep 1 doorgaat met het herhalen van de eerste regel, twee keer de tweede regel. Dan volgt de derde

groep met het twee keer zingen van regel drie, terwijl groep 1 en 2 doorgaan met het herhalen van hun regel en als laatste valt groep 4 in door 2 keer regel vier te zingen. Hierna stoppen de groepen weer één voor één.

1
Wim-ba-way, Wim-ba-way, Wim-ba-way, Wim-ba-way, Wim-ba-way, Wim-ba-way

2
Wim-ba-way, Wim-ba-way Hey up ho! The Wim-ba-way, The

3
Wim - ba - way, The Wim - ba - way, Ah! Ah!

Ah! Ah! Wim - ba - way O Wim - ba - way,

4
Ah Wim-ba-way O Wim-ba-way,

Verhalenvertellers

In Afrika hebben verhalen altijd een belangrijke rol gespeeld. Ze vormen de basis voor het doorgeven van bijzondere gebeurtenissen en het geloof. Soms zijn de verhalen komisch, maar vaak zijn ze sprookjesachtig en geven aan dieren allerlei karakters. Vaak worden de verhalen spelend, bijna als in een toneelstuk, verteld. Als je zelf goed kunt vertellen, kun je in de bibliotheek een boek zoeken met Afrikaanse verhalen. Je kunt ook een verhalenverteller uitnodigen. Op de website www.vertellen.com staan veel verhalenvertellers. Vaak vragen ze wel een bedrag, maar misschien kunnen ze je ook verder helpen om amateur-vertellers te vinden. Je kunt ook via het COS -Centrum voor internationale samenwerking- bij jou in de buurt informeren of ze mensen kennen. Achterin dit boek staan adressen. Ook in het Afrikamuseum -www.afrikamuseum.nl- kun je naar Afrikaanse verhalen luisteren. In sommige plaatsen zijn ook verhalenvertellers, die streekverhalen vertellen. Dit is heel vergelijkbaar met de verhalenvertellers, die in Afrika hun streekverhalen, legendes en overleveringen vertellen.

Onderstaand verhaal wordt door Afrikanen van ouders op kinderen verteld.

≡ De grote vogel en haar kinderen

Lang geleden was er eens een grote vogel, die maar één poot, één vleugel en één oog had. De ongelukkige vogel had vijf kinderen. Van vier van de vijf kinderen hield ze erg veel, maar het vijfde kind had een slecht karakter. Dit kind was heel koppig, zocht altijd ruzie en toonde geen respect voor zijn moeder. Hij wilde nooit iets voor haar doen en ontkende zelfs dat de grote vogel zijn moeder was, alleen maar omdat ze kreupel was. Op een dag zei de vogel tegen haar kinderen, dat ze gingen verhuizen en ergens ver weg een nieuw nest gingen bouwen. Ze had een plekje aan de overkant van de grote rivier uitgezocht om het nest te bouwen en ofschoon ze maar één poot, één vleugel en één oog had, wilde ze al haar kinderen één voor één over de grote rivier dragen. En aldus geschiede. Van tevoren had ze elk kind de opdracht gegeven een bepaald lied te zingen terwijl ze naar het nieuwe nest vlogen. Ze begon met het eerste kind en het kind zong:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali -laat ik mij vasthouden aan de veren, zodat ik niet verdrink-

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

De grote vogel flapperde met haar ene grote vleugel, tot ze midden boven de rivier was, waar ze noch de ene, noch de andere oever kon zien. En het kind zong:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

De grote vogel flapperde en flapperde met haar vleugel en zette haar eerste kind neer. Ze keerde terug om het tweede kind op te halen. Toen ze opsteeg om opnieuw de rivier over te steken zong het kind:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali (laat ik mij vasthouden aan de veren, zodat ik niet verdrink)

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

De vogel flapperde met haar vleugel tot ze de andere oever van de rivier had bereikt. Nog twee keer keerde de vogel terug en elke keer zongen de kinderen het lied tot ze het midden en meest gevaarlijke deel van de rivier waren gepasseerd. Ten slotte keerde de grote vogel voor de laatste keer terug om het stoutste kind op te halen. Het kind was bang en huilde, omdat het helemaal alleen was. Al zijn broers en zussen waren weg. Ze waren aan de andere kant van de rivier aan het spelen en lachen. De vogel haalde het kind op en zei dat hij zich stevig vast moest houden aan haar grote veren. De vogel begon te vliegen. Toen ze boven de rivier waren begon het kind te zingen:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Het kind hield zich vast aan de veren, maar de veren begonnen los te laten. De grote vogel zei dat het kind zich stevig vast moest houden, maar een paar veren lieten al los. Het kind zong:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Toen ze bij het midden van de rivier kwamen, waar deze het diepst was, kon het kind zich met zijn rechterklauw niet meer vasthouden omdat de veren losgelaten waren. Hij hing nu alleen nog maar aan zijn linkerklauw. De grote vogel zei, dat hij zich stevig vast moest houden en dat zijn broers en zusjes aan de andere kant op hem wachtten. De jonge vogel zong opnieuw:

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

Verteller:

Kanyangali nyangali nyangali

Publiek:

Kanyangali ya kanyangali

De vogel vloog en flapperde en flapperde en flapperde, maar ook de veren, die het kind met zijn linkerklauw vasthield lieten los. Het kind viel in het kolkende water en verdronk en hiermee eindigt ook het verhaal. En de moraal van dit verhaal is dat we onze ouders en anderen niet mogen beledigen, ook niet als ze kreupel zijn of een ander gebrek hebben, want morgen kan het onze beurt zijn.

Ritme en dans

Dans en muziek zijn voor veel Afrikaanse bevolkingsgroepen belangrijk. Bij allerlei gelegenheden wordt gedanst en gezongen, terwijl muzikanten het ritme aangeven. Van kinds af aan wordt al met de heupen bewogen en meegedanst op de muziek. De kinderen in Zuid-Afrika houden er van spelletjes met ritmen te spelen. De volgende twee kun je makkelijk in je eigen groep uitvoeren.

Klap een ritme

Activiteitbeschrijving

Je verdeelt de groep in een aantal subgroepen. Een subgroep klapt een ritme van een bepaald lied. Als niemand het lied raadt, dan krijgt deze groep een punt. Als het lied geraden is, valt iedereen in door een couplet van het lied te zingen en te klappen.

Tijdsduur

Dit is een kort spelletje dat je goed tussendoor kunt doen.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Ritmische voeten

Activiteitbeschrijving

Iedereen staat in een cirkel met één persoon in het midden. Deze gaat tegenover iemand staan en begint een kort ritme te klappen en te stampen. Als de persoon dit kan herhalen zoekt de persoon in het midden een volgend persoon. Als iemand er niet in slaagt het ritme te imiteren dan wisselt hij met de persoon in het midden.

Tijdsduur

Dit is een kort spelletje dat je goed tussendoor kunt doen.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

≡ Dansen

Dansen zijn veel moeilijker uit te beelden op papier. Veel dansen hebben hun eigen verhaal en betekenis en weerspiegelen vaak gebeurtenissen uit het alledaagse leven. Vooral de Zulus hebben vaak dansen, die met hele grote groepen mensen worden uitgevoerd. Je kunt natuurlijk met je groep een eigen dans gaan ontwikkelen. Je vertelt de kinderen bijvoorbeeld een verhaal en laat ze daarbij bewegingen verzinnen. Met een beetje muziek erbij heb je al snel je eigen dans. Via het COS in je buurt kun je proberen iemand te vinden, die een workshop over Afrikaanse dans kan geven.

≡ Maskers maken

Bij veel bijzondere gebeurtenissen waarbij gedanst wordt, gebruiken de mensen ook maskers. Deze dienen er soms voor om boze geesten weg te jagen, om bepaalde personen uit te beelden of om onherkenbaar te zijn. Met je groep kun je heel goed zelf maskers maken.

Benodigde materialen

Voor het masker: karton, kartonnen bordjes of papieren zakken

Voor het versieren: veren, crêpe papier, wol, pingpongballetjes als neus bijvoorbeeld, waterverf, scharen, lijm, nietjes, plakband, touw of elastiek om het masker te bevestigen.

Tijdsduur

Je kunt hier al snel een uur mee bezig zijn.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Activiteitbeschrijving

Je geeft de kinderen de materialen en laat ze hiervan maskers maken. Knip eerst de juiste vorm uit het karton en daarna kun je met het versieren beginnen. Bedenk van tevoren, waarvoor je het masker wil maken. Wil je er boze geesten mee verjagen of moet je juist lijken op een bepaalde persoon of een bepaald dier. Maak aan de zijkant touwtjes of elastiek vast om het masker voor je gezicht vast te kunnen zetten.

Beeldvormende activiteiten

Zuid-Afrika is een land van grote tegenstellingen. Het is een rijk land, met veel bodemschatten, maar een groot deel van de bevolking leeft onder de armoedegrens. Je kunt in Kaapstad aan de ene kant van de weg een krottenwijk hebben en aan de andere kant luxe appartementen zien staan. Het is het land waar het woord apartheid vandaan komt. Ondanks het feit dat apartheid formeel niet meer bestaat, is rassendiscriminatie niet van de ene op de andere dag uit te bannen. In dit hoofdstuk zijn een aantal spelen en activiteiten opgenomen waarbij stil gestaan wordt bij de andere kant van Zuid-Afrika.

Spelen met waardeloos materiaal

Als kind in Zuid-Afrika ben je heel creatief in het maken van speelgoed en gebruiksvoorwerpen van waardeloos materiaal. Je ouders hebben vaak geen geld om speelgoed te kopen. Daarom maak je het maar zelf. Je wordt heel creatief, alles wat je vindt of krijgt kun je gebruiken: bananenbladeren, gras, rubber, blik, ijzerdraad en andere materialen, die je in Nederland weggooit. Je vindt hier een aantal ideeën, die je ook in Nederland kunt uitvoeren. Het speelgoed wordt grotendeels gemaakt van waardeloos materiaal. Door hiermee te spelen ervaar je, dat je leeftijdsgenootjes elders op de wereld minder luxe gewend zijn. En dat het zelf maken van je eigen speelgoed ook heel erg leuk kan zijn!

Tijdsduur

De tijdsduur is afhankelijk van de concentratie van de groep, maar je bent al snel een uur per activiteit bezig.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 11 jaar, dit met name in verband met de veiligheid van het bewerken van blik.

Tip

Zorg ervoor dat je veilig met het blik en ijzerdraad omgaat. Zet voor de zekerheid een EHBO-trommel in de buurt.

Speelgoed van blik

Vroeger maakten je grootouders en ouders ook speelgoed van blik, denk maar eens aan de spelen blikgooien en blikklopen. In Zuid-Afrika doe je als kind hele andere dingen met blik. Zij maken er bijvoorbeeld een kaarsenstandaard of een boeket bloemen van. Bij het bewerken van blik moet je goed opletten, dat je jezelf niet snijdt. Blik is heel scherp! En dat kan in Zuid-Afrika, maar ook in Nederland, gemene snijwonden opleveren.

Kaarsenstandaard

(Isitsha Sekhandlela)

Benodigde materialen

- Blik, bijvoorbeeld van frisdrank
- Blikopener
- Scherp kniptangetje
- Platkoptangetje
- Spijker en hamer
- Kaars
- Soldeerbout

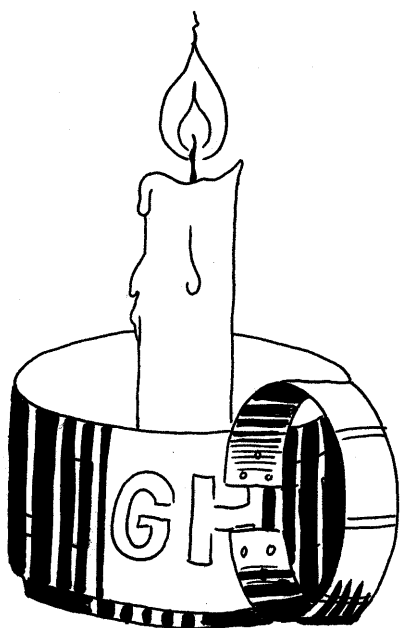
Als je zelf een kaars wilt maken, heb je ook nog nodig:

- Twee pannen, een grote en een kleine
- Kaarsvet
- Lont
- Gasstel

Activiteitbeschrijving

Je knipt met het kniptangetje een blik half door. De helft met de bodem, wordt de kaarsenstandaard, de andere helft heb je nodig voor het oor. Je buigt de scherpe randjes van het blik om met het platkoptangetje. Knip met het kniptangetje een strook van het bovenste deel van het blikje, buig ook hier de scherpe randjes naar binnen. Voorzichtig! Je soldeert deze strook aan de buitenkant van de bodem vast. Sla met de hamer een spijker door de bodem en plaats daar een kaars bovenop. De kaarsenstandaard is af!

Je kunt ook zelf kaarsen maken. Neem stompjes oude kaars, doe die in een pan en verwarm deze au-bain-marie, dat wil zeggen dat je de pan met kaarsvet in een grotere pan zet, die gevuld is met water. Dit water laat je koken. Als het kaarsvet gesmolten is, dompel je er regelmatig een stuk lont in. Elke keer wordt de kaars dikker, totdat hij de juiste dikte heeft.

Boeket bloemen

Benodigde materialen

- Blik, bijvoorbeeld van frisdrank
- Blikopener
- Scherp kniptangetje
- Platkoptangetje
- Dun ijzerdraad
- Dik groen ijzerdraad, te koop in een bloemenwinkel

Activiteitbeschrijving

Je knipt met de kniptang een blikje in stroken van ongeveer 5 cm. Dan neem je een groen stuk ijzerdraad en daar zet je de stroken op vast door er een dun ijzerdraadje omheen te wikkelen. Je buigt de stroken open, zodat ze de vorm van een bloem krijgen. In een ander blik maak je kleine gaatjes en daar steek je de bloemen in.

Auto van ijzerdraad

Ook van ijzerdraad kun je allerlei speelgoed maken. Afrikaanse kinderen maken hiermee bijvoorbeeld autootjes en dieren.

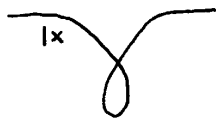
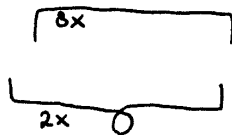
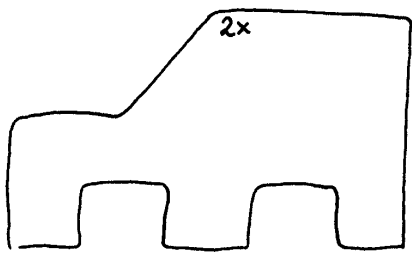
Benodigdheden

- Ijzerdraad
- Ijzergaren of stevig draad
- Houten of kartonnen wielen

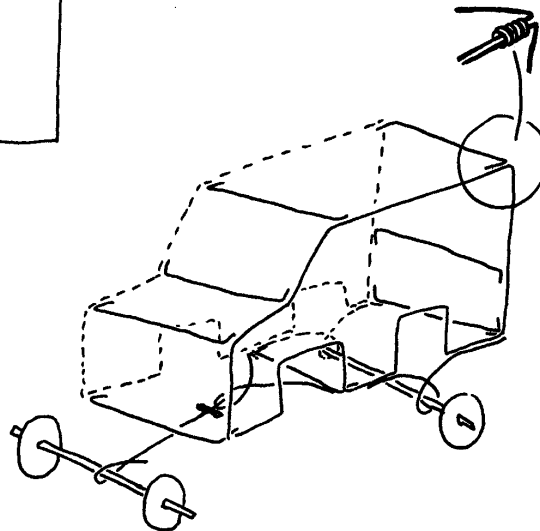

Activiteitbeschrijving

Je buigt het ijzerdraad in de vormen die hieronder staan weergegeven. Vergroot de vormen eventueel op een kopieerapparaat om grotere auto's te maken. Bij de vormen staat aangegeven hoeveel je van elk nodig hebt. Je maakt de verschillende vormen met ijzergaren of stevig draad aan elkaar vast. Let hierbij op de plaatsen die op de tekening zijn aangegeven.

1x
contactpunten met ijzerdraad omwikkelen

Vangbal

Je kunt ook van andere materialen speelgoed maken, zoals bijvoorbeeld een 'vangbal'. Vangbal is een behendigheidsspel dat je in veel delen van de wereld onder allerlei verschillende namen tegenkomt. Je kunt de vangbal van hout, ivoor, been, bamboe of plastic maken.

Je knipt een stuk touw van ongeveer 30 cm lengte af. Maak een klein gaatje in de bodem van het bekertje en maak dan het touw aan de binnenkant van de beker vast met een knoop en een lucifer, om het doorschieten van de knoop te voorkomen. Maak het andere uiteinde van het touw vast aan het balletje. Klaar is je vangbal!

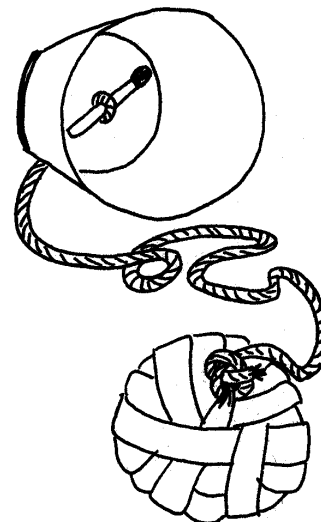
Benodigde materialen

- Papieren koffiebekers
- Verf en kwasten
- Touw of een katoenen draad
- Lucifer
- Prikpen of priem
- Krantenpapier
- Binnenband van een fiets of postelastieken

Activiteitbeschrijving

Je beschildert het papieren bekertje en laat het goed drogen. Je maakt vervolgens het balletje. Daarvoor neem je een stuk krantenpapier en daar maak je een prop van. Deze moet makkelijk in het bekertje passen. Je knipt smalle stroken van de fietsband, zodat er elastieken ontstaan of je neemt de postelastieken. Je wikkelt net zoveel elastieken om de prop, totdat je niets meer van het krantenpapier ziet. Het balletje is nu af.

Vriendschapsarmbandje

Vrienden bestaan over de hele wereld, daarvoor hoef je niet speciaal naar Zuid-Afrika te gaan. Net zoals je in Nederland je vrienden een keer een cadeautje geeft, doen ze dat ook in Zuid-Afrika. Maar daar wordt het cadeautje meestal zelf gemaakt, zoals een vriendschapsarmbandje. Dit bandje maak je zelf en je geeft het daarna aan een goede vriend, die het draagt totdat het versleten is of de vriendschap is vergaan....

Benodigde materialen

- Per persoon 3 draden, katoen of wol, van 50 cm lengte
- Veiligheidsspeld
- Punaise

Tijdsduur

Ongeveer 1 uur

Leeftijdsindicatie

Vanaf 11 jaar

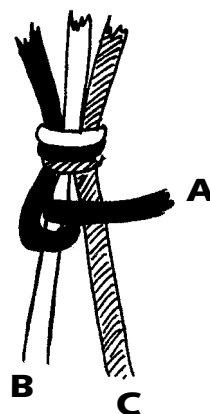
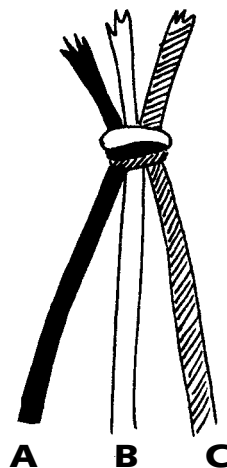

Activiteitbeschrijving

Je begint met het aan elkaar knopen van de drie draden. Zorg ervoor, dat je 5 cm overhoudt aan de bovenkant. Vervolgens knoop je de 3 draden vast aan bijvoorbeeld een tafel of een stoel. Spreid de 3 draden uit elkaar, de linkerdraad is draad A, de middelste draad B en de rechter draad C.

Je pakt vervolgens draad B in je linkerhand en leg draad A eerst OVER draad B en daarna er onder. Schuif deze steek naar de knoop die je gemaakt hebt in het begin. Schuif de steek goed aan! Herhaal het vanaf 'pak vervolgens draad B'.

Nu leg je draad A naar rechts, draad B komt nu links te liggen en draad C in het midden. Herhaal vanaf 'pak vervolgens draad etc.', alleen werk je nu met draad B en draad C. Nadat je dit gedaan hebt, leg je draad B helemaal naar rechts, zodat draad C links ligt en draad A in het midden. Herhaal wederom hetzelfde verhaal. Je gaat zo door, tot je de lengte hebt van het armbandje, dat ruim om een pols moet passen. Maak aan het einde weer een knoop. Weet je al aan wie je het armbandje geeft?

Het verjaardagsfeest

In Zuid-Afrika bestaat er een groot verschil tussen arm en rijk. In grote steden als Johannesburg en Kaapstad, staan zowel hoge torenflats, voorzien van de grootste luxe, als ook huizen van planken, karton, golfplaat en plastic. Die hebben geen stromend water, geen elektriciteit en geen verwarming.

Met dit spel leer je spelenderwijs de tegenstellingen tussen rijk en arm kennen. Je speelt in een groep van arme (straat)kinderen of van rijke kinderen. Het is belangrijk is het spel achteraf na te bespreken. Het is een spel waarin je leert dingen met elkaar te delen. Je speelt dit spel in 2 afgescheiden ruimtes, het kan eventueel ook buiten.

Benodigde materialen

- Scharen
- Tijdschriften
- Muziekinstallatie
- Hapjes
- Limonade
- Water
- Bekertjes
- Waardeloos materiaal
- Lijm

Tijdsduur

Ongeveer 1 tot 1½ uur

Leeftijdindicatie

7-14 jaar

Activiteitbeschrijving

Je begint het spel door de groep in tweeën te delen en allebei in een aparte ruimte te zetten. De twee groepen krijgen dezelfde opdracht, namelijk 'het organiseren van een verjaardagsfeestje'. Het verschil tussen de groepen is, dat de ene groep rijk is en alles heeft en dat de andere groep arm is en bijna niets heeft.

Als je in de 'rijke' groep zit, dan heb je voldoende materiaal, echte hapjes, limonade en muziek. Als je in de 'arme' groep zit, dan heb je alleen tijdschriften en daaruit knip je plaatjes van eten, waarmee het feestmaal wordt samengesteld. Ook krijg je voor de hele groep nog één zakje chips en water om te drinken. Voor de verjaardagsspelletjes gebruik je waardeloos materiaal.

Als beide groepen klaar zijn met de voorbereidingen voor het feest, komen ze bijeen. Eerst gaat de 'rijke' groep op bezoek bij de 'arme' groep, om daar wat te eten en om het verjaardagsspelletje te spelen, dat de 'arme' groep heeft voorbereid. Daarna gaat de 'arme' groep bij de 'rijke' groep op bezoek.

Tips

Straatkinderen spelen graag voetbal, maak van waardeloos materiaal een bal. Neem een vuilniszak en vul deze met proppen papier. Je kunt de vuilniszakbal ook gebruiken voor een ander balspel.

Bij het nabespreken laat je de kinderen vertellen welk feestje het leukst was. De volgende vragen kunnen je daarbij helpen. Welk feestje was het leukst? Waarom? Wat was er leuk? Wat was er niet leuk? Wat was er leuk aan het andere feestje? Wat was er niet leuk aan het andere feestje? Waarom?

Niet spelen maar werken

Ook in Zuid-Afrika komt kinderarbeid voor. Het is vaak zware arbeid, die slecht betaald wordt. De kinderen hebben geen hoop op een verbetering in de toekomst, omdat zij niet naar school kunnen maar moeten werken. De werkzaamheden zijn zeer uiteenlopend, bijvoorbeeld stenen bakken, schoenen poetsen, auto's wassen en kranten verkopen. Hieronder staan een paar van deze werkzaamheden in de vorm van een postenspel uitgewerkt. Je kunt alle activiteiten uitvoeren, maar er ook één uitkiezen. Om de Scouts te laten ervaren dat er kinderen zijn, die dit werk dagelijks moeten doen en deze leeftijdsgenootjes een minder onbezorgde jeugd hebben dan zijzelf, is het belangrijk om de activiteit na te bespreken.

Het mijnbouwspel

Benodigde materialen

- Landbouwplastic
- Frame van bijvoorbeeld een bungalowtent om een tunnel van te bouwen
- Kolen of zand
- Emmers

Activiteitbeschrijving

Aan de ene kant van de mijnbouwschacht, de tunnel, ligt een stapel kolen of zand. Aan de andere kant begint de estafette. Per keer gaat een van de ploegleden een emmer kolen of zand halen. Hiervoor kruip je eerst door de tunnel, vult de emmer en keert vervolgens terug door de tunnel. Van iedereen wordt de tijd opgenomen. Let goed op dat de tunnel niet te hoog is, je moet er doorheen kruipen, net als je leeftijdsgenootjes in Zuid-Afrika. Zorg ervoor dat er geen harde voorwerpen op de grond liggen, waardoor je jezelf onnodig zou beze- ren.

Kranten verkopen

Benodigde materialen

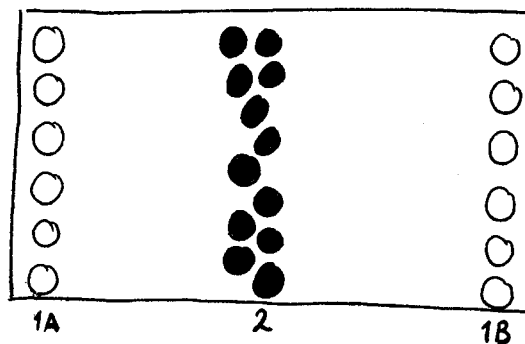
- Oude kranten
- Stopwatch

Activiteitbeschrijving

Je begint door de groep in tweeën te verdelen, groep 1 en groep 2. Groep 1 wordt weer in tweeën gedeeld, 1a en 1b. De leden van groep 1a moeten slogans verzinnen, bijvoorbeeld 'Ga mee naar Zuid-Afrika' of 'Ik ben een leeuw'. Hiervoor geef je ze 5 minuten de tijd. Dan laat je de groepen 1a en 1b zo'n 8 meter uit elkaar staan, met de gezichten naar elkaar toe. In het midden gaat groep 2 staan, dus tussen 1a en 1b in. Groep 2 dat zijn de krantenverkopers.

roep 1a geef je dan de slogans en die proberen zij over te roepen naar groep 1b. De krantenverkopers proberen dit te voorkomen, door zoveel mogelijk lawaai te maken. Zij moeten hun kranten aanprijzen! Het gaat erom hoeveel slogans groep 1a overbrengt aan groep 1b, in 2 minuten tijd. Elke slogan, die het team door de muur van 'krantenverkoperlawaai' heen krijgt levert een punt op.

Boodschappen dragen

Benodigde materialen

- Een fiets
- Zoveel mogelijk bagage en voorwerpen
- Touw

Tijdsduur

Ongeveer 15 minuten per spel

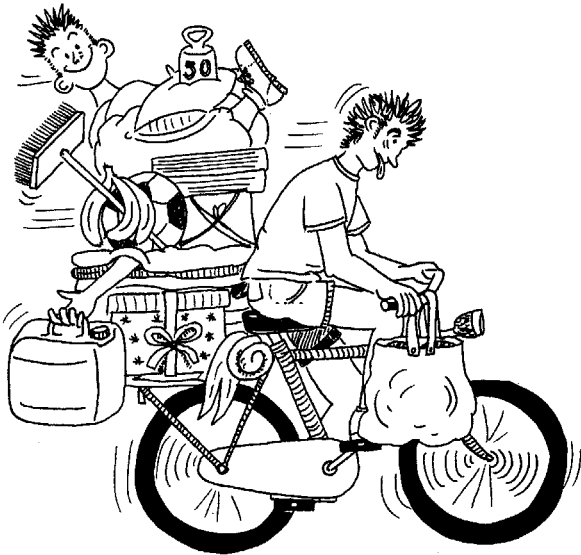
Leeftijdindicatie

7-14 jaar

Activiteitbeschrijving

Je moet als kind in Zuid-Afrika lopen naar je werk. Je ouders hebben geen auto en geen geld om de bus te betalen. Soms heb je een fiets. Op deze fiets moet dan alles vervoerd worden. Zo zie je bijvoorbeeld dat er op de bagagedrager een geit zit, die op de markt is gekocht of dat de maisoogst torenhoog is vastgebonden op de fiets. Je verdeelt de groep in kleine, gelijke groepjes. Elk groepje krijgt een fiets, touw en bagage. Zij moeten proberen, zoveel mogelijk bagage op de fiets vast te binden. Na 10 minuten is de tijd om. Dan moet er een parcours worden afgelegd. Wie vervoert de meeste bagage in de snelste tijd?

Straatkinderen

In Zuid-Afrika wonen duizenden, zwarte kinderen op straat. Zij kunnen niet thuis wonen, omdat het huis te klein is of in een slechte staat verkeerd. De kinderen verdienen wat geld met bedelen of met het doen van kleine klusjes, zoals auto-wassen of het dragen van boodschappen. Met dat geld kunnen zij wat eten kopen. Het is niet voldoende om nieuwe kleren te kopen of om naar school te gaan. 's Nachts kruipen de kinderen bij elkaar om te slapen. Ze zoeken een plaats die veilig en niet te koud is, bijvoorbeeld onder een brug. Je kunt je voorstellen dat het niet fijn is zo op straat te leven. Tijdens een zomer- of weekendkamp kun je overnachten in een huis, dat je zelf hebt gebouwd van planken en ander materiaal. Dit wordt uitgelegd bij de beschrijving van hut 1. Je ervaart dan een beetje hoe het is, geen veilig en warm dak boven je hoofd te hebben. Er zijn landen in Afrika, waar Scouts helpen bij het bouwen van huizen. Zo kunnen mensen toch nog in een huis wonen. Eén van de methoden, die daarvoor wordt gebruikt is de mortarmesh-methode. Dit staat bij de beschrijving van hut 2.

Hut 1

Benodigde materialen

Planken, plastic, touw, kartonnen dozen.

Activiteitbeschrijving

Je gaat aan de slag met het bouwen van een hut van planken, plastic, karton, touw en andere materialen die je eventueel tot je beschikking hebt. Hoe waterdicht is je hut?

Hut 2

Benodigde materialen

- 6 platen van triplex, 4 voor de muren en 2 voor het dak
- Kippengaas, zo groot als de oppervlakte van de grootste triplexplaat
- Pleisterwerk
- Houten latjes
- Spijkers en hamer

Tijdsduur

Meerdere groepsbijeenkomsten

Leeftijdsindicatie

7-17 jaar

Activiteitbeschrijving

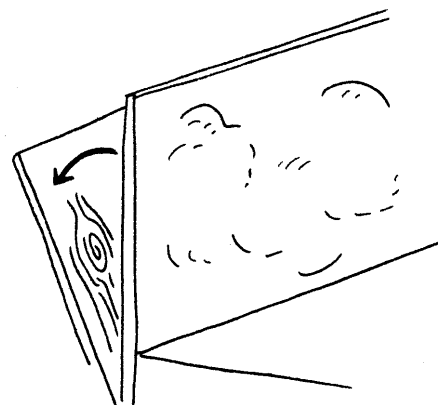
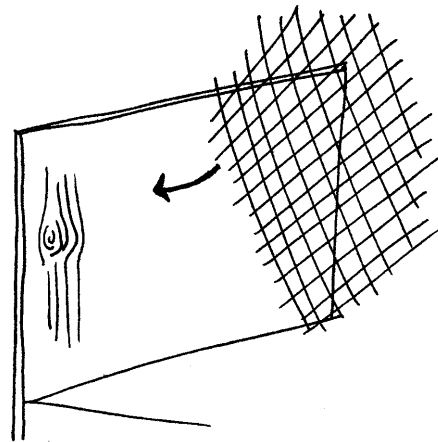
Je plaatst de 4 muren van triplex en je zet ze vast met spijkers aan de houten latjes. Over het triplex span je het kippengaas. Smeer het kippengaas in met lagen pleisterwerk. Als de muren zijn uitgehard, kun je het triplex verwijderen om voor een volgend huis te gebruiken. De muren van pleisterwerk gewapend met kippengaas zijn zo sterk, dat er huizen die op deze manier gebouwd zijn, het al 15 jaar uithouden.

Je maakt de platen triplex zo groot als je het huis wilt hebben.

Tip

Als je de tweede hut teveel werk vindt of het kost je teveel tijd, dan kun je beginnen met een hondenhok.

Apartheid, wat vind jij?

In Zuid-Afrika vonden blanken een lange tijd, dat zij beter waren dan donkere mensen. Donkere mensen werden gediscrimineerd, dit werd bekend als apartheid. In dit spel kom je op een luchtige manier te weten, welke vooroordelen jij hebt.

Benodigde materialen

- 50 kaarten met stellingen. Deze kun je zelf verzinnen met je afdelingsgenoten, verderop vind je enkele voorbeelden.
- 15 'duim-omlaag'-kaarten
- 15 'duim-omhoog'-kaarten
- 15 'neutraal'-kaarten
- 1 'noodrem struisvogel'-kaart
- 1 'hollende struisvogel'-kaart

Activiteitbeschrijving

Elke speler krijgt:

- 1 'duim-omhoog'-kaart
- 1 'neutraal'-kaart
- 1 'duim-omlaag'-kaart
- 9 stellingen, als er minder dan 6 spelers zijn, 7 stellingen tussen de 6 en 10 spelers zijn óf 5 stellingen, bij meer dan 10 spelers

Elke speler houdt zijn kaarten geheim. In het midden van de tafel liggen:

- 1 stapel met de overige kaarten met stellingen
- 1 stapel met de overige 'duim-omhoog en duim omlaag'-kaarten, die door elkaar geschud zijn
- 1 'noodrem-struisvogel'-kaart en 1 'hollende-struisvogel'-kaart

Allereerst kies je een speler uit, die mag beginnen. Deze kiest een stelling uit en geeft die aan een andere speler. Deze speler leest de stelling hardop voor en geeft dan eerlijk aan of hij het eens of oneens is met de stelling en waarom. De andere spelers steken een 'duim-omhoog'-kaart op, als ze tevreden zijn met deze mening, een 'duim-omlaag'-kaart, wanneer ze ontevreden zijn met deze mening en een 'neutraal'-kaart als ze geen mening hebben. Als spelleider laat je de spelers één voor één aan het woord, om hun mening toe te lichten. Op deze manier komt de discussie op gang. Als iedereen zijn mening heeft toegelicht, mag de speler die als eerste een antwoord

gaf, zelf een stelling geven aan een andere speler. Op tafel liggen twee speciale kaarten, namelijk de 'hollende struisvogel' en de 'noodrem struisvogel'. Je hebt als speler éénmaal per spel het recht om de 'hollende struisvogel', die in het midden van de tafel ligt, om te draaien. Namelijk op het moment dat je vindt dat een speler zich er te gemakkelijk vanaf maakt of het antwoord niet grondig genoeg motiveert, mag deze kaart worden omgedraaid. De speler die deze kaart krijgt probeert zijn antwoord te verduidelijken. Jij mag, als spelleider, deze kaart vaker trekken om de discussie vlot te trekken.

De 'noodrem struisvogel', deze kaart kan iedereen omdraaien zo vaak hij wil. Bijvoorbeeld op het moment dat het gesprek escaleert, als iemand in het nauw wordt gedreven of als iemand beledigd wordt. Als deze kaart gedraaid wordt, dan ligt het gesprek meteen stil en mag diegene, die de kaart heeft omgedraaid nog even verduidelijken waarom het volgens hem niet goed ging. Daarna wordt het spel voortgezet door de volgende speler.

Je kan spelen zolang dit spel boeiend blijft voor de groep. Als iemand al zijn stellingen kwijt is, kun je hem nieuwe kaarten geven.

Nazorg

Je zorgt er, als begeleider, in ieder geval voor dat alle jongeren met een goed gevoel kunnen stoppen met het spel. Ook zorg je voor een duidelijk einde en evalueer je even met de groep wat ze ervan vonden. Het is nuttig nog eens even op een rijtje te zetten, wat er allemaal aan bod is gekomen tijdens het gesprek.

Voorbeeldstellingen

- Een man mag meerdere vrouwen hebben.
- In je buurt zijn er plannen om een asielzoekerscentrum te bouwen. Er is veel verzet van buurtbewoners. Wat is jouw standpunt?
- Je stapt in de bus. De enige plaats die nog vrij is, is naast een donkere man. Neem je plaats?
- Welk vooroordeel heb je, waar betrap je jezelf wel eens op?
- Welke vraag heb je altijd al willen stellen aan iemand van een andere cultuur?
- Behoort Afrikaanse muziek tot jouw cultuur?
- Bestaat er een Nederlandse cultuur en wat zijn voor jou eventuele kenmerken?

- Wat zou jij tegen een neonazi willen zeggen?
- Wat is een mannentaak?
- Wat is een vrouwentaak?

Tijdsduur

Het spel duurt minimaal 45 minuten en maximaal 1_ uur.

Tip

Bereid het spel grondig voor en schat goed in of jouw groep dit spel aankan. Het kan behoorlijk confronterend zijn!

Leeftijdindicatie

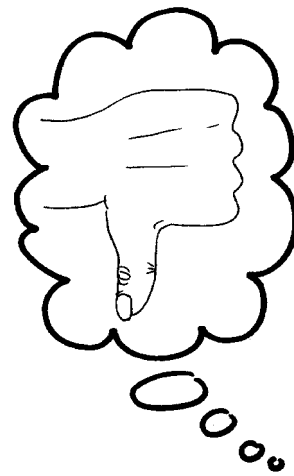
Vanaf 12 jaar

Duim omhoog kaart

Neutrale kaart

Duim omlaag kaart

**Hollende
Struisvogel**

**Noodrem
Struisvogel**

Kopieervervel

De Toto's en de Gamoeps

Dit is een spel over cultuurverschillen. Iedereen maakt deel uit van een cultuur, niet alleen in Zuid-Afrika, waar wel heel veel verschillende culturen en stammen samenleven. Ook in Nederland ken je verschillende culturen, zoals de 'Nederlandse cultuur' of de 'Antilliaanse cultuur'. Maar denk ook eens aan de cultuur bij je thuis, van je vriendengroep of je Scoutinggroep. Elke cultuur kent zijn regels. Er zijn regels over bijvoorbeeld de kleding die je draagt, de muziek waar je naar luistert, de manier waarop je met elkaar omgaat enzovoort. Als er iemand van buiten bij komt, is dat niet altijd makkelijk: hij of zij weet niet automatisch hoe zich te gedragen in deze groep of cultuur.

Tijdens dit spel ervaar je wat het is, terecht te komen in een totaal andere cultuur. Een cultuur, waar je niets begrijpt van wat er gezegd of gedaan wordt. Door mee te doen met die cultuur en contact te maken met de mensen, probeer je te ontdekken wat hun gedragsregels zijn. Dat is niet makkelijk en als 'vreemdeling' word je af en toe tot wanhoop gedreven, maar je zult zien dat het ook erg grappig kan zijn. Je speelt het spel in 2 aparte ruimtes.

Benodigde materialen

- Een horloge
- Pen en papier voor elke groep
- Een flap met stift voor elke groep

Voor de Toto's

Een pak gedroogde, bruine bonen
Voor iedereen een papier met de cultuurbeschrijving van de Toto's

Voor de Gamoeps

Voor iedereen een papier met de cultuurbeschrijving van de Gamoeps
Voldoende dierenkaarten, voor 12 spelers heb je ongeveer 150 kaartjes nodig. Heb je meer spelers, reken dan op 2 kopieervellen per speler.

Activiteitsbeschrijving

Je speelt het spel met minimaal 10 deelnemers en 3 spelleaders: twee gaan mee met een groep, de ander is de algemene spelleider, die het hele spel in de gaten houdt.

Het spel lijkt ingewikkeld, maar als je eerst de spelregels doorleest en daarna de cultuurbeschrijvingen en dan nog een keer de spelregels, zul je zien dat het best meevalt. De algemene spelleider vertelt in het kort wat er gaat gebeuren: iedere groep is een cultuur. De culturen gaan bij elkaar op bezoek en tijdens dat bezoek moet je ontdekken, welke regels de andere cultuur heeft.

Daarna verdeel je de groep in tweeën. De ene groep is de 'Toto'-cultuur, de andere groep de 'Gamoeps'-cultuur. Iedere 'cultuur' gaat naar een eigen ruimte, waar je de andere cultuur niet kunt zien of horen. Met elke cultuur gaat een spelleider mee. Deze spelleider legt nogmaals de regels uit, zie de cultuurbeschrijvingen. Je geeft elke speler een gekopieerde cultuurbeschrijving, zodat hij die rustig door kan lezen. De andere cultuur mag deze beschrijving NIET zien!

Iedere cultuur neemt de regels door en oefent die gedurende 15 minuten. De algemene spelleider houdt de tijd in de gaten. Na 15 minuten, als de spelers de regels van hun cultuur goed onder de knie hebben, dan gaan beide culturen bezoekers uitwisselen. Per keer gaat er van iedere cultuur 1 bezoeker naar de andere cultuur.

Terwijl de 'achterblijvers' de cultuurbeschrijving in praktijk brengen kijken de bezoekers toe. Zij observeren en proberen de regels te begrijpen. Zij doen niet mee. Na 2 minuten moeten de bezoekers terug naar hun eigen cultuur. In 5 minuten vertellen de bezoekers, in hun eigen cultuur, welke regels en gebruiken zij allemaal hebben gezien. Het is belangrijk dat iedereen goed luistert, want deze informatie is essentieel voor het volgende bezoek. Daarna gaan de volgende 'bezoekers' op bezoek, zij proberen, zo goed en zo kwaad als het kan, mee te doen met de bezigheden van de andere cultuur. Na 2 minuten gaan zij weer terug naar hun eigen cultuur. Zij vertellen wat zij hebben meegemaakt. Ook hiervoor hebben zij 5 minuten de tijd. De waarnemingen mogen opgeschreven worden! De derde bezoeker gaat op bezoek. Zij testen de waarnemingen van hun voorgangers uit. De procedure herhaalt zich, totdat alle leden van een cultuur bij de andere groep op bezoek zijn geweest.

Dan schrijven de 2 culturen alle 'ontdekte' regels van de andere groep op een flap-over. De culturen komen bij elkaar voor een nabespreking.

Als algemeen spelleider ben je de gespreksleider. Vraag eerst om een algemene indruk van het spel. Daarna ga je kijken welke cultuur het meeste te weten is gekomen over de andere cultuur. Bespreek daarna de volgende vragen:

- Hoe beoordelen jullie de andere cultuur?
- Hoe voelde je jezelf als bezoeker in een andere cultuur? Voelde je jezelf welkom?
- Hoe vond je het om pottenkijkers op bezoek te hebben? Stond je open voor de bezoekers of probeerde je ze buiten te sluiten?

Daarna kun je de discussie verdiepen met de volgende vragen:

- Welke regels vind jij belangrijk?
- Welke regels gelden er in onze Scoutinggroep of onderdeel? Is het voor buitenstaanders moeilijk of makkelijk om zich bij ons aan te sluiten?

Tijdsduur

1½ – 2 uur

Leeftijdsindicatie

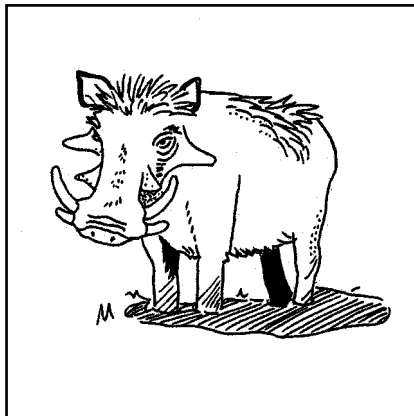
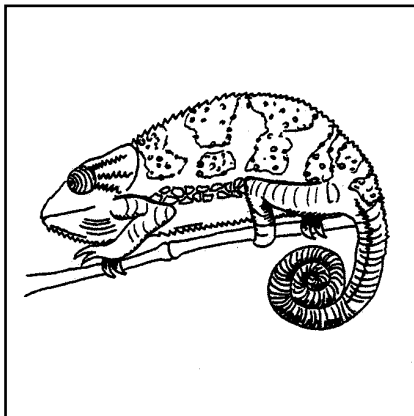
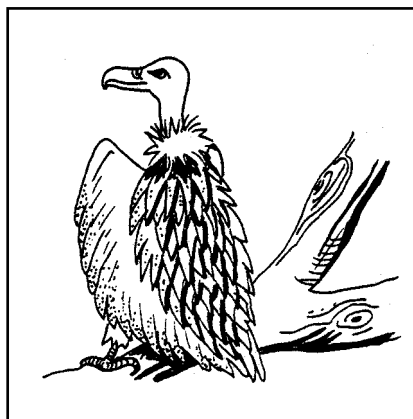
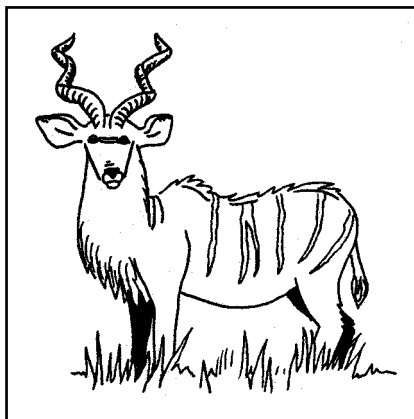
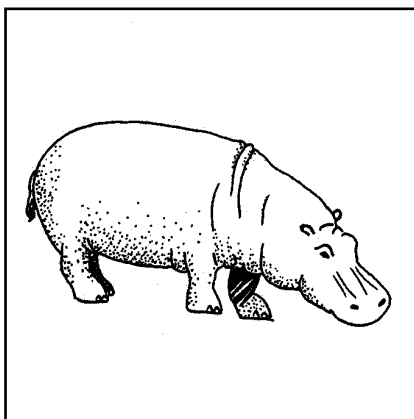
Vanaf 12 jaar

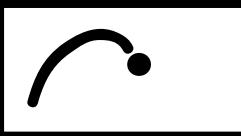

Tips

Het spel lijkt erg ingewikkeld, maar dat valt reuze mee. Bereid het goed voor. Oefen de culturen goed. Als je meer tijd nodig hebt dan 15 minuten, neem die tijd dan! Mocht je de regels van de cultuur te moeilijk vinden, pas ze dan vooraf wat aan. Dit kan niet meer tijdens het spel!

Kopieervel

≡≡≡ De 'Toto'-cultuur

- De Toto's besteden hun tijd aan praten en het spelen van het Rafa Rafa-spel. Daarvoor heeft iedereen één gedroogde bruine boon. De spelleider reikt die bonen uit.
- Het spel begint met het ritueel van begroeten en beantwoorden. Als Erik met Jane wil spelen, kijkt hij Jane aan en stamp 3x met zijn voet. Als Jane ook wil spelen, geeft zij Erik 3 aaien over zijn bovenarm. Erik en Jane geven elkaar dan een hand en gaan zitten, terwijl ze elkaars hand vasthouden. Laten zij elkaars hand los, terwijl zij zitten, dan brengt dat ongeluk. Daarna informeren zij naar de gezondheid van de wederzijdse familieleden, zoals ouders, grootouders, broers en zussen. Dan mogen zij de handen loslaten.
- Na de begroetingsceremonie begint het spel echt. Jane verstopt de boon in één van beide handen en laat aan Erik haar vuisten zien. Erik moet raden in welke hand de boon NIET zit. Jane opent de vuist en laat zien of de boon erin zit.
- Wordt de hand aangewezen waar de boon WEL inzigt, dan gaan de spelers uit elkaar. Het spel is dan afgelopen en zij zoeken ieder een ander om mee te spelen.
- Zit er geen boon in de vuist die Erik heeft aangewezen, dan stamp hij 3x met zijn voet en aait Jane 3x over de bovenarm van Erik. Ze geven elkaar een hand en gaan verder met het spel. Het gaat erom 3x de 'lege' hand achter elkaar te raden.
- Als dat lukt, dan roept Erik luid: Rafa Rafa (dat betekent geluk). Alle andere spelers houden dan op, gaan naar Erik en aaien hem 3x over de bovenarm met 1 vinger, terwijl zij zeggen: Rafa Rafa. Dan speelt iedereen weer verder.
- Iemand kan ook weigeren om met een ander te spelen, dan aait de ander niet over de bovenarm. De niet-spelers gaan uit elkaar, zonder iets te zeggen. Dat is in deze cultuur niet beledigend.
- Als spelers tegelijk stampen, dan brengt dat geluk. Zij gaan dan gelijk uit elkaar.
- Een vrouw kan nooit vragen om te spelen, zij kan alleen gevraagd worden. Twee vrouwen kunnen nooit samen spelen.
- Er is een stamhoofd. Hij zit op een opvallende plaats en niemand mag dicht bij hem komen. Hij is de enige die zittend mag stampen. Je kan het stamhoofd nooit vragen met hem te spelen. Hij moet jou vragen.
- Bezoekers worden vriendelijk behandeld, zij krijgen van de spelleider een boon, maar geen uitleg.
- Als een bezoeker een fout maakt, dan loopt de Toto gelijk van de bezoeker weg.

≡≡≡ De 'Gamoeps'-cultuur

- De Gamoeps beconcurreren elkaar, werken hard en geven niet gauw op. Ze voorzien in hun levensonderhoud door kaarten met dieren erop, onder elkaar te verhandelen. Wie de meeste kaarten heeft, is de machtigste persoon.
- Op de kaarten staan een nijlpaard, een kudu, een gier, een kameleon en een wrattenzwijn. De kaarten zijn blauw, groen, rood, wit, bruin en geel. Voordat er gehandeld wordt, schudt de spelleider de kaarten en geeft iedereen zes kaarten. De rest is de 'pot' die door de spelleider beheerd wordt.
- Het doel is om setjes van 5 dieren met dezelfde kleur te krijgen. Dat doe je door met elkaar te ruilen of te stelen van de bezoekers..... Als je een setje hebt, geef je die aan de spelleider. Van hem krijg je een nieuw setje geschudde kaarten, waarmee je weer handel kan drijven.
- Als je met iemand wilt handelen, maak je eerst contact door met je handen te wapperen. Dit is de begroetingsceremonie.
- De taal van de Gamoeps is als volgt. Eerst neem je de eerste letter van het dier, dat je wilt hebben en plakt daar een willekeurige klinker (a,e,i,o of u) aan vast (nijlpaard wordt dan no of na). Dat doe je ook met de kleur, daar moet je soms de eerste twee letters van nemen (groen, wordt gra of gre, blauw wordt bli of bla). Tenslotte doe je dat met je eigen naam, Bas wordt Bi of Bo, Marisca wordt Mi of Mo.
- Als Bas een blauwe gier wil, zegt hij go-bli-bo. Als Marisca een geel nijlpaard wil, zegt zij no-gi-mo. Meer wordt er niet gesproken, dat vinden de Gamoeps tijdverspilling.
- Let op: als de aangesprokene de kaart heeft schudt hij 'nee' en legt de kaart op de grond. Heeft hij de kaart niet, dan knikt hij 'ja'. De vrager mag dan nog één poging wagen met dezelfde procedure.
- Als je de ander niet snapt, dan zwaai je met je armen.
- Bezoekers krijgen van de spelleider een setje kaarten voor hun voeten gegooid. Zij mogen meedoen, maar worden als lastposten beschouwd, die de handel belemmeren. Als ze de Gamoeps niet begrijpen, kunnen die de kaarten uit hun handen trekken. Want wel beesten hebben, maar er niet mee handelen is onzakelijk en wordt dus afgekeurd. De bezoeker mag bij de spelleider een nieuw setje kaarten halen.

Schoon water

Schoon water is een van de kostbaarste goederen op deze aarde. We hebben water nodig om te drinken, eten in te koken en ons mee te wassen. Thuis hoef je de kraan maar open te draaien en het water stroomt er uit. In Zuid-Afrika zijn er gebieden waar geen stromend water is. De bevolking moet een eind lopen om water uit een bron te halen. Zij gebruiken daar emmers of jerrycans voor. Zij vervoeren het water op hun hoofd. Hoe goed kan jij dat? Dit spel is ideaal bij goed weer en laat de deelnemers ervaren, dat het hebben van stromend water geen vanzelfsprekendheid is. En leeftijdgenootjes kunnen hele andere huishoudelijke taken hebben dan kinderen in Nederland.

Waterdragen

Benodigde materialen

- Water
- Emmers
- Een handdoek

Tijdsduur

15 minuten

Leeftijdsindicatie

Alle speltakken

Activiteitbeschrijving

Je verdeelt de groep voor deze estafette in gelijke groepjes. Zet een parcours uit, allereerst moeten de deelnemers naar een grote bak met water. Daar vullen zij hun emmer. Vervolgens plaatsen zij de emmer op hun hoofd, maak van de handdoek een steuntje! Zij moeten het parcours vervolgen met de emmer op hun hoofd, waarbij zij geen gebruik mogen maken van hun handen. Elke keer dat zij de emmer met hun handen aanraken krijgen zij '2 cm' strafpunten. Het parcours eindigt bij een bak, waar zij hun emmer in legen. Dit mag wel met behulp van de handen. Zij rennen terug naar hun groep en dan gaat de volgende.

Waterzuivering

Voordat je water kunt drinken, moet het schoon zijn. Dat betekent dat de viezigheid, die je kunt zien eruit moet, zoals zand bijvoorbeeld, en dat alle bacteriën eruit moeten zijn. Bacteriën kun je niet zien, maar je kunt er wel erg ziek van worden. Je kunt bacteriën in het water vrij eenvoudig onschadelijk maken, namelijk door water 10 minuten te laten doorkoken. Water kun je ontdoen van andere viezigheid door een filter te maken.

Benodigde materialen

- Een schoon vat of een grote pot van aardewerk
- Stop of kurk
- Dunne stof
- Grind
- Fijn, wit zand
- Houtskool
- Glas

Leeftijdsindicatie

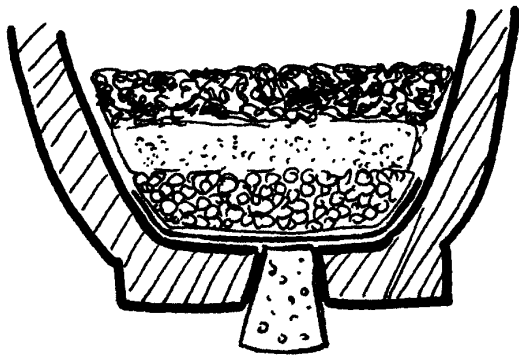
Vanaf 11 jaar

Activiteitbeschrijving

Met filters kun je, zichtbare, viezigheid uit het water verwijderen. In zo'n filter bouw je eigenlijk een stukje aarde na. In de natuur fungeert de grond namelijk als filter. Hoe verder het water in de bodem zakt, des te helderder het wordt. Wanneer je het oppompt, heb je helder water. Om zelf zo'n filter te maken, heb je een groot vat of een grote pot van aardewerk nodig. Hierin ga je het filter bouwen.

Allereerst maak je onder in een gat in het vat of de pot. Sluit dit gat af met een stop of kurk. Onderin leg je een laag dunne stof, daarop een laag grind, daarop een laag fijn zand en bovenop een laag fijngemaakte houtskool. Wanneer je vuil water, bijvoorbeeld slootwater, in de pot giet, stroomt dit langzaam door de verschillende lagen naar beneden. Uiteindelijk trek je de stop eruit en stroomt het water in het glas, dat je eronder houdt. Denk er wel aan dat er in dit water nog steeds ziektekiemen kunnen zitten. Voordat je het kunt drinken, moet je het eerst nog koken!

Aids-preventie

In Zuid-Afrika worden Scouts actief betrokken bij het geven van voorlichting over Aids. Zoals je weet is Aids een zeer groot probleem in Zuid-Afrika en andere landen. Miljoenen mensen lijden eraan en voorlichtingscampagnes, zoals wij die kennen bestaan niet. Scouts helpen ook mee met het werven van geld, waarmee de voorlichtingscampagnes betaald worden. Eén van de manieren waarop ze dat doen, is door het verkopen van Aids-broches. Deze broches worden gemaakt van geweven kraaltjes. Op pagina 94 staat het adres van de Rutgerstichting. Hier is een leuk spel over Aids verkrijgbaar.

Benodigde materialen

- Garen
- Kraaltjes
- Naald
- Stevig karton om het weefraam van te maken

Tijdsduur

Je bent hier al snel een uur mee bezig.

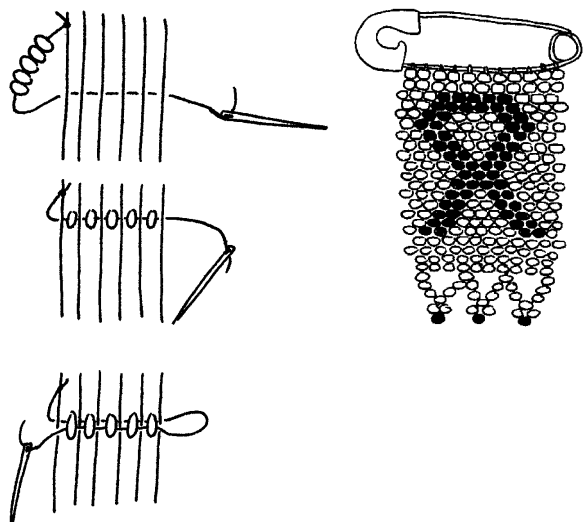
Leeftijdsindicatie

Vanaf 11 jaar

Activiteitsbeschrijving

Je begint met het maken van het weefraam. Pak een stuk stevig karton van 15 centimeter breed en zo lang als je het speldje wilt hebben. Maak boven en onderaan 6 kleine inkepingen, hier span je de draaden tussen. Vervolgens pak je een naald, doe daar een lange draad in en knoop deze draad vast aan de buitenste spandraad, links voor een linkshandige en rechts voor een rechtshandige. Je rijgt 5 kralen aan de draad en haalt deze onder de spandraden door. Duw ze met je vinger tussen de spandraden en haal de draad boven de spandraden door de kralen heen. Je herhaalt deze handeling rij voor rij tot je de gewenste lengte hebt. Je kunt allerlei patronen inweven in de speldjes. Als je de gewenste lengte bereikt hebt, steek je door de bovenste rij kralen een veiligheidsspeld en zo heb je een broche! Indien de gaatjes van de kralen te smal zijn, dan bevestig je de spandraden aan de veiligheidsspeld. Tijdens het weven gebruik je best veel draad. Tussendoor aanhechten en afhechten zal dan ook nodig zijn. Aanhechten gaat op dezelfde manier, als hierboven beschreven is. Als je de draad moet afhechten steek je de draad terug in de voorgaande rij en leg je aan de kant, waar de draad uitkomt een knoop om de spandraad. Herhaal dit een paar maal voor een goed resultaat.

Koken met de zon

In Zuid-Afrika schijnt vaak de zon. Het is daarom goed mogelijk om in dit land gebruik te maken van zonne-energie. In sommige tropische landen worden grote metalen schotels zo neergezet dat het zonlicht erin reflecteert. In het midden, op het brandpunt, wordt een pan opgehangen. Door de warmte van de zon kan de inhoud verwarmd worden. Ook in het klein kan je dit met je groep maken. Hierin kun je bijvoorbeeld een banaan bakken.

Benodigde materialen:

- Kartonnen doos (bijvoorbeeld een schoendoos)
- Plakband
- Saté prikker of stevig ijzerdraad
- Stevig papier of karton (180 gram) (ongeveer 70 cm bij 25 cm, afhankelijk van de grootte van de kartonnen doos)
- Lijm
- Schaar

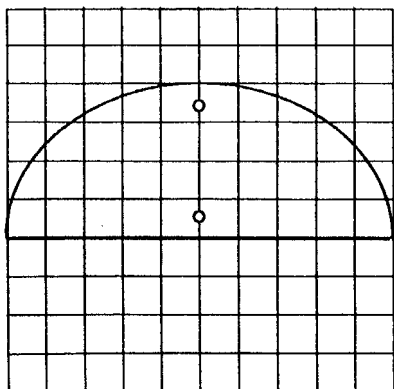
Tijdduur

Je bent met het maken van de zonnekoker een half uur tot een uur bezig. Hoe lang het duurt voor de banaan gebakken is, is moeilijk te zeggen. Dit is afhankelijk van de hoeveelheid zon.

Leeftijdsindicatie

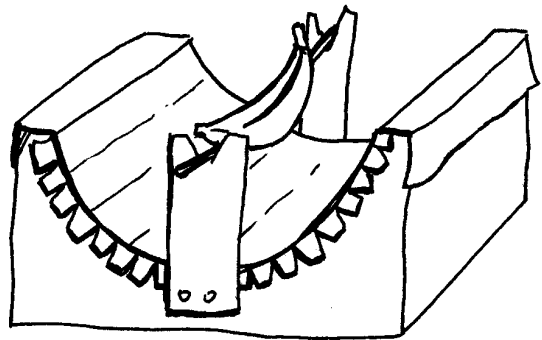
Vanaf 11 jaar

Activiteitenbeschrijving

Je knipt uit de beide lange kanten van een schoendoos een halve cirkel. Het is belangrijk dat de verhouding tussen hoogte en breedte 1 : 2 is.

Je kunt hiervoor ook onderstaand patroon vergroten. Daarna beplak je een stuk stevig papier of karton met aluminiumfolie. De grootte van het karton moet de breedte van de schoendoos en de lengte van de halve uitgesneden cirkel zijn. Probeer er voor te zorgen dat je de folie zo strak mogelijk en zonder kreukels op het karton bevestigt. Je plakt hierna het midden van het met folie beplakte karton vast in het midden van de uitgesneden halfronde vorm in de schoendoos. Hierna buig je voorzichtig het karton en plak het aan de bovenzijde vast. Hierdoor krijg je een halfronde vorm.

Maak twee gaatjes in de twee stevige stukken karton van ongeveer 5 bij 15 cm en plak deze als staanders aan de zijkant van de doos, in het midden van de halfronde vorm. Je kunt nu een banaan met behulp van de saté prikker of het ijzerdraad in het midden, boven het aluminium ophangen. Probeer de zonnekoker zo te plaatsen dat het zonlicht reflecteert op de banaan.

Afrikaanse keuken

Zuid-Afrika kent veel culinaire tradities. Bijna zoveel als er stammen en volkeren wonen. De Afrikaanse keuken bestaat dus niet. Het eten van de blanke Afrikaners komt voort uit de Oudhollandse kookkunst in de tijd dat Zuid-Afrika nog een Nederlandse kolonie was. De 'kombuis' van de Afrikaners is echter in de loop der jaren door exotische omstandigheden

Voor de Verenigde Oost-Indische Compagnie -VOC- was Zuid-Afrika een handige pleisterplaats halverwege de reizen naar het Oosten. Zij vestigden in 1625 een verversingspost op Kaap de Goede Hoop. De Kaap lag precies halverwege Nederland en het toenmalige Nederlands-Indië. De schepen konden er bevoorrad worden met verse groenten en vlees. Het land was vruchtbaar en het klimaat aangenaam. De eerste Nederlandse boeren voelden zich dan ook prima thuis in Zuid-Afrika. De oudste culinaire tradities stammen uit de VOC - tijd. In de Afrikaanse keuken vind je gerechten met Oudhollandse namen als boerewors, soutribbetjies, rij-kluitjies en melktert.

Het duurde niet lang voordat specerijen uit de exotische Indische keuken werden gebruikt bij het koken. De werklui uit het verre Indië brachten deze mee. De scherpe Indische specerijen kwamen goed van pas. Ze konden bijvoorbeeld de smaak van niet al te vers vlees mooi verdoezelen en maakten ook het taaie vlees dat de boeren van de inheemse Hottentotten kochten smakelijk. Zo ontstond de bredie: een stoofschotel van geiten - of schapenvlees, verse groenten en specerijen als gember, kaneel en kruidnagels. Meer en meer werden ook inheemse producten gebruikt, als cassave, bonen en bananen. De kolonisten leerden gierst kennen van de zwarte bevolking en ze verwerkten het tot pap, brood en bier. Later werd maïs -mielie- een belangrijk gewas.

In 1841 kwam een deel van Zuid-Afrika in Engelse handen. Dit bracht de oorspronkelijk Hollandse boeren tot de grote trek naar Oranje Vrijstaat en Transvaal. Er was tijdens de trek geen tijd om ovens te bouwen. Meestal werd het eten daarom boven het open vuur geroosterd. 'Braaivleis' ofwel de barbecue is sindsdien populair.

Om het eten langer houdbaar te houden werd het ingemaakt, gezouten of gedroogd. Biltong is bijvoorbeeld gedroogd en gezouten vlees dat werd gemaakt door repen antilopen-, struisvogel- of rundvlees een aantal dagen in een mix van zout, suiker, soda en kruiden te leggen. Hierna werd het vlees drooggemaakt en een aantal dagen op een koele plaats gehangen.

Natuurlijk hebben ook de Engelsen en vooral de Schotten hun stempel gedrukt op de Afrikaanse keuken. Zij bleken sterren in het inmaken van de overvloedige hoeveelheid aan exotisch fruit die Zuid-Afrika te bieden had.

Knoffelbroodjes

Zuid-Afrikaans voor knoflookbroodjes.

Deze broodjes zijn heerlijk voor bij de barbecue. Wist je dat in Zuid-Afrika een barbecue een 'braai' wordt genoemd. Een braai is overigens een typisch blanke aangelegenheid. Als leiding kun je zelf ook een braai maken. Maak een groot kampvuur met roosters erop. De mannen maken normaal een groot vuur en roosteren het vlees. Een braai bestaat vooral uit grote stukken vlees, soms gemarineerd en vooral in grote hoeveelheden. Verder horen er groenten en salades bij. De bijgerechten staan op een buffet en het vlees wordt rechtstreeks op het bord gelegd of op het buffet. Alles wordt door elkaar gegeten.

Aantal personen

1

Bereidingstijd

10 - 20 minuten

Ingrediënten

Broodje, stevige knoflookboter, tomaat, geraspte kaas, peper en zout.

Benodigheden

- barbecue
- aluminiumfolie

Vorbereiding

Je raspt de kaas en snijdt de tomaat in dunne schijfjes.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 4 jaar. Zorg ervoor dat je bij de jongste leden altijd het bereiden van het eten begeleidt.

Bereidingswijze

Je snijdt het broodje doormidden en besmeert dit stevig met de knoflookboter. Dan beleg je het broodje met de plakjes tomaat en bestrooit die met peper en zout. Vervolgens leg je de kaas er bovenop. Maak het broodje dicht en verpak het in de aluminiumfolie. Je legt het broodje op de rand van de barbecue en laat het broodje warm worden. Wacht totdat de kaas gesmolten is en dan smullen maar!

Tips

Je kunt dit ook in een oven bereiden, als lunch. Het is gemakkelijk van tevoren een grote hoeveelheid klaar te maken en je kunt de kinderen dan zelf laten roosteren.

Piesanglaai

Piesangslaai is Zuid-Afrikaans voor bananensalade. Je eet het als bijgerecht bij een heleboel andere gerechten. In Zuid-Afrika zie je bijvoorbeeld bij veel barbecues, braai genoemd, wel een bak met piesangslaai. Je hebt heel veel verschillende soorten bananen, zoals bakbananen, ook wel pisangs genoemd, rode, roze of paarse bananen. De gele, kromme bananen die wij goed kennen worden geplukt wanneer ze nog hard en groen zijn. Ze worden rijp als je ze nog een paar dagen laat liggen.

Aantal personen

Je kunt dit gerecht voor grote aantallen maken. Pas de hoeveelheid bananen daarop aan.

Bereidingstijd

Zo'n 10 minuten

Ingrediënten

- Bananen,
- gecondenseerde melk,
- mayonaise,
- citroensap

Benodigheden

Snijplank en schaal

Leeftijdsindicatie

Vanaf 4 jaar. Iedereen lust natuurlijk wel pap van deze piesangs!

Bereidingswijze

Je snijdt de bananen in plakjes en doet ze in een schaal. Maak nu met de gecondenseerde melk, de mayonaise en het citroensap een dressing. Je verdeelt dit over de bananen. Na een half uurtje in de koelkast kan de piesangslaai koel geserveerd worden.

Tips

Dit gerecht is heerlijk bij de barbecue en kinderen zijn er dol op. In de koelkast zetten is belangrijk, omdat dan de dressing een beetje stijf wordt.

Koeksisters

Scouts en Guides in Zuid-Afrika zamelen geld in door koekjes te verkopen. Ze bakken deze in grote aantallen en gaan er dan mee rond bij familie en vrienden. Ook op markten en braderieën zitten vaak mensen die koekjes verkopen. Vaak wordt hiervoor onderstaand recept gebruikt. Deze koekjes worden gedoopt in stroop.

Aantal personen

Ongeveer 20 personen

Bereidingstijd

Stroop: 0 - 10 minuten
Koeksisters: 30 - 60 minuten

Ingrediënten

Voor de stroop:

1/2 kilo suiker, 1/4 liter water, 2 stukjes gekneusde gember, 1 ml room, een mespuntje zout, geraspte schil en sap van een halve citroen.

Voor de koekjes:

240 gram bloem, 20 ml bakpoeder, 3 gram zout, 25 gram boter, 125 ml karnemelk, olie om te frituren.

Benodigheden

Voor de stroop: pan met dikke bodem, gasstel
Voor de koekjes: schaal, maatbeker, pan om in te frituren en een rooster.

Leeftijdindicatie

Vanaf 4 jaar. Zorg ervoor dat je bij de jongste leden het bereiden van het eten altijd begeleidt!

Bereidingswijze

De stroop:

Je doet alle ingrediënten in een pan met een dikke bodem en verhit alles, totdat de suiker helemaal is opgelost. Daarna doe je de deksel op de pan en laat het geheel nog 1 minuut doorkoken. Na een minuut haal je de deksel van de pan en laat alles nog eens 5 minuten doorkoken, zonder te roeren! Na 5 minuten haal je de pan van het vuur en laat je de stroop ijskoud worden, eventueel in de koelkast om het proces te versnellen.

De koeksisters:

Je zeef de bloem en de bakpoeder en doet dit in een schaal. Je snijdt hierna de boter fijn en voegt deze toe aan de bloem en de bakpoeder. Doe de karnemelk erbij en kneed alles tot een zacht deeg. Eventueel kun je wat extra karnemelk toevoegen als het deeg te droog is. Kneed het deeg stevig, totdat zich luchtblaasjes gaan vormen. Als je dit gedaan hebt dan doe je het deeg terug in de schaal, dekt deze af met een klamme doek en je laat het 15 minuten rusten. Na 15 minuten rol je het deeg uit tot 1/2 cm dik en snijdt er repen van 2 cm breed en 7 cm lang van. Je maakt van drie reepjes steeds een vlecht. Druk de uiteinden van de vlecht goed op elkaar, anders gaan ze bij het bakken uit elkaar. Heb je ze allemaal in elkaar gevlochten, frituur de vlechten dan op 170° C totdat ze goudbruin en gaar zijn.

Laat ze afdruppen op een stuk keukenpapier en dan dompel ze in de ijskoude stroop. Laat de koeksisters uitdruppen en drogen op een rooster.

Tips

In plaats van gekneusde gember kun je voor de stroop ook gemberbolletjes gebruiken. In plaats van room zijn goedkope pakjes ongeklopte houdbare slagroom een goed alternatief. En de geraspte schil en het sap van een citroen kun je vervangen door citroensap uit een flesje. In plaats van karnemelk kun je voor de koeksisters ook gewone melk gebruiken met een scheutje room. Die heb je toch nodig voor de stroop!

Rooibosthee

Rooibosthee kun je niet zelf maken maar is te koop in de winkel.

Al voor het begin van de 20e eeuw was de rooibosthee populair bij de bewoners in het gebied ten noorden van Kaapstad en van de kust van de westelijke Kaapprovincie. Dit gebied ligt aan de voet van de Sedarbergen. De in deze bergstreken groeiende struiken werden gekapt, in stukken gesneden, geplet en vervolgens op hopen gegooid alvorens te worden gedroogd. Het gedroogde product werd gebruikt om thee van te zetten. Waar deze behandeling vandaan komt is niet bekend, maar de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de toenmalige daar levende Maleise slaven ermee begonnen zijn.

In 1904 begon een zekere Benjamin Ginsberg de economische waarde van het product te zien. Zijn eerste stap op weg naar de popularisering van deze drank was het plaatsen van stalletjes in Kaapstad, waar hij gratis monsters aan het publiek uitdeelde, met een beschrijving van de bereidingswijze. Daar testte hij of het product bij de mensen in de smaak viel. Na korte tijd was de thee erg populair en kon er aan uitbreiding gedacht worden.

Voor de uitbreiding van de aanplant was er voldoende zaad nodig, maar daar lag juist het probleem. Het was geen eenvoudige zaak om de zaadjes in de zanderige grond terug te vinden. De voor het zoeken en verzamelen van zaad ingehuurd werkers werden per luciferdoosje betaald. Op een gegeven ogenblik ontdekte men dat één van de vrouwen, die bij het zaad zoeken hielp, regelmatig meer zaad wist te verzamelen dan de anderen. Zij vertelde hoe zij op een gegeven moment had gezien, dat mieren de zaden eveneens verzamelden en naar hun nest sleepten. Bij het openen van zo'n mierennest vond zij een flinke voorraad van het schaarse zaad. Terwijl tegenwoordig het zaaien en oogsten van rooibosthee vrijwel volledig gemechaniseerd zijn, zijn er nog altijd kwekers, die mierennesten openmaken om aan het benodigde zaad te komen.

Rond 1930 kwam de arts en amateur botanicus Peter le Fras Nortier tot de conclusie dat rooibosthee ook zeer gezond was. Over de vele toepassingsmogelijkheden van de thee is al heel veel geschreven en bekend. Zoals met zoveel Zuid-Afrikaanse inheemse gewassen het geval is, worden ook aan de rooibosthee geneeskrachtige eigenschappen toegeschreven.

Het bijzondere van rooibosthee is, dat er geen cafeïne en looizuur (tannine) in voorkomen. Hierdoor kan deze thee zonder bezwaar en zonder beperkingen worden gedronken. Daarnaast vermindert rooibosthee de neiging tot darmkramp en slechte stoelgang.

Gele rijst met rozijnen

Ondanks meerdere pogingen rijst te laten groeien in Kaapstad, moest Jan van Riebeeck het opgeven. Rijst was goed voedsel voor de slaven, die in de koloniën werkten. Maar omdat het niet wilde groeien in Zuid-Afrika betekende dit, dat het geïmporteerd moest worden. Een andere naam voor gele rijst is begrafenisrijst of veilingrijst. Na begrafenissen en veilingen werden in Zuid-Afrika vaak stevige maaltijden geserveerd om reizigers te steunen bij de lange thuisreis per ossenwagen. Gele rijst was hier blijkbaar een belangrijk onderdeel van.

Aantal personen

4

Bereidingstijd

10 - 20 minuten

Ingrediënten

250 gram rijst, 1 kaneelstokje, 1 theelepel kurkuma, zout, 100 gram rozijnen.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Bereidingswijze

Je doet de rijst in een pan kokend water. Voeg de kaneelstokjes, de kurkuma en wat zout toe. Kook de rijst ongeveer 10 minuten, zie de kooktijd op het pak! Als de rijst klaar is, schep je de rozijnen erdoor en kook je alles nog 5 tot 10 minuten tot de rijst gaar is.

Tips

Je kunt dit gerecht bijvoorbeeld bij de Zuid-Afrikaanse kip eten!

Kaneelstokjes zijn niet in elke supermarkt verkrijgbaar, maar in plaats van kaneelstokjes, kun je ook kaneelpoeder gebruiken. Kurkuma is hetzelfde als koenjet en wordt ook in de Indonesische keuken gebruikt.

Vraag eerst in de groep of er ouders zijn, die Indonesisch koken. Misschien hebben ze kurkuma al in huis en mag je er een beetje van gebruiken.

Zuid-Afrikaanse kip met honing en mosterd

Voedsel in Zuid-Afrika is meer dan eten alleen, het is een tijd van samen delen. Tijdens de maaltijden komen familie en vrienden bij elkaar. Vaak wordt er ook met de handen gegeten. Het eten is heerlijk ontspannen.

Aantal personen

8

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

8 halve kipfiletjes of 8 drumsticks,
9 eetlepels honing, 3 eetlepels mosterd,
75 gram boter, kerriepoeder, zout
en een beetje boter.

Benodigheden

Oven en een ovenschaal.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Bereidingswijze

Je verwarmt de oven voor op 190° C. Je smelt de boter in een pan en doet er, als deze gesmolten is, de honing, mosterd en kerriepoeder bij. Je wrijft de kip in met zout. Als je dit gedaan hebt, haal dan de kip even door de saus van honing, mosterd en kerriepoeder. Leg hierna de rauwe kip in een beboterde ovenschaal. Je giet de rest van de saus er overheen en zet alles in de oven: 60 minuten voor drumsticks, de kipfilet kan korter.

Tips

Je kunt dit gerecht eten met gele rijst. Als je geen oven hebt, kun je de kip ook gewoon bakken en laten stoven in de saus. Je krijgt dan niet zo'n krokant korstje maar de smaak is hetzelfde. Gebruik de goedkoopste mosterd en honing, deze smaken vaak het beste. Pas op met de oven, deze is heel heet, zorg dat er leiding bij is.

Citroen-komijnkoekjes

Als gevolg van de lange tijd dat Engeland de dienst uitmaakte in Zuid-Afrika zijn veel Engelse gebruiken terug te vinden in het land. Aan het eind van de middag wordt op veel plaatsen thee gedronken. Hierbij worden vaak een groot aantal soorten gebak en koekjes geserveerd. Dit is ook leuk om tijdens een Afrikaanse opkomst te doen. Je gaat eerst met de kinderen aan het bakken en na afloop is er een uitgebreide tea. Naast de koekjes in dit recept kun je dan ook de koeksisters serveren.

Aantal personen

Ongeveer 30 personen

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

300 gram suiker, 125 gram boter, 2 eidooiers, schil van 2 citroenen geraspt, 4 eetlepels citroensap, 2 theelepels gemalen komijn, 300 gram bloem, 1 theelepel zuiveringszout.

Benodigheden

Diepvries, oven, ovenpapier en zeef

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

Bereidingswijze

Je verwarmt de oven voor op 170° C en bekleed een bakplaat met ovenpapier. Je roert de suiker en de boter tot een licht en luchtig mengsel. Klop geleidelijk de dooiers, de citroenrasp, het sap en de komijn door elkaar. Zeef de bloem met het zuiveringszout en voeg het hierna toe aan het botermengsel. Je kneedt het geheel tot deeg. Rol het deeg met behulp van een stuk bakpapier op, tot een rol van 5 cm doorsnede, zonder het papier tussen het deeg te rollen. Je draait de uiteinden van het papier dicht. Nu leg je de rol in de diepvries tot het deeg stevig is, dit duurt ongeveer 15 tot 20 minuten. Na die tijd pak je het deeg uit de diepvries en snij je er plakjes van 1 cm dikte van. Leg deze met flinke tussenruimten op het bakpapier, zodat ze kunnen rijzen in de oven. Je moet de koekjes ongeveer 30 minuten bakken of tot ze stevig zijn. Laat ze daarna op een taartrooster afkoelen.

Tips

Het deeg moet echt in de diepvries, zodat het goed koud wordt! Je moet de koekjes na het bakken niet in de oven aflaten koelen, daar worden ze heel hard van. Gemalen komijn kun je kopen in de supermarkt maar onder een andere naam, Djintan, kun je het ook vinden.

Gemberlimonade

Overdag kan het in Afrika heel heet zijn, als de zon hoog aan de hemel staat. Het is dan belangrijk om veel te drinken. Veel plaatsnamen in Zuid-Afrika eindigen op spruit, rivier of fontein. Het lijkt daarom misschien dat er veel water is in Zuid-Afrika, maar niets is minder waar. In veel delen van het land valt minder dan 200 mm regen per jaar. Daarom werden nederzettingen vaak bij waterplaatsen gebouwd. Naast gewoon fris bronwater kun je tegen de dorst ook heel goed limonade drinken. Voor dit recept wordt gemberwortel gebruikt.

Aantal personen

6

Bereidingstijd

15-25 minuten

Ingrediënten

2 citroenen, 500 gram verse gemberwortel, 4 pijpjes kaneel, 4 kruidnagels, 250 gram kristalsuiker, 1 liter water.

Benodigheden

Snijplank, een pan met een dikke bodem, rasp

Leeftijdsindicatie

Vanaf 7 jaar

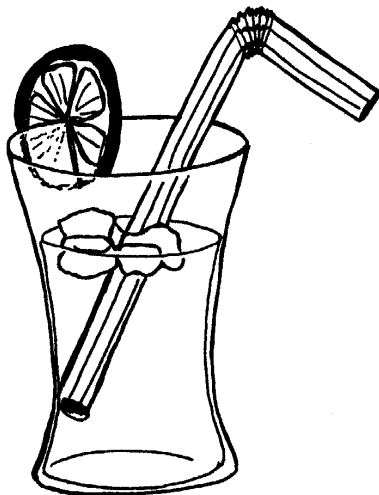
Bereidingswijze

Je schilt de citroen dun af en perst het sap er uit. Daarna schil je de gemberwortel en rasp deze fijn. Doe alle ingrediënten in een pan met een dikke bodem en breng het geheel al roerend aan de kook. Nu laat je het mengsel 10 minuten, al roerend, doorkoken. Giet de gemberlimonade door een zeef in een kan en laat alles afkoelen. Is het drankje een beetje afgekoeld, dan kun je controleren of de smaak goed is. Je kunt eventueel nog wat citroensap, suiker of water toe voegen.

Tips

Zet de kan in de koelkast en dien je drankje gekoeld op met schijfjes citroen en veel ijs! Je kunt de kaneelpijpjes ook vervangen door een zakje kaneel.

Hamlappen met ananas

De ananas komt oorspronkelijk uit Zuid-Amerika en werd al door de Inca's en Maya's verbouwd. Columbus heeft ze meegenomen na zijn reizen naar Zuid-Amerika naar Europa. Later zijn ze over de hele wereld bekend geworden. Zuid-Afrika is één van de grootste ananasproducenten ter wereld. De ananas is een op de grond levende plant, een bromelia, met een grijsgroen blad. De rand van het blad is stekelig. In het hart van de plant groeit de bloem en later de vrucht. Je kunt de top van de ananasvrucht, die je in de winkel koopt, in de grond zetten, waardoor je de ananas als kamerplant kunt houden. De Engelse naam pineapple heeft de vrucht gekregen doordat deze op een dennenappel lijkt.

Aantal personen

4

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

1 kilo hamlappen in blokjes gesneden, zout, 2 plakjes ui, 2 eetlepels plantaardige olie, 1 theelepel cayennepeper, 200 ml water, 1 theelepel gemengde specerijen, 1 kleine ananas geschild en in stukjes gesneden

Benodigheden

Braadpan met deksel, satéstokjes en maatbeker.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 11 jaar

Bereidingswijze

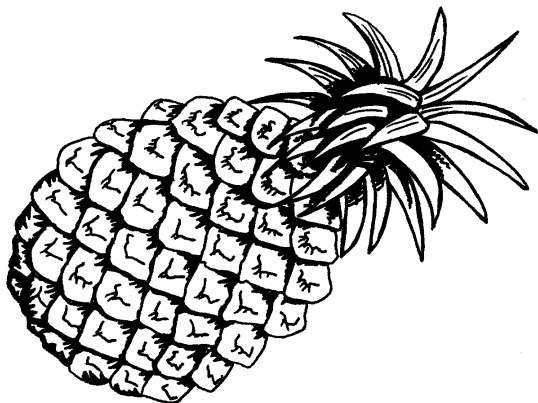
Je snijdt de hamlappen in stukjes en je schilt de ananas. Zet daarna de hamlappen op met zout naar smaak, de ui en 200 ml water. Je laat het vlees 30 tot 40 minuten zachtjes koken en gaar worden in de afgedekte pan. Giet de bouillon af en bak de blokjes vlees in de pan rondom, licht goudbruin, in hete olie. Heb je dit gedaan bestrooi dan het gebakken vlees met cayennepeper en de gemengde specerijen. Rijg de blokjes vlees om en om met de stukjes ananas op satéstokjes.

Tips

Je kunt dit gerecht eten bijvoorbeeld met de gele rijst met rozijnen.

Je kunt in plaats van een verse ananas ook gewoon ananas uit blik gebruiken. Cayennepeper en gemengde specerijen zijn voor de hoeveelheid die je nodig hebt vrij duur. Vraag daarom eerst in de groep of er ouders zijn die wel eens Indonesisch koken, waarschijnlijk hebben deze mensen de kruiden al in huis.

Melktert

Deze authentieke Zuid-Afrikaanse taart is populair in Zuid-Afrikaanse koffiehuisen en restaurants. Vaak werd het deeg 's avonds laat gemaakt en in een vochtige doek op een koele plaats opgehangen. 's Morgens voordat de zon opkomt wordt de taart gebakken.

Aantal personen

8 personen

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

Voor de taart:

120 gram margarine, 1 ei, 1½ kopje bloem,
4 eetlepels suiker, 1 theelepel bakpoeder.

Voor de custard:

3 kopjes melk, 1 theelepel boter, 2 eieren,
2 eetlepels suiker, 1 theelepel maïzena,
½ theelepel kaneel

Benodigheden

2 grote of 3 kleine bakvormen, pannetje, schaal,
oven

Leeftijdindicatie

Vanaf 11 jaar

Bereidingswijze

Je voegt de suiker bij de margarine en doet het ei erbij. Klop dit alles goed door elkaar. Als je dit hebt gedaan, dan voeg je de gezeefde bloem toe. Je kneedt het deeg goed en voegt wat meer bloem toe als het te kleverig is. Rol het deeg uit en bekleed de 2 grote of de 3 kleine bakvormen met het deeg dat je net hebt gemaakt.

Je gaat nu verder met de vulling, de custard. Kook de melk samen met boter. Maak van de suiker, kaneel, maïzena en eieren een papje. Daarna voeg je dit aan de kokende melk toe. Roer het geheel goed door elkaar en laat het papje nu 5 minuten doorkoken. Giet de custard in de ongebakken en met deeg gevulde vormen. Hierna zet je ze in de oven. Bak het geheel op 180° C in 25 minuten gaar.

Tips

Zet de vormen in het midden van de oven dan worden ze beter gaar. Eventueel kun je wat geschaafde amandelen toevoegen aan de custard.

Pittige bananenpannenkoekjes

In de Afrikaanse keuken worden veel bakbananen en bananen gebruikt. Overrijpe bananen veranderen door dit recept in pittige pannenkoekjes. Lekker in plaats van chips!

Aantal personen

ongeveer 8 personen

Bereidingstijd

20-30 minuten

Ingrediënten

2 bosuitjes, 1/2 groene paprika, 2 rijpe bananen, 50 gram zelfrijzend bakmeel, 1 ei, 1/2 theelepel sambal oelek, zout, peper en circa 1 dl olie.

Benodigheden

Snijplank, koekenpan

Leeftijdsindicatie

Vanaf 11 jaar

Bereidingswijze

Je maakt als eerste de bosuitjes schoon en snijdt ze in dunne ringetjes. Maak ook de paprika schoon en snijd deze in kleine stukjes. Je pract de bananen in een kom fijn en dan roer je het zelfrijzend bakmeel hier doorheen. Heb je dit gedaan, breek het ei erboven en roer dit er door. Roer nu de uiringetjes, de paprikastukjes en eventueel de sambal erdoor. Je kunt ook wat zout en peper toevoegen als je wilt. Heb je het beslag klaar, verhit dan een laag olie van circa 1 cm in een koekenpan. Is de olie warm, schep dan met een eetlepel bergjes beslag in de hete olie. Je bakt de bergjes beslag in 3 tot 4 minuten goudbruin. Keer de pannenkoekjes om, als de bovenkant droog is. Laat de pannenkoekjes uitlekken op een stuk keukenpapier. Bak nu de rest van beslag op dezelfde manier.

Bobotie

Eén van Zuid-Afrika's nationale gerechten is bobotie, een vleeschotel. Bobotie - klemtoon op de tweede lettergreep - is een typisch Zuid-Afrikaans gerecht, beïnvloed door zowel de Boeren met hun stevige pot, als door de Maleise slaven met hun oosterse kruiden. Eigenlijk is bobotie een pastei of taart van fijngesneden of gehakt vlees met zuidvruchten en amandelen, gebraden in kerrie en bedekt met eiervla. Het leuke van bobotie is, dat het in Zuid-Afrika door iedereen anders wordt gemaakt, er zijn daarom veel verschillende recepten voor bobotie.

Aantal personen

4 personen

Bereidingstijd

10-20 minuten

Ingrediënten

5 sneden witbrood, 1 kopje melk, 1 grote fijngesneden ui, 1 afgestreken eetlepel milde kerrie, 2 afgestreken theelepels bruine suiker, 1 afgestreken theelepel zout, sap van een halve citroen, 1/4 theelepel nootmuskaat, 500 gram kalfsvlees of grof kalfsgehakt, 1 ei losgeklopt, paneermeel en een klontje boter.

Benodigheden

Een ingevette ovenschaal, oven

Vorbereiding

Je verwarmt de oven voor op 200° -225° C. Je laat het brood van tevoren weken in de melk.

Leeftijdsindicatie

Vanaf 14 jaar

Bereidingswijze

Je giet de niet opgenomen melk af. Bak de uisnippers lichtbruin in de boter en bak op het laatst de kerrie mee. Heb je dit gedaan dan zet je het pannetje van het vuur af en mengt suiker, zout, citroensap en nootmuskaat erdoor. Je roert dit goed door elkaar en voegt daarna het geweekte brood, het vlees en de helft van het ei erdoor. Nu doe je dit mengsel in de ingevette ovenschaal. Je verdeelt de rest van het geklopte ei erover. Bestrooi het oppervlak daarna met een dun laagje paneermeel en leg er enkele klontjes boter op. Laat het gerecht in ongeveer 30 tot 35 minuten gaar en bruin worden in de oven.

Tips

Serveer de bobotie met witte rijst en een groentegericht. Je kunt in plaats van kalfsvlees of grof kalfsgehakt, ook half om half gehakt nemen. Dat is eveneens zeer smakelijk maar minder verfijnd.

Traditionele pannenkoeken

Ga naar een feest of een markt in Zuid-Afrika en je vindt altijd wel iemand die pannenkoeken aan het bakken en verkopen is. De pannenkoeken zijn al een traditie sinds de eerste kolonisten kwamen, Ze werden gemaakt met speciale lange ijzers boven een open vuur en werden geserveerd met honing en room.

Aantal personen

2, ongeveer 8 pannenkoeken

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

240 gram bloem, 20 gram bakpoeder, 2 gram zout, 2 grote eieren, 600 ml melk, 60 ml room en 30 gram gesmolten boter.

Benodigheden

Koekenpan, spatel

Leeftijdsindicatie

Vanaf 14 jaar

Bereidingswijze

Je klopt de bloem, het bakpoeder en het zout door elkaar. Heb je dit gedaan, klop dan de eieren en de melk erdoor tot het gaat schuimen. Klop nu de room. Je verhit een koekenpan en vet hem licht in met de boter. Giet een laagje pannenkoekmix in de pan en beweeg de pan op en neer totdat alles goed verdeeld is over de pan. Je bakt de pannenkoek aan een zijde totdat hij licht bruin wordt, draai de pannenkoek om met een spatel en bak hem dan nog voor een paar minuten. Draai de pannenkoek uit de pan om op een bord en houd hem warm terwijl je nog meer pannenkoeken bakt.

Tip

Rol de pannenkoek op met wat room er in en serveer hem met kaneelsuiker erbovenop.

Vis in bier

Vis in bier is een oud boerenrecept uit de Oranje Vrijstaat. Daar werd ongetwijfeld riviervis gebruikt, maar met kabeljauw gaat het ook heel goed.

Aantal personen

3

Bereidingstijd

30-60 minuten

Ingrediënten

500 gram kabeljauwfilet, 1 grote ui,
500 gram tomaten, peper, zout, boter en 1 glas bier

Benodigheden

Ovenschaal en oven

Leeftijdsindicatie

Vanaf 14 jaar

Bereidingswijze

Je snijdt de ui in dunne ringen. Leg de tomaten even in kokend water, ontvel ze en hak het vruchtvlees in blokjes. Heb je dit gedaan dan beleg je de bodem van een ovenschaal met een laagje uiringen en legt daar een laagje tomaat bovenop. Bestrooi dit met wat peper en zout. Bedek ze volledig met de visfilet en bestrooi ook die met peper en zout.

Je legt daar weer een laagje uien en blokjes tomaat bovenop. Verdeel hierover wat boter. Dek de schaal af en zet hem in de voorverwarmde oven. Laat de schaal ongeveer 20 minuten in de oven staan. Giet het vrijgekomen vocht voorzichtig af, maar let erop dat de lagen wel intact blijven. Giet nu het bier erbij en zorg in ieder geval dat de vis onderstaat. Nu zet je de ovenschaal nog 10 minuten in de oven.

Tip

Je kunt dit gerecht eten met bijvoorbeeld gebakken aardappelen.

Gingerale

Net als de gemberlimonade wordt ook gingerale met gember gemaakt. Gember was één van de eerste, oosterse specerijen die in Europa bekend werden. De plant komt oorspronkelijk uit India en werd daar als groente verbouwd en verkocht, ook in de vorm van gedroogd specerij. Ondertussen is de specerij over de hele wereld in gebruik, waarbij zowel de verse, de gedroogde als de verpoederde wortel van de gemberplant gebruikt wordt.

Aantal personen

hangt van de dorst af

Bereidingstijd

5 dagen

Ingrediënten

2 liter water, 2 schijfjes verse gemberwortel, 200 gram rietsuiker, 1 theelepel zuiveringszout, 1/2 citroen, 1 theelepel verse gist.

Benodigheden

Pan, goed afsluitbare flessen.

Leeftijdindicatie

Vanaf 14 jaar

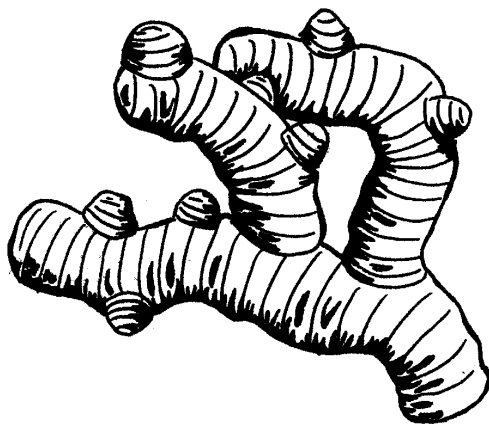
Bereidingswijze:

Je brengt in 2 liter water de 2 schijfjes gemberwortel aan de kook. Als het heeft gekookt, laat je het op een laag vuurtje een half uur trekken. Na een half uur roer je er 200 gram rietsuiker, 1 theelepel zuiveringszout en een halve citroen, in dunne schijfjes gesneden, doorheen. Je laat de vloeistof afkoelen totdat deze lauwwarm is. Roer er dan nog 1 theelepel verse gist door. Laat de vloeistof nu 12 uur staan. Na 12 uur zeef je de vloeistof en giet het over in goed afsluitbare flessen. Laat dit nog minstens 4 dagen rijpen.

Tip

Serveer de Gingerale in hoge glazen met ijsblokjes en dunne schijfjes verse gemberwortel naar smaak!

Pap

Pap is het Zuid-Afrikaanse woord voor gekookt wit maïsmeel. Dat meel is bij ons te koop in reformzaken en buitenlandse winkels. Pap is veruit het belangrijkste voedingsmiddel voor de zwarte Afrikanen, wat niet wegneemt dat ook blanken het graag eten. Het wordt bij elke maaltijd en elke gelegenheid gegeten, met groente, vlees, vis of saus, opgediend als een stevige witte massa waar iedereen met zijn vingers stukjes vanaf haalt. Die worden tot balletjes gerold en in saus gedoopt. Alleen zo kun je echt proeven. Samen met melk en suiker dient het als -blank- ontbijt. Blanken eten het ook bij de barbecue. Zonder suiker en sterk verdund met water is het typisch Afrikaans gevangenisvoedsel.

Bereidingstijd

1/2 uur

Ingrediënten

1/2 liter water, 200 gram maïsmeel, zout

Benodigheden

Pan, houten lepel

Leeftijdsindicatie

Vanaf 4 jaar

Bereidingwijze

Je brengt het water aan de kook met een snufje zout. Voeg zoveel meel toe tot het mengsel de dikte van yoghurt heeft. Laat het 10 tot 15 minuten koken en voeg dan al roerend de rest van het meel toe. Zorg dat je blijft roeren tot het gaar is. Dit duurt nog ongeveer 10 tot 15 minuten.

Tip

Blijf goed roeren, zodat er geen klontjes ontstaan. De hoeveelheden in het recept zijn bij benadering. In sommige delen van Zuid-Afrika wordt de pap droger gegeten dan in andere delen.

En nu verder

Het is natuurlijk onmogelijk in een boek zoals dit, alle ervaringen en ideeën op te nemen over activiteiten met en over Zuid-Afrika. Heb je het boek gelezen en wil je meer, dan zijn er heel veel manieren om aan de slag te gaan.

In de bibliotheek zijn veel boeken over Afrika te vinden. Zoals je in dit boek hebt kunnen lezen, doen de Scouts en Guides in Zuid-Afrika ook heel veel met ons vergelijkbare activiteiten. Met een beetje creativiteit kun je dus al snel van en met bekende activiteiten een Zuid-Afrikaans programma maken. Wil je meer informatie, dan zijn er meerdere organisaties, die iets met Afrika en Zuid-Afrika doen. Hier kun je bijvoorbeeld mensen vinden, die een workshop kunnen geven, informatie krijgen over het land en de bevolking of boeken en video's lenen. Maar je kunt natuurlijk ook een Zuid-Afrikaanse Scouting- of Guidinggroep benaderen en je partnergroep in Zuid-Afrika vragen om ideeën. Hierna vind je een aantal adressen van dat soort organisaties.

Team Noord-Zuid

Het landelijke team van Scouting Nederland, dat je kan ondersteunen bij het organiseren van een partnership. Ook organiseert het team diverse reizen naar Zuid-Afrika. Het adres is:

Team Noord-Zuid van Scouting Nederland
Postbus 210
3830 AE Leusden
tel: (033) 496 02 60
fax: (033) 496 02 22
noord-zuid@lb.scouting.nl
www.noordzuid.scouting.nl

South African Scout Association

Partner van Scouting Nederland in Zuid-Afrika.
www.scouting.org.za

Girl Guides of South Africa

Partner van Scouting Nederland in Zuid-Afrika.
www.girlguides.za.org

Novib

De partner van het Team Noord-Zuid van Scouting Nederland hier in Nederland. Dit boek kwam met medewerking van Novib tot stand. Naast ontwikkelingswerk ter plekke ontwikkelt Novib ook veel activiteiten in Nederland. Ze organiseren tentoonstellingen, lezingen, openbare debatten en informatieve bijeenkomsten. Daarnaast maken ze educatief materiaal voor scholen en werken samen met één op de acht Nederlandse gemeenten. Het adres is:

Postbus 30919
2500 GX Den Haag
tel: (070) 342 17 77
fax: (070) 361 44 61
info@novib.nl
www.novib.nl

Nationale Commissie voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling (NCDO)

Het adres is:

Postbus 18184
1001 ZB Amsterdam
tel: (020) 550 35 55
info@ncdo.nl
www.ncdo.nl

Satour

Het Zuid-Afrikaanse verkeersbureau. Wil je, toeristische, informatie over het land dan is dit de aangewezen plaats. Het adres is:

Jacob Israëlkade 48
1072 SB Amsterdam
tel: (020) 664 62 01
fax: (020) 663 97 61

Nederlands Instituut voor Zuidelijk Afrika (NIZA)

Prins Hendrikkade 33
tel: (020) 520 62 10
www.niza.nl

KIT Tropenmuseum

Het KIT Tropenmuseum is een volkenkundig museum. In dit museum wordt het dagelijks leven van mensen in de tropen en subtropen dichterbij gebracht. Kijktochten en doe-onderdelen maken het KIT Tropenmuseum ook leuk voor kinderen. Het museum heeft een uitgebreide bibliotheek en een museumwinkel met souvenirs uit de tropen. Via het KIT kunnen ook workshops georganiseerd worden. Het adres is:

Linnaeusstraat 2, Amsterdam.
tel: (020) 568 82 15, informatiebalie
tel: (020) 568 82 00, informatiebandje
www.kit.nl/tropenmuseum

KIT Kindermuseum

Het Kindermuseum van het KIT Tropenmuseum in Amsterdam is een levendig museum speciaal voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar. Onder begeleiding van medewerkers brengen de kinderen de tentoonstelling zingend, dansend, musicerend en vertellend tot leven. Kinderen worden gaandeweg het programma van vijf kwartier steeds meer een deel van de tentoonstelling. Het adres is:

Linnaeusstraat 2
Postbus 95001
1090 HA Amsterdam
tel: (020) 568 83 00

Samsam

Een blad voor het basisonderwijs. Leuke spelletjes, verhalen en informatie over ontwikkelingssamenwerking, landen en thema's. Ook de website is het bekijken waard.

www.samsam.net

Afrika Museum

Het Afrika Museum heeft een binnen- en buitenexpositie over Afrika. Daarnaast organiseert het museum diverse activiteiten voor groepen. De activiteiten variëren van optredens van muziekgroepen, haarvlechten of koken tot Afrikaanse verhalen en creatieve workshops. Op aanvraag is ook een folder voor groepen verkrijgbaar. Het adres is:

Postweg 6
6571 CS Berg en Dal
infolijn: (024) 684 20 44
tel: (024) 684 12 11
fax: (024) 684 19 22
www.afrikamuseum.nl

COS, vereniging centra voor internationale samenwerking

Cos Nederland is de landelijke vereniging van de zestien regionale centra voor internationale samenwerking. COS Nederland is de spil tussen landelijke organisaties en de regionale COSsen. De regionale COSsen stimuleren mondiale bewustwording, kweken solidariteit en plaatsen mondiale vraagstukken op de agenda. Het COS biedt informatie, advies en begeleiding aan personen, lokale groepen, maatschappelijke organisaties en gemeenten, die iets willen ondernemen op het terrein van internationale samenwerking en mondiale bewustwording. Het COS is betrokken bij veel onderwerpen met mondiale dimensies zoals duurzame ontwikkeling, armoedebestrijding, migratie, transnationale samenwerking, de multiculturele samenleving, gender en conflicten tussen en binnen landen. Het adres is:

COS Nederland
Demer 38
5611 AS Eindhoven
tel: (040) 244 06 99
fax: (040) 245 16 68
eindhoven@cossen.nl
www.cossen.nl

Rutgerstichting

De Rutgerstichting is actief op het gebied van seksuele voorlichting en aidspreventie. Ze geven diverse materialen uit, waaronder het Aidsbepel. Dit is een ludiek rollenspel voor de leeftijd van 14 en ouder over de kans op besmetting met het Hiv-virus en hoe je dat kunt voorkomen. Er zijn diverse versies verkrijgbaar.

www.rutgers.nl

Zuid-Afrika en internet

Op internet zijn veel websites te vinden met informatie over Zuid-Afrika. Hier kun je vaak veel materiaal vandaan halen.

Een aantal mogelijkheden:

www.africaserver.nl
zuid-afrika.pagina.nl:
een startpagina met veel interessante links
www.zuidafrikahuis.nl
www.music.org.za
www.africaserver.nl/africadirectory/index.html:
een overzicht van Afrikaanse organisaties,
personen en instituten in Nederland

Index

Aids preventie	73	Niet spelen maar werken - Mijnbouwspeel	64
Apartheid, wat vind jij?	67	Noordkaap	11
Bati	41	Noord-Provincie	19
Batik je eigen Afrika-shirt	36	Noordwes	15
Ben je al groot	31	Oostkaap	12
Bobotie	87	Op jacht	27
Bouw je eigen Ndebelehuis	33	Op safari	34
Citroen-komijnkoekjes	82	Pap	91
De Toto's en de Gamoepe	69	Percussie - Berichten doorsturen	45
Diketo	40	Percussie - Het gebruik van een djembe	44
Een Afrikaans kampvuur	49	Percussie - Het maken van een dembe	43
Een touwpuzzel	38	Piesangslai	77
Gauteng	16	Pittige bananenpannenkoekjes	86
Geef de bal door!	30	Riksja rijden in Durban	32
Gele rijst met rozijnen	80	Ritme en dans - Dansen	58
Gemberlimonade	83	Ritme en dans - Klap een ritme	57
Gingerale	90	Ritme en dans - Maskers maken	58
Hamlappen met ananas	84	Ritme en dans - Ritmische voeten	57
Handelsspeel	26	Rooibosthee	79
Het verjaardagsfeest	63	Schoon water - water dragen	72
Kgati	39	Schoon water - water zuivering	72
Knoffelbroodjes	76	Sluipspeel	28
Koeksisters	78	Spelen met waardeloos materiaal - Auto van ijzerdraad	60
Koken met de zon	74	Spelen met waardeloos materiaal -Vangbal	61
Kralen weven	37	Spoed in knope	30
Kwazulu-Natal	21	Straatkinderen – hut 1	65
Liedjes uit Zuid-Afrika - Gimme Hope, Jo'anna	51	Straatkinderen – hut2	65
Liedjes uit Zuid-Afrika - Mamma, 'k wil een man hê!	53	Traditionele pannenkoeken	88
Liedjes uit Zuid-Afrika - Nkosi Sikelel' iAfrica	51	Unomkhetwa	25
Liedjes uit Zuid-Afrika - Sarie Marais	52	Verhalenvvertellers	56
Liedjes uit Zuid-Afrika - Shosholoz	50	Vis in bier	89
Liedjes uit Zuid-Afrika - Tina Singu	54	Vriendschapsarmbandje	62
Liedjes uit Zuid-Afrika - Wimbaway	55	Vrijstaat	14
Melktert	85	Wari- of bonenspeel	29
Mpumalanga	20	Weskaap	9
Muziekinstrumenten - Een handpiano	46	Yells - Ingoyamayell	49
Muziekinstrumenten - Een schellenraam	48	Yells -A simpa simpa saya-yell	50
Muziekinstrumenten - Een Afrikaanse trommel	47	Yells -Bonzooi-yell	50
Muziekinstrumenten - Een flessenorgel	48	Yells -I zicka zimba-yell	50
Muziekinstrumenten - Een paleida	48	Yells -Tonga-yell	49
Muziekinstrumenten - Een ribbelstok	47	Zuid-Afrikaanse kip met honing en mosterd	81
Muziekinstrumenten - Een schuddoos of schudkoker	46		
Niet spelen maar werken - Boodschappen dragen	65		
Niet spelen maar werken - Kranten verkopen	64		

Haya nathi

Speel mee met activiteiten uit en over Zuid-Afrika

Deze activiteitenmap is een uitgave van Scouting Nederland in samenwerking met Novib

Redactie

Fedde Boersma
Saskia Doosje
Mieke Fransen
Marisca Kamperman

Eindredactie

Frank Neefs

Illustraties

Alieke Aalbers

Vormgeving

MGee Design, Marijke de Groot

Traffic

Marianne van Keeken

Druk

Ted Gigaprint, Almere

Copyright

© 2001 Scouting Nederland

ISBN 90-72388-23-2

Haya nathi is verkrijgbaar bij de Scoutshop van Scouting Nederland. Te bestellen via 033-4960282 of www.scoutshop.nl.

Dit boek kwam tot stand met hulp van een groot aantal personen en organisaties. De samenstellers willen bij deze de mensen die ons geholpen hebben van harte bedanken:

Adrie Saltzherr, Scouting Museum Baarn
Alex van Zundert, Novib
Auke Visman, Zuid-Afrika
Bas Mulder, team Noord-Zuid
Deelnemers aan Africa Challenge 2001
Elise in 't Hout, Scouting Nederland
Janneke Rebergen, team Noord-Zuid
Jennifer Watson, Girl Guides of South Africa
Kandersteg International Scout Center, Zwitserland
Leidsters van de Girl Guides of South Africa
Leonie de Wit, team Noord-Zuid
Mahmoud Chavoushi, Scouting Nederland
Marcelle Bosch, Girl Guides of South Africa
Marijke Hodes, Scouting Nederland
Nangu-thina, Bondsrepubliek Duitsland
Sabangani, Zuid-Afrika
Scouting EOS/St.-Hubertus, Terneuzen

colofon

Haya Nathi

Speel mee met activiteiten uit en over Zuid-Afrika

Deze activiteitenmap is een uitgave van Scouting Nederland in samenwerking met Novib

Redactie

Fedde Boersma

Saskia Doosje

Mieke Fransen

Marisca Kamperman

Bas Mulder

Eindredactie

Frank Neefs

Illustraties

Alieke Aalbers

Vormgeving

MGee Design, Marijke de Groot

Druk

Ted Gigaprint, Almere

Besteladres

Scoutshop

Scouting Nederland,

Postbus 210.

3830 AE Leusden

© vereniging Scouting Nederland

november 2001.